

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 4 november 2025, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 15.00 uur

Aanwezig zijn:

- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
 - mw. M.M. Bellekom-Vogels, mw. S.B. Everard, mw. D.C. van Deursen-van Gool, dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. S. Hibbert, mw. J.M. Hofman-de Raad (vanaf 19.10 uur), dhr. N.T.M. Klooster, dhr. R.R. Krabbendam, mw. F.A.M. van Leeuwen-Geelen, mw. I. van der Marel, dhr. G.L.H. Nijman, dhr. B.G. Paulides, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H. van Smirren, dhr. J.R. Stallinga, dhr. M.C. Stekelenburg, mw. S.M. Tirion-van der Goes, mw. P.A. van Vliet-van Dijk (vanaf 19.10 uur), dhr. B.R. Wesselingh, mw. M.P. Wuite, leden van de raad;
 - dhr. R. Bloemendaal, dhr. L.N.M. van Doeveren, dhr. L.W. Koetsier, dhr. R.A. Zoutendijk, wet-houders
 - dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier
- Verhinderd:
-

1. Opening vergadering en mededelingen

De **voorzitter**: Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar waar we vanmiddag en doorlopend in de avond de begroting 2026 en de opvolgende jaren van de gemeente Wassenaar gaan bespreken. Hartelijk welkom allemaal, fijn dat u er bent. We hebben van mevrouw Hofman-de Raad te horen gekregen dat zij later aanwezig is, mevrouw Van Vliet-van Dijk ook en dat verklaart de twee lege stoelen op dit moment, maar ze zullen vandaag wel aanschuiven. Mevrouw Rogge-Schneider komt ook wat later begrijp ik. Oké, dat verklaart dat we nog drie... en de heer Wesselingh zien we ook nog niet, dus dat is de vierde maar we hebben van niemand bericht van verhindering, dus we verwachten iedereen vandaag wel. Hartelijk welkom aan alle raadsleden en welkom aan de leden van het college, welkom aan de mensen op de publieke tribune en de mensen die het thuis volgen. De media volgen het kennelijk ook thuis want die zie ik niet op het eerste schellinkje zitten, maar we gaan wel beginnen. Ik ga kijken of er nog mededelingen zijn aan de zijde van de raad. Dat is niet het geval en aan de zijde van het college ook niet. Dan nog mededelingen. De heer Stekelenburg zit inmiddels in het midden, dus die is een plekje opgeschoven als fractievoorzitter en heeft van plek gewisseld met mevrouw Rogge-Schneider, dus dat is in de zaal veranderd, dan weet u dat ook. Verder, iedereen weet het want de meeste mensen zijn hier vaker geweest maar voor de publieke tribune, het gedeelte voor de gemeenteraad loopt voor de tafel van het college en wilt u nader overleg met de leden van de gemeenteraad hebben dan kunt u dat gewoon hier in de Spiegelhal doen. We hebben een tweetal insprekers en dat betekent dat ik vanavond om 22.25 uur de balans zal opmaken of wij de agenda vandaag afronden. Het streven is om ons ook aan die eindtijd te houden en daarom is er ook een voorstel voor spreektijden, maar daar kom ik later op.

2. Vaststellen agenda

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar het vaststellen van de agenda. Bij punt 4, het besluit over de begroting 2026 staat natuurlijk ook de besluitvorming over de verordeningen 5.a tot en met 5.h op de agenda. Ik ga ervan uit dat u bij de beraadslaging in die eerste en tweede termijn de verordeningen meeneemt, dat we dus straks wel de stemming over de begroting krijgen en dat we daarna natuurlijk de individuele stemming over de verordeningen gaan krijgen waarbij het natuurlijk daar mogelijk is om stemverklaringen te geven, maar dan hebben we wel de behandeling in één keer. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval. Dat is mooi, dan gaan we de marktverordening niet apart behandelen. Dat is dan bij dezen besloten. Dan gaan we naar de spreektijden toe. Er is met de fractievoorzitters afgesproken om zoals te doen gebruikelijk spreektijden te hanteren waarbij het nu een begrotingsbehandeling is en we dus daarbij ook de begrotingsvolgorde hanteren waarmee dus de fractie van Hart voor Wassenaar als eerste het woord zal krijgen, dan de VVD en dan volgt dat zo verder. Kunt u instemmen met het hanteren van de spreektijden? Dat is het geval, bij dezen besloten. Dan gaan we nog naar de interrupties. Ook daar is met de fractievoorzitters over gesproken en er is voor vandaag afgesproken dat er interrupties zijn, en een interruptie is een interruptie c.q. vraag van een minuut aan een ander, een antwoord van een minuut met daarna nog een volgende wedervraag en ook weer een antwoord van een minuut, dus een interruptie duurt in totaal maximaal vier minuten, en het zo te doen dat we in de eerste termijn aan de zijde van de raad zeven interrupties toestaan, in de eerste termijn van het college ook zeven interrupties en in de tweede termijn twee keer drie interrupties. Kunt u daarmee instemmen? De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Voorzitter, ik zou daar best mee kunnen instemmen maar ik wil even een nuancering maken. Toen wij het hierover hadden, gaf onder andere ik aan dat ze in Den Haag ook interrupties..., dat ging over het onbeperkt aantal interrupties. We hebben het vandaag over de algemene beschouwingen en ik zou er wel voor willen pleiten dat, als we een debat hebben, we soms iets meer ruimte krijgen om een punt te maken want het gaat wat breder dan alleen technische aspecten.

De **voorzitter**: Dat snap ik, ik zal als voorzitter mijn best doen om natuurlijk in het debat mee te voelen, maar het is wel goed om te beginnen met een uitgangspunt en een raamwerk want ik probeer ook invulling te geven aan het feit dat we vandaag natuurlijk de begrotingsbespreking ook gaan afwikkelen en ik bemerk zo aan u allen dat dit ook de inzet voor vandaag is. Hartstikke goed, dan stellen we die bij dezen vast en dan stellen we hiermee dus de hele agenda vast.

3. Inspreken

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar agendapunt 3 en we hebben een tweetal sprekers. Om te beginnen de heer Knijnenburg over de verloederding van transformatorhuisjes in Wassenaar. Welkom. Voor u vijf minuten de tijd.

De heer **Knijnenburg**: Voorzitter, beste raadsleden. Mijn naam is Peter Knijnenburg, ik ben geboren en getogen in Wassenaar en woon hier inmiddels tachtig jaar. Ik wil het met u hebben over de transformatorhuisjes in ons dorp, je loopt of fietst er dagelijks voorbij zonder erbij stil te staan. Ze hebben vaak een wat saaie kleur tot ze rommelig en verwaarloosd raken. Sinds 2013 vraag ik aandacht voor de mogelijkheid om de verwaarloosde huisjes met kleur en kunst op een mooie en passende manier in het straatbeeld op te nemen. In mijn wijk, Molenaar, hebben we dat één keer mogen doen, samen met de buurtbewoners en twee kunstenaars maakten we een ontwerp geïnspireerd op Vincent van Gogh. Bij de onthulling zette toenmalig burgemeester Jan Hoekema zelf de laatste penseelstreek op de bovenlip van Vincent, iemand grapte 'we noemen het vanaf nu de snor van Jan'. Er werd gelachen maar het voelde belangrijk, we hadden samen iets gemaakt. Het mooiste moment kwam toen een jongen van een jaar of tien met een kladblok onder zijn arm naar het huisje keek en zei 'ze hebben er iets moois van gemaakt, het voelt alsof het voor mij is'. In maart 2025 sprak ik op een bijeenkomst over de leefbaarheid en verbinding in de wijk. Daar ging het onder meer om plekken waar je trots op bent, precies wat zo'n huisje kan zijn. Helaas is de afspraak om meerdere huisjes aan te pakken nooit uitgevoerd en nu staan er veel verloederd bij, onder andere die aan de Deijlerweg, het pad naar de oogkliniek en dat is niet zo erg want je wordt daar toch geopereerd, de Rijksstraatweg, de oude ingang van het Van Ommerenpark, de Reijerlaan vlakbij Duinrell en nog enkele andere. Gemeenten zoals Leiden, Den Haag en Zoetermeer laten zien dat verfraaiing werkt. Het verfraaien van de transformatorhuisjes gebeurt samen met de inwoners van Wassenaar, een project voor en door de gemeenschap, participatie dus. Hierdoor voelen mensen zich verbonden met hun buurt en trots op hun eigen bijdrage, zoals dat jongetje van tien jaar dat zo mooi zei 'het voelt alsof het van mij is', dat is het. U wilt toch ook dat mensen zich verbonden voelen met hun buurt en trots zijn op hun wijk. Samenwerking met de netbeheerders zoals Liander, is goed mogelijk, in andere gemeenten gebeurt dit al. De voordelen voor Wassenaar zijn duidelijk; verloederding wordt tegengegaan, leefbaarheid groeit, lokale cultuur en betrokkenheid bloeien, een verzorgde openbare ruimte, een herkenbare en waardige uitstraling, meer eigenaarschap en betrokkenheid van inwoners. Mijn verzoek aan u is concreet. Neem in de begroting 2026 en 2027 een bedrag op in programma 4, Fysieke leefomgeving, en wie weet wordt er bij een van de huisjes bij de laatste lik verf in navolging van 'de snor van Jan' gezegd 'de streek van Leendert', 'het snufje van Ronald', 'het bloempje van Ritske', 'het streepje van Wim' of 'de laatste lik van Laurens'. Laat zien dat Wassenaar niet alleen luistert, maar ook handelt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Oh nee, we gaan naar de volgende spreker en niet naar de stemming over de motie. Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Verhagen namens de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming, over bomenkap.

Mevrouw **Verhagen**: Dank u wel. Geachte voorzitter, wethouders, raadsleden en ook toehoorders hier en thuis. Mijn naam is Soesila Verhagen en ik spreek namens de Algemene Vereniging van Natuurbescherming. De meesten van u kennen me al en voor het geval dat niet zo is, stel ik me even voor. Ik ben iemand die heel graag tussen bomen wandelt en dat is niet om de bomen te tellen, maar om te genieten van de bomen en het leven rond de bomen, de planten, de dieren, zoals de eekhoorns, de insecten, de vogels en gewoon de rust. Misschien kent u dat gevoel ook, dat een wandeling tussen bomen beter werkt dan een stevige kop koffie. Daarom is het zo belangrijk dat u, het gemeentelijk bestuur, zorgvuldig met bomen omgaat en dat geldt zeker ook voor de manier waarop vergunningverleningen voor de kap plaatsvinden. Dus dank dat ik hier daarover mag

spreeken. Laat ik beginnen met een compliment aan het gemeentelijke bestuur want ja jullie doen ook je best. Wat jullie ook willen, en dat merken we ook, is dat jullie... Jullie denken aan bomen, niet als decoratie maar bomen als basis voor leefbaarheid want wat doen jullie, jullie zorgen voor klimaatadaptatie en als ik dit zeg dan denk ik aan de klimaattafels, komende week hebben we er ook weer een en ik denk ook aan de aandacht voor vergroening en in sommige gevallen ook aan participatie van burgers in dit kader. Om nog meer toekomstig draagvlak te creëren, is het ook belangrijk dat zorgvuldig met procedures wordt omgegaan en dat er meer transparantie en zorgvuldigheid komt. In de praktijk merken we echter dat vergunningaanvragen en vergunningverleningen in de zomervakantie plaatsvinden en dat is nou juist de periode waarin de meeste mensen op vakantie zijn, ook de ambtenaren en bestuurders, en mensen geen zin hebben om de gemeentelijke bekendmakingen uit te pluizen. Dan kan een boom ineens verdwenen zijn en dat is zeer spijtig. Soms lijkt de aanvraag ook alleen beoordeeld op wat er in het aanvraagformulier is ingevuld, sterker nog dit gebeurt heel vaak. Ambtenaren gaan niet naar de plek om te kijken wat de situatie is, belanghebbenden worden ook niet gehoord en dat is heel erg jammer. Bovendien is ook opgevallen dat op het aanvraagformulier niet wordt gevraagd of al eerder een kapvergunning voor dezelfde bomen is aangevraagd en die vraag is relevant want ik ken een voorbeeld van een paar maanden geleden waarbij de gemeente in eerste instantie net als twee jaar eerder concludeerde dat de bomen gezond en veilig zijn, dus geen kapvergunning en wat schetste onze verbazing, na twee jaar werd voor diezelfde bomen wel een kapvergunning verleend. Dat is toch niet te begrijpen want waaruit blijkt dat bomen ineens zoveel slechter zijn geworden, je begrijpt het als inwoner niet meer. Als kapvergunningen zorgvuldiger worden verleend, ontstaat ook meer rust in het dorp en er ontstaat ook vertrouwen in het politieke gebeuren, je krijgt draagvlak en je krijgt tegelijkertijd ook draagvlak voor toekomstig beleid van de gemeente. Daarom wil ik de gemeente vragen om te zorgen dat vergunningverleningen voor bomenkap niet in de zomervakantie plaatsvinden en dat de procedures zorgvuldiger en transparanter verlopen met tijdige communicatie met omwonenden en belanghebbenden want bomen kap je maar één keer en een zorgvuldig besluit wortelt dieper dan een besluit dat in haast is genomen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wilt u er verder over doorpraten, de gegevens van beide sprekers zijn bij de griffie bekend. Dank u wel. Dan ronden we hiermee de sprekers af.

4. Begroting 2026

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de bespreking van agendapunt 4, namelijk het onderwerp van vandaag, de begroting 2026. Ik geef graag het woord aan de eerste fractie, de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Het blijft wennen om hier, zonder warm te draaien meteen in de begrotingsbesprekingen te vallen, maar ik heb thuis even wat geoefend. We hebben goed nieuws, zeer goed nieuws, volgens krantaanbiedingen is gebleken is dat Wassenaar de meest intelligente gemeente in Nederland is en ik citeer 'de slimste gemeente van Nederland is Wassenaar. Hoewel de Zuid-Hollandse gemeente al jaren uit het rijtje rijkste gemeenten van Nederland is verdwenen, kunnen de inwoners wel met gepaste trots zeggen dat ze in elk geval de slimste koppen van het land hebben'. U kunt dit zelf opzoeken, het is in het openbaar en u kunt zich ervan overtuigen dat iedereen in deze raad plus het college minus één wethouder tot dit illustere gezelschap behoort. Het kostte niet veel moeite om nogal wat grappen over de combinatie van intelligentie en begroten te verzamelen, maar de overdaad is dusdanig dat we zelfs niet eens een selectie willen gebruiken. Traditiegetrouw is de laatste begroting van een college een nagenoeg beleidsloze begroting, zo ook deze en we lezen 'uitvoering geven aan, voortzetten van het voltooien, in ontwikkeling nemen'. Tussen nu en de verkiezingen zit nog ruim vier maanden en daarna zal een nieuw coalitieakkoord leidraad voor de daaropvolgende toekomst zijn.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Dank voorzitter. Ik zeg tegen u voorzitter, ik vind het fijn dat de heer Hendrickx er vandaag tijdens de begrotingsbehandeling is, daar had ik niet helemaal op gerekend want u was er tijdens de kadernotabehandeling niet. Iedereen in deze zaal die een cursus Gemeentefinanciën doet, ik heb er zelf een mogen doen, leert dat eigenlijk maar één document in het jaar belangrijk is, dat is het belangrijkste document en dat is toch echt de kadernota waarin we met elkaar de kaders vaststellen. Uw fractie was er niet tijdens de kadernota en u bent er wel tijdens de begroting. Nogmaals, ik vind het fijn dat u er bent maar waarom bent u er nu wel?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, zoals gezegd is het een beleidsloze begroting en dan hoeft u ook niet bij de kadernota te zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Nieuw beleid zal een volgende coalitie alleen maar in de weg zitten net als raadsbesluiten die in de laatste maanden worden genomen, maar het is goed en het is een goed moment om even te reflecteren op deze raadsperiode. De ozb is met 25,4% gestegen, 5,8% per jaar, de afvalstoffenheffing is met 26,6% gestegen en dat is 6,1% per jaar, de CPI, de prijsindex, is in dezelfde periode met 14% gestegen en dat is 3,3% per jaar, de bankpositie is afgenomen van € 30 miljoen en gaat richting nul, ongeveer 160 woningen zijn opgeleverd bij een belofte van 1000 woningen en Wassenaar is uit de top 5 in de rangschikking van beste gemeenten om in te wonen naar inmiddels de 32^e plaats gezakt. Ik weet dat je met het goede nieuws begint en daarna wordt het minder, maar betreffende de begroting van 2026: van het zo gevreesde ravijnjaar is weinig over, we betreuren dat de ongefundeerde speculatie van een rampjaar hier is geventileerd. We wisten toen al dat het ravijnjaar niet of nauwelijks op Wassenaar van toepassing was, maar het was natuurlijk handig om te gebruiken, om af te leiden en de eigen zogeheten prestaties te benadrukken. We hebben voor 2026 en 2027 een begroting in evenwicht. De neiging om bij de oneliner 'we hebben een begroting in evenwicht' tevreden om zich heen te kijken, vinden we nog steeds bijzonder. Een begroting structureel in evenwicht wil per se niet zeggen dat het een goede begroting is, daarvoor moet je een begroting breder in de tijd uitzetten, beter definiëren wat de doelstellingen van de gemeente zijn, een begroting hebben die het mogelijk maakt om de doelstellingen te realiseren en de staat van de activa goed te beoordelen. Hart voor Wassenaar vindt dit geen goede begroting, de problemen blijven groot, meer problemen kondigen zich aan en alles wordt weer naar de toekomst geschoven. Onderhoudsniveau B is in werkelijkheid onderhoudsniveau D en de communicatie met de Wassenaarders wordt als dramatisch ervaren. Op meerdere functies schiet de gemeente tekort, handhaving is er één van. Kijken we naar programma 1 dan zijn de hogere lasten € 98.000,00, plus een inflatie van 3% maakt dat de lasten in 2026 € 250.000,00 hoger zullen zijn... gaat het? ... maakt dat de lasten in 2026 € 250.000,00 hoger zullen liggen maar toch worden de lasten in 2026 gelijk begroot als in 2025, waarop wordt € 250.000,00, ongeveer 5% van de programmabegroting, bezuinigd? Dat is mijn vraag 1. Ook nu weten we al dat de gemeente in 2026 actief met hulpdiensten en de Wassenaarse Reddingsbrigade heeft samengewerkt zoals dat in de begroting staat en dat is mooi, we gaan het zien. Programma 2. Het tekort loopt hier op, voor een belangrijk deel door lagere baten die slechts beperkt door de lagere lasten worden gevolgd. De lagere lasten zijn € 911.000,00 maar zoals het rijtje in de begroting zegt worden hogere lasten ten bedrage van € 1.025.000,00 aangekondigd en de inflatie zal € 1,2 miljoen bedragen. Dus € 2.025.000,00 hogere lasten terwijl € 911.000,00 lagere lasten worden begroot. Er moet dus bijna € 3 miljoen worden bezuinigd, dat is 7% van de totale lastenbegroting, en zonder een goede verklaring is dit ongeloofwaardig. Dus wat is de verklaring hiervoor? Dit is onze vraag 2. Dan kijken we naar programma 3. Over elke doelstelling kan iets worden gezegd, maar met name doelstelling 3 trekt de aandacht. Laten we hier duidelijk over zijn, alles wat wij hierover horen is in tegenpraak met deze doelstelling en dan gaat het over transparantie en communicatie met de bevolking. Op het gebied van nieuw beleid zijn we verrukt van de bij Bestuur en middelen onder 1.1 genoemde maandelijkse rapportage over de bank- en de leningstand, een bijzondere nouveauté waar we heel blij mee zijn. De rentelast van € 150.000,00 wordt opgevoerd in 2027, ik neem aan dat dit 2026 moet zijn en anders zal ik het verkeerd gezien hebben. Wat is het totale rentesaldo in 2026 in vergelijking met 2025 ofwel wat is de renteopbrengst in 2025? Dat is vraag 3. Wat de cijfers betreft is het even uitpluizen. De lasten nemen in 2026 met € 203.000,00 toe, voor de indexering, prijzen, komt de verlaging van de lasten op € 50.000,00 uit. Het verschil van ongeveer € 250.000,00 is niet aangegeven, waaruit bestaat dit verschil? Vraag 4. Een aardige illustratie van hoe groot het verschil is tussen wat de coalitie zegt te gaan doen en wat ze uiteindelijk bereid is in de afschrijving te vinden. De in 2026 lagere lasten van afschrijvingen ten bedrage van € 923.363,00. Deze afschrijvingen staan voor gerealiseerde projecten zoals opgenomen in de begroting van 2025, maar ze zijn niet gerealiseerd en dat is bijzonder jammer. Dit is het soort onderwerp waarbij een oordeel valt te vellen over dit college en deze coalitie, van vele miljoenen aan geplande projecten is niets uitgevoerd. Tegelijkertijd geeft het aan dat wanneer je producten wel uitvoert, de lasten voor dit bedrag hoger zullen zijn en dit bedrag wordt ook nog eens verdubbeld door de rente, ofwel zo'n 15% ozb-verhoging. Voor de kortzichtige politici in een gemeente en in deze gemeente is het ideale scenario om niet te investeren, we zullen er straks meer van zien. De fysieke leefomgeving is de volgende. Voor zover u eraan mocht twijfelen, Hart voor Wassenaar... Gaat-ie? Mooi.

De **voorzitter**: De telefoons zijn inmiddels allemaal uitgeschakeld, dank.

De heer **Hendrickx**: Voor zover u er nog aan mocht twijfelen, Hart voor Wassenaar wil graag bouwen, ondanks dat hier vaak mensen staan te roepen dat wij dat niet willen. We hebben voorgerekend dat, wanneer in Wassenaar 78 woningen per jaar worden gebouwd, we volledige verantwoordelijkheid nemen voor ons deel van 1,3 miljoen te bouwen woning in Nederland tot 2050.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, het bevreemde mij enigszins dat de heer Hendrickx eigenlijk net een hele reeks technische vragen over de begroting stelde en ik dacht even bij mezelf 'ben ik nou in een soort technische vragenronde beland?' Wat me eigenlijk van u en uw partij verbaast, u komt zelf helemaal niet met ideeën, u geeft helemaal totaal geen richting aan waar u met Wassenaar heen wilt, u komt alleen maar met technische vragen. Daar hebben we toch helemaal niks aan voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, zoals gezegd is dit een beleidsloze begroting. Onze visie op wat Wassenaar moet worden, spreken we al regelmatig uit, als u Wassenaarders.nl leest dan kunt u zich daarvan op de hoogte stellen en ik twijfel er niet aan dat u dat doet. In de tweede plaats is het natuurlijk zo dat de verkiezingen eraan komen en dan kun je beter met de Wassenaarse bevolking spreken dan hier want die moet dan op een gegeven moment een keuze maken voor welke toekomstvisie zij willen kiezen, de uwe of de onze.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja, maar we zijn hier toch echt tijdens een begroting bezig voorzitter om met ideeën, voorstellen, te komen om dat bij te sturen. Als u daar ideeën over hebt... U hebt volgens mij een mandaat van de kiezer om met vijf zetels het goede voor Wassenaar te doen, maar ik constateer toch echt dat u nu niet met ideeën komt en ook geen richting geeft waar het met Wassenaar heen moet.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, we zijn pak hem beet vier jaar geleden begonnen met een partij hier in de raadzaal om samen dingen te gaan doen. Die partij heeft helaas verzaakt en heeft de stekker eruit getrokken en om dan nu het verwijt te krijgen dat wij geen ideeën hebben, vind ik eigenlijk erg slecht en beneden ieder niveau, dus ik laat die verder lopen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Ja, we hebben voorgerekend dat, wanneer in Wassenaar 78 woningen per jaar worden gebouwd, we de volledige verantwoordelijkheid nemen voor ons deel van de 1,3 miljoen te bouwen woningen in Nederland tot 2050. Dan mogen we de druk en de leefkwaliteitsvermindering van 5600 woningen in Valkenhorst overigens ook nog absorberen, een project waarbij dit college in onze ogen onbekwaam heeft gehandeld, onderhandeld en nauwelijks iets heeft gerealiseerd voor Wassenaar en de Wassenaarders. Hart voor Wassenaar zou heel tevreden zijn geweest wanneer door dit college 78 woningen per jaar zouden zijn gebouwd, maar het college heeft gefaald. De heer Stekelenburg die zojuist aan het woord was, verwijt ons dat we tegen de Tuynen van Den Deijl en tegen het project ANWB hebben gestemd. Wij stemmen altijd tegen slechte plannen, pas wanneer de VVD met een goed plan komt, stemmen wij voor maar dat gebeurt helaas zelden. Wij zouden voor Den Deijl hebben gestemd wanneer 20 tot 22 grondgebonden gezinswoningen zouden worden gebouwd, passend in de omgeving en met € 4 miljoen meer opbrengst voor de gemeente, € 4 miljoen die nu wordt gebruikt om 41 woningen met € 100.000,00 per stuk te subsidiëren. Ik wacht de interruptie even af. De huizen worden boven de hier in deze raad afgesproken prijzen verkocht, er is geen Omgevingsvergunning en de bestemmingsplanwijziging moet nog worden gestart, toch wordt gedacht dat de eerste woningen eind 2026 worden opgeleverd. Wat betreft de ANWB. Zoals we steeds zeggen, we stemmen tegen slechte plannen en we houden rekening met de burens en met de omgeving. Nu gaat er jaren geprocedeerd worden met het risico dat het toch omlaag moet.

De **voorzitter**: Kunnen alle telefoons gewoon op stil staan want dit stoort.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is gecontroleerd? Dank u wel.

De heer **Hendrickx**: Wat betreft de ANWB. Zoals we steeds zeggen, we stemmen tegen slechte plannen en we houden rekening met de burens en met de omgeving. Nu gaat er jaren geprocedeerd worden met het risico dat het toch omlaag moet van 47 meter. Bovendien zijn wij er betere vrienden mee geworden van de Haagse VVD dan u als Wassenaarse VVD. Programma 5. De Wassenaaarse Slag is... Ik wist het.

De **voorzitter**: Daar lukte de uitlokking toch. De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja dank voorzitter. Ik dacht even het kopje Wonen af te wachten, maar als u toch klaar met wonen bent dan wil ik daar wel iets over zeggen, u sprak mij overigens ook aan. Voorzitter, het lijkt er echt op dat Hart voor Wassenaar altijd schone handen wil hebben maar ik zeg er wel bij 'schone handen zijn vaak lege handen' mijnheer Hendrickx. Hart voor Wassenaar heeft altijd commentaar op plannen, u kunt altijd wel een reden vinden waarom u tegen een plan bent, het is te hoog, het is te laag, het is te groot, het is te klein, de buurt wil het niet. U hebt altijd wel een plan, u hebt altijd wel een argument, u kunt altijd wel een argument vinden waarom u tegen bent maar ik constateer voorzitter, at the end of the day heeft de Wassenaar die een woning zoekt daar helemaal niets aan, die kan namelijk niet wonen in al die weerstand die u biedt tegen alle woningbouwplannen die we hebben in Wassenaar, want er zijn broodnodige huizen nodig, omdat u altijd maar tegen de plannen die hier op tafel liggen bent. U kunt hier het frame neerzetten dat alle plannen slecht zijn, dat is dan uw eigen werkelijkheid en daar laat ik u dan graag in.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, wij doen veel werk, wij wassen onze handen daarna en dan hebben we schone handen. Ik heb u nog nooit uw handen zien wassen, dus ja waar komen die schone handen vandaan? De volgende kwestie die u aan de orde stelt, 'wij zijn altijd tegen'. Nee, wij zijn niet altijd tegen, nooit. Wij hebben 'ja' tegen 84% van de raadsvoorstellen hier in deze raad gezegd terwijl u tegen 75% van die raadsvoorstellen 'ja' hebt gezegd. Dus als het om die vergelijking gaat dan stemmen wij vaker voor dan u dat doet. Als wij op specifieke punten andere ideeën hebben dan u of de VVD of de coalitie dan stemmen wij daar niet mee in. We hebben voorgesteld 20 tot 22 woningen te bouwen op de plek waar nu het schooltje Den Deijl staat, 20 tot 22 grondgebonden gezinswoningen. We hebben inmiddels nogal wat contact met de omgeving en we gaan nu kijken hoe dit verder gaat verlopen want men is toch niet zo happy met die ontwikkelingen. Dus wat is het betere besluit geweest in dezen? Als u mee was gegaan met ons besluit had u kunnen roepen 'god, nu hebben we een goed besluit genomen', maar u hebt gestemd voor de bouw van 41 woningen...

De **voorzitter**: Wilt u afronden.

De heer **Hendrickx**: Ja verdraaid, je moet de tijd in de gaten houden, dank voor de reminder. En u hebt nu besloten tot een slecht besluit, namelijk 41 woningen waar eigenlijk niemand aan wil.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Dank voorzitter. Het is iedere keer hetzelfde verhaal bij de heer Hendrickx, het is altijd een plan dat dan niet goed is waar wel steun voor zou zijn. Bij Den Deijl gaat meer dan de helft van de woningen naar Wassenaarders en u kunt u hier iedere keer, keer op keer, komen met het verhaal dat woningen naar Wassenaarders moeten en dat we de woningen beter moeten verdelen maar ik zeg u één ding voorzitter, er moet wel iets te verdelen zijn. De Wassenaar heeft niets aan een beter verdelingsmechanisme, meer naar Wassenaarders, als er helemaal geen woningen zijn. Dat is het eerlijke verhaal en dat moet hier worden verteld. Ik zeg u nog één keer, u kunt vanaf de zijlijn inderdaad blijven roepen dat het allemaal beter moet en dat die plannen allemaal niet goed zijn omdat u altijd wel een reden hebt om ertegen te zijn, maar ik zeg u, at the end of the day heeft de Wassenaar er helemaal niks aan want er komt dan geen huis bij mijnheer Hendrickx. U kunt hier wel roepen dat u 500 woningen wilt, uiteindelijk hebt u de afgelopen periode, sinds 2023, geen enkel woningbouwproject hier in deze raad gesteund en ik spreek u daarop aan.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het is goedkoop praten zoals de heer Stekelenburg doet. In 2022 werd '1000 woningen' geroepen en verschillende partijen in deze zaal verweten ons dat wij

niet wilden bouwen. Wij riepen '500 woningen', het verkiezingsprogramma van Hart voor Wassenaar is er nog bij gekomen. Wat hebt u gepresteerd? U hebt nog geen deuk in een pak boter geslagen, 160 woningen. We zijn nu vijf jaar verder, 160 woningen. Nou daar valt veel mee te verdelen, met 160 woningen. Het tweede punt dat ik daar duidelijk bij wil maken. Hart voor Wassenaar is er voorstander van dat Wassenaarders de eerste mogelijkheid krijgen om in een Wassenaarse woning te stappen. Daar bent u nog niet voor geweest, u hebt afstand genomen van de Wassenaarders ondanks het feit dat u zegt dat u een Wassenaarse VVD bent. Dus alles wat u doet is in tegenpraak met wat u naar de buitenkant wilt doen blijken.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Programma 5, Natuur, klimaat en mobiliteit. De Wassenaarse Slag is minder toegankelijk, met ruim 200 parkeerplaatsen minder kunnen er minder mensen naartoe en Hart voor Wassenaar vindt dat nog steeds een slecht idee. Een heel mooie zin vinden we nog altijd dat het karakter van de N44 past bij ons parkenlandschap. Die moet de wethouder nog maar eens goed uitleggen en dat is onze vraag 5. Wat zijn exact de activiteiten naar aanleiding van het Integraal Waterketenplan, wat zijn de resultaten, gaat geïnvesteerd worden en wanneer, onze vraag 6. Het college hult zich in stilzwijgen terwijl voor Wassenaar is geïndiceerd dat het € 60 miljoen gaat kosten, deze gemeenteraad heeft daar een handtekening onder gezet. Goed, ik sla een paar dingetjes over omdat ik eigenlijk door wil. Nou, dat kan nog net. Wij hebben het over risico's, niet genoemd wordt het risico dat we met Duindigt lopen. Inmiddels is het een juridische kluwen, de maandelijkse kosten voor de gemeente zijn ongeveer € 75.000,00, nu al enige maanden, termijnen die lopen, maken dat het op zijn minst nog vele maanden zal lopen, de wildste plannen komen ter ore om maar een waaier aan mogelijkheden te hebben. Eén daarvan is zelfs om er een crematorium te vestigen, serieus? Het punt is dat de SBRD niet verkoopt, dus staat het college aan de zijkant alleen maar kosten te maken met een volledig gebrek aan controle over wat er uiteindelijk gaat komen. Ons uitgangspunt is heel simpel, behoud Renbaan Duindigt als verzekering tegen ongewenste ontwikkelingen. Het mooie is dat we dat niet eens zelf hoeven te doen en de verzekeringspremie is dat we er veertig woningen laten bouwen. Kijk nou toch eens mijnheer Stekelenburg, veertig woningen van de 78 die we jaarlijks willen laten bouwen, we zijn geïnformeerd. Het gaat over de toekomst en die is te vinden op pagina 89 en verder. Daar hebben we de ontwikkeling van de balans van 2024 tot 2029. Het mooie van balansen is dat je daar veel moeilijker dingen in kunt verbergen dan alleen maar mooie praatjes en kijkt u even mee. De eerste belangrijke is de regel Materiële vaste activa, die neemt toe met € 14 miljoen netto-investeringen. Tel daarbij op de afschrijvingen en je komt tot € 22 miljoen investeringen. Wat zit daarin? Wat in ieder geval is afgesproken, is dit pand € 13 miljoen/14 miljoen, Warenar € 5 miljoen, Strandvisie € 5 miljoen, SKOW € 10 miljoen, Kievietsschool € 4 miljoen, dorpskern nog € 2 miljoen, tractie € 1 miljoen, ICT € 1 miljoen, Rijksdorp € 2 miljoen en Prinsenvweg € 2 miljoen, totaal al € 45 miljoen, het staat er echt maximaal tot met 2029 € 22 miljoen. Voorzitter, ik heb twintig seconden langer nodig, ik kondig dat nu alvast aan. Wat gaan we dan niet doen? Kijken we naar de lijst op pagina 116 en 117, wat gaan we dan de komende vier jaar helemaal niet doen? Hier ziet u het verder oplopen van het probleem en het al jaren durende vooruitschuiven. De vraag aan het college is dus, wat zit er in die € 22 miljoen die we bruto gaan investeren tot en met 2029? Dat is onze vraag 8. Dit zijn de materiële vaste activa. Bij de vlottende activa zijn er betreffende de toekomst geen relevante ontwikkelingen. Bij de passiva is in eerste instantie de lijn die met de Vaste schuld, die is € 15 miljoen en die is bekend, dus kijken we naar de lijn Vlottende schuld en die neemt toe...

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, wilt u afronden. Die 20 seconden...

De heer **Hendrickx**: Ja, ik heb nog tien zinnen. Dus kijken we naar de lijn Vlottende schuld dan neemt die met € 10 miljoen toe tot € 17,5 miljoen, een extra toename met € 10 miljoen, maar die werd niet genoemd in één adem. Wat is hiervoor de verklaring en hoe groot is de vlottende schuld nu? Dat zijn de vragen onder 9. Dus de schuldtoename tot en met 2029 is niet € 15 miljoen, zoals door het college verklaard, maar € 25 miljoen. Tegelijkertijd nemen de voorzieningen met € 9 miljoen af en dat zijn de jaarlijkse tekorten op de lopende regeling, ruim € 2 miljoen per jaar tekort. Voorzitter, dat is meestal de aankondiging van de laatste zin.

De **voorzitter**: Ja, als u dat ook wilt doen want u bent er echt doorheen.

De heer **Hendrickx**: Ja. Voorzitter, dat is meestal de aankondiging van de laatste zin. Met de afbouw van de bankstand richting nul is het dit college gelukt om het hoofd net boven water te houden. We gaan nu de schulden in een situatie dat het feitelijke tekort ongeveer € 2 miljoen per jaar is en de voor Wassenaar noodzakelijke investeringen richting € 100 miljoen gaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we nu naar de heer Stekelenburg voor zijn bijdrage. Aan u.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter dank. Voor de Wassenaarse VVD staat één ding altijd voorop, dat Wassenaar een leefbaar, veilig en levendig dorp blijft, nu en in de toekomst, een dorp waar het goed wonen, werken en leven is met goede voorzieningen, goed onderhouden groen en een centrum dat bruist van bedrijvigheid en bezoekers. Het is de reden waarom ik zelf in 2022 de lokale politiek in ben gegaan en ook mijn vinger heb opgestoken toen mijn fractiegenoot Charlotte Rogge eerder in 2025 aangaf het fractievoorzitterschap te willen overdragen. Onze fractie is Charlotte ontzettend veel dank verschuldigd voor haar geweldige en onvermoeibare inzet voor ons dorp vanuit haar rol als fractievoorzitter, dank. Gelukkig blijft zij dit doen als betrokken raadslid en voor mij persoonlijk is het; een bijdrage mogen leveren aan een nog mooier Wassenaar door er met elkaar voor te zorgen dat we vooruit blijven gaan en niet achteruit. Ik heb twee jonge dochters en gun hen ook een dorp dat de komende tientallen jaren gezond, leefbaar en levendig blijft en zo alle kinderen die in ons dorp opgroeien, maar dit gaat niet vanzelf voorzitter, hiervoor is het nodig om te blijven investeren en kun je als gemeente niet achteroverleunen want achteroverleunen betekent per definitie stilstand en stilstand is achteruitgang.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. We hebben in ieder geval beiden de juiste fatsoensmaatregelen door te stoppen met praten wanneer er een interruptie wordt gepleegd.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg, of u uw microfoon uit zou willen doen. Ja, dank u wel.

De heer **Stekelenburg**: Het is mijn eerste begrotingsbehandeling, excuus.

De **voorzitter**: Komt goed.

De heer **Hendrickx**: Maar niet uw eerste interruptie. U zegt allerlei lovende woorden over leven in Wassenaar, wonen in Wassenaar en werken in Wassenaar. Ik ben het met u eens, anders was ik hier ook weggetrokken, maar wat voor criteria legt u aan om Wassenaar te beoordelen in termen van de kwaliteiten die u zojuist benoemde?

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, voor mij is het belangrijk om in een dorp te wonen waar wordt geïnvesteerd, waar maatschappelijke voorzieningen op een goed niveau zijn, waar een zwembad en een bibliotheek is, waar het groen goed wordt onderhouden, waar een centrum is waar het bruist van de energie waar veel mensen rondlopen, waar bezoekers zijn, waar een strand goed onderhouden is, waar de wegen goed worden onderhouden, waar de schoolgebouwen goed worden onderhouden, een gemeente die haar wettelijke taken nakomt. Dat is voor mij een dorp waar ik graag wil wonen en dat is een dorp waar ik graag blijf wonen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik ben het helemaal met de heer Stekelenburg eens. Toch is het zo dat wij tientallen jaren in de top 10 en zelfs een behoorlijk aantal jaren in de top 5 van de beste gemeenten om in te wonen hebben gestaan. Dat is een behoorlijke mate van het beoordelen van de verschillende plaatsen in Nederland. We staan nu zelfs achter Oegstgeest, eerst op plek 28 en nu op plek 32 en dat is een neergang. We gaan neer en ik weet niet op welke wijze u, met al die mooie woorden die u gebruikt, die neergang verder denkt te kunnen tegenhouden want we hadden natuurlijk een heleboel heel mooie dingen en we hebben een heleboel heel mooie dingen, maar zal dat over een aantal jaren nog steeds zo zijn, gegeven hoe mensen beoordelen welke de beste gemeenten van Nederland zijn, waarbij Wassenaar van de top 5 is gezakt naar plek 32 nu.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, ik ken al die lijstjes ook, je hebt ook landelijke lijstjes en om die lijstjes te halen, is het belangrijk om te blijven investeren en niet achterover te leunen. Ik zei het al in mijn bijdrage, stilstand achteruitgang. Wat ik bij uw partij vaak zie, is dat u altijd tegen alle voorstellen stemt, u wilt niet vooruit met Wassenaar, u wilt als een soort Dagobert Duck in een pakhuis zitten, uw geld tellen, de inwoners kapot belasten met een hoge ozb, de voorzieningen niet onderhouden, investeringen uitstellen en vervolgens klagen alle inwoners dat er niks wordt geïnvesteerd. De voorzieningen verloederen, het dorp verpaupert, belastingen zijn hoog en dan hebben

we het dorp waar de heer Hendrickx dan graag naar streeft. Dat is niet mijn ideale beeld, wij als Wassenaarse VVD zijn niet die Dagobert Duck, wij investeren en wij zijn ook bereid om daarvoor te lenen want lenen voor investeringen die maatschappelijk renderen is verantwoord. Er zijn maar drie gemeenten in Nederland die niet lenen, dus dat is volledig valide. Dat is het dorp waar ik in geloof voorzitter.

De **voorzitter**: Afrondend de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, mijn afronding in dezen is dat ik straks bij de volgende interruptie zal aanhaken bij wat de heer Stekelenburg zojuist zei want hij heeft natuurlijk een statement gedaan en dat statement kan hij niet waarmaken, maar dat is voor straks.

De **voorzitter**: Dan kunt u nu verder met uw termijn.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter dank. Ook een positief verhaal is hierbij belangrijk want ik had het over stilstand en achteruitgang. Het positieve verhaal is daarbij belangrijk, met overtuigend optimisme dat de beste tijden voor Wassenaar nog voor ons liggen en dat we kansen zullen moeten benutten. De Wassenaarse VVD is voor mij, en ik weet voor vele dorpsgenoten, de partij die zich schaaft onder de positieve krachten in deze raad, een partij die vooruit wil met ons dorp, verantwoordelijkheid wil nemen en bovenal wil samenwerken, oprecht luistert naar de Wassenaarders en altijd het Wassenaars belang voorop zal stellen. We hebben de afgelopen jaren veel met elkaar bereikt en daar mogen we trots op zijn want het is niet alleen bij plannen gebleven, we zijn ook daadwerkelijk aan het uitvoeren. Het centrum, het hart van ons dorp, wordt in 2025 volledig opgeknapt, een centrum dat van ons allemaal is, waar we elkaar ontmoeten en dat straks weer jaren vooruit kan. Dat is het resultaat van goed bestuur en samenwerking tussen raad, college, ondernemers, inwoners et cetera. In december 2025 hopen we met vele Wassenaarders te vieren dat het centrum is gerenoveerd en ik hoor van veel dorpsgenoten dat zij hiernaar uitkijken. Voorzitter, de begroting 2026 laat zien dat we de komende jaren verantwoord kunnen blijven investeren, ons huishoudboekje is op orde, de begroting voor 2026 en 2027 en dat is belangrijk want alleen met goede voorzieningen kunnen we blijven bouwen aan een toekomst van Wassenaar. De begroting is bovendien in lijn met de kadernota die in 2025 door de aanwezige partijen unaniem in onze raad is aangenomen en aanpassingen uit amendementen en toezeggingen van destijds zien wij verwerkt. In artikel 4.1 lezen wij dat er een evaluatie van het nieuwe subsidiebeleid zal zijn, hetgeen onze fractie toejuicht, zodat we kunnen vaststellen of het gebruik van het nieuwe subsidiebeleid voor iedereen duidelijk is, maar ook om nut en noodzaak kritisch te blijven volgen. Vraag aan het college hierbij is: kan de raad te zijner tijd middels een raadsinformatiebrief worden geïnformeerd over de evaluatie van het nieuwe subsidiebeleid? Als het gaat om het blijven bouwen aan de toekomst van ons dorp, doen we dat op een manier die past bij ons dorp, zorgvuldig realistisch en met oog voor wat Wassenaarders belangrijk vinden. We investeren onder andere in leefbaarheid, woningbouw, goed onderhoud van onze openbare ruimte, schoolgebouwen, sport en toekomstbestendige voorzieningen. Zo werken we aan, en ik noem er een aantal... Het bouwen van huizen voor starters, gezinnen, ouderen want iedereen moet een plek kunnen vinden in Wassenaar. Ons familiestrand, de Wassenaarse Slag, wordt toekomstbestendig gemaakt met behoud van het kleinschalige karakter dat het zo geliefd maakt. We investeren in Sport en Jeugd, we investeren in sportaccommodaties, ondersteuning van verenigingen via bijvoorbeeld jeugdledensubsidies en buitensporten en ook veiligheid en bereikbaarheid met blijvende aandacht voor verkeersveiligheid en leefbaarheid, plus goed onderhoud van wegen en groen. Voorzitter, dit alles kunnen we doen doordat we samenwerken en koersvast blijven. De Wassenaarse VVD is trots dat we als coalitie, en steeds meer ook met enkele niet-coalitiepartijen, samen belangrijke beslissingen hebben genomen waardoor we ook echt vooruitgaan. Daarnaast blijven we uiteraard aan onze wettelijke taken en verplichtingen voldoen en zijn regionale samenwerkingen voor ons dorp ontzettend belangrijk. Wassenaar is immers geen eiland, bij samenwerking in de regio staat het Wassenaarse belang altijd op nummer 1 en onze fractie blijft erop toezien dat dit zo efficiënt mogelijk gebeurt. Als het gaat om de broodnodige bouw van nieuwe huizen, waar we gelukkig grote stappen in zetten want iedereen kent wel iemand die geen huis kan vinden, zal onze fractie erop blijven hameren dat we zo snel mogelijk starten met het ontwikkelplan om huizen te bouwen op de huidige plekken van de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool, hier hebben we niet voor niets eerder in 2025 met onze motie aandacht voor gevraagd. Ook op de gemeentewerf moeten we doorpakken en de nieuwe huizen zo snel mogelijk bouwen. We kunnen ons immers blind blijven staren op het nog beter verdelen van de schaarse huizen maar het is beter om ervoor te zorgen dat er wat te verdelen blijft, dat is onze inzet. Onlangs heeft onze fractie met de woningbouwcorporaties gesproken en hierbij kwam naar voren of bij nieuwe projecten de parkeernorm per project kan worden bekeken. Maatwerk dus en niet halsstarrig vasthouden aan regels die belemmerend werken. Kan het college bevestigen dat dit onderdeel uitmaakt van het huidige beleid? Een ander onderwerp waar de Wassenaarse VVD de

afgelopen jaren consequent aandacht voor heeft gevraagd, is het vergroten van de fietsveiligheid. In 2024 was onze motie 'Actieplan fietsveiligheid' hiervoor een aanmoediging en onlangs nog hebben we schriftelijke vragen hierover gesteld. In dat kader zou ik graag van het college de toezegging in deze raad krijgen dat we als raad uiterlijk in december a.s. de analyse krijgen van de plekken in ons dorp die het meest onveilig zijn als het gaat om fietsveiligheid. Tegelijkertijd is het geweldig om te zien dat het college een aantal fietspaden in het dorp verkeersveiliger heeft gemaakt en dus ook hard werkt aan verbetering. Om er een paar te noemen, de bocht bij de Papegaaienvaan, het fietspad op de Backershagenlaan, de kruising Jagerslaan-Storm van 's-Gravesandeweg en de Storm van 's-Gravesandeweg zelf. We zijn ook blij te lezen dat de Dr. Mansveltkade in 2026 op de planning staat om opnieuw ingericht te worden met meer ruimte voor de fiets en de voetganger zodat eenieder, en in het bijzonder kinderen en kwetsbare ouderen, hier veiliger kunnen fietsen en wandelen. Kan het college nogmaals deze toezegging gestand doen en ook verneemt onze fractie graag een update qua stand van zaken, wanneer beginnen de werkzaamheden van Dunea precies en hoe verloopt de afstemming? Het financiële ravijnjaar is afgewend, mede dankzij verstandig financieel beleid en een stevige aanpak van onze uitgaven. Daarmee houden we ruimte om te blijven investeren in wat Wassenaar Wassenaar maakt, onze voorzieningen, onze natuur, onze scholen en onze mensen. Het is positief om te zien dat het college en al die hardwerkende ambtenaren kans hebben gezien om de wachtlijsten in de jeugdzorg weg te werken. Is dit nog steeds zo, vraagt onze fractie zich af richting het college. Zoals we weten, is het ontzettend belangrijk om diagnoses in een vroeg stadium te stellen zodat mensen eerder worden geholpen en je ook erger voorkomt, dat kinderen gelukkiger zijn; hoe langer je in de jeugdzorg zit, hoe langer je in je leven nadelige effecten kunt ondervinden. Wat kan de gemeente in dit kader nog meer aan preventie doen vraag ik aan het college. Voorzitter, ik kom nu tot het laatste deel van mijn bijdrage. Tegelijkertijd vinden wij het in het kader van vooruitdenken van belang om een visie c.q. stip op de horizon te vormen hoe het college denkt onze veranderende bevolkingssamenstelling het hoofd te kunnen bieden. Net zoals bij preventie bij de jeugd is het ook bij onze, gelukkig vaak in goede gezondheid ouder wordende inwoners, belangrijk dat zij zo lang mogelijk in goede gezondheid deel kunnen blijven uitmaken van onze Wassenaarse samenleving en dan past het prima om mensen er in een zo vroeg mogelijk stadium op te wijzen dat ouder worden consequenties met zich meebrengt. Als we vooruitkijken, zullen we met minder inwoners ons hoge voorzieningenniveau moeten dragen nog los van de gevolgen die het met zich meebrengt als het gaat om de uitkering van het Gemeentefonds aan Wassenaar. Dit legt druk op vele zaken, denk aan verenigingen, scholen, het aantal vrijwilligers. Wat is de visie van het college hierop en hoe denkt het college hier tijdig, vanuit de rol die de gemeente hierin kan hebben positief bij te sturen? De Wassenaarse VVD blijft zich inzetten voor een dorp dat in balans is, waar traditie en toekomst elkaar versterken, waar we niet alleen zorgen voor vandaag, maar ook bouwen aan een morgen want ik zei het al, stilstand dat is achteruitgang. Tot slot voorzitter. Dat is waar wij voor staan, een levendig en leefbaar Wassenaar dat vooruitgaat, waar iedereen zich thuis voelt, nu en in de toekomst. Dank u wel.

De **voorzitter**: Nog een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel. Ja, we kennen de heer Stekelenburg inmiddels al een beetje, fantastische verhalen, stilstand is achteruitgang. Ik bedenk me zo dat er in de gemeenteraden van Bloemendaal, Naarden, noem er nog eens een paar, Blaricum en nog een paar van die gemeenten ook VVD'ers het woord voeren over bijvoorbeeld stilstand is achteruitgang. Het enige verschil met deze VVD is dat deze VVD moet constateren dat we ooit uit de top 5 naar plek 32 zijn gezakt terwijl de Bloemendalen, de Blaricums en al die plaatsen waar we ooit tussen stonden hun uiterste best doen om die plek te behouden. Wat is de bijdrage geweest van de VVD in de afgelopen jaren, maar ook in de toekomst, als ik u zo beluister, aan het handhaven van de kwaliteit van leven in Wassenaar want die dendert achteruit als je dit zo mag bekijken, ondanks uw verhalen, ondanks uw mooie woorden en ondanks uw beloftes.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter dank. Het enige antwoord dat ik de heer Hendrickx kan geven, is dat we vooruit zullen moeten blijven kijken en dat we moeten investeren in alle voorzieningen die Wassenaar Wassenaar maken en dat we het groen goed moeten onderhouden, dat we de schoolgebouwen moeten onderhouden, dat we wegen, fietspaden en trottoirs moeten onderhouden, dat we het strand moeten opknappen, dat we het centrum moeten opknappen, dat we vooruit moeten gaan met dit dorp, dat we moeten we investeren. Die investeringsagenda zeg ik u mijnheer Hendrickx zorgt er uiteindelijk voor dat we weer bovenaan dit soort lijstjes komen, als dat een doel op zich voor u is. Natuurlijk is het mooi als dat lukt, maar ik denk dat dit nooit een doel op zich mag zijn, uiteindelijk gaat het om de leefkwaliteit in Wassenaar, hebben we op 18 maart 2026 een mandaat van de kiezer en leggen we verantwoording aan de kiezer af. Dat is het belangrijkste

lijstje waarmee wij als Wassenaarse VVD rekening houden, met onze Wassenaarse samenleving en niet met landelijke lijstjes van een tijdschrift, dat is kennelijk uw kader. Wij kiezen voor een investeringsagenda en wij geloven er vol overtuiging in dat dat met die investeringsagenda de enige route is om Wassenaar vooruit te laten gaan en al die voorzieningen op peil te laten.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ooit was er een grap: een Russisch paard en een Amerikaans paard rennen tegen elkaar, het Russische paard werd tweede en het Amerikaanse paard werd eerste. Wat stond er in een Russische krant? Amerikaans paard op een na laatste en Russisch paard tweede. Dit is de toon waarop u zich uitlaat. Op een gegeven moment is het geen doel meer om hoog op lijstjes te staan want dat mag geen doelstelling zijn, maar het is wel een cijfer op het rapport en u ontkent het cijfer op het rapport omdat het u niet aanstaat. De tweede kwestie. U bent de enige partij die heeft ingestemd met het verwijderen van een vrijliggend fietspad, u hebt het zomaar met één pennenstreek aan de kant gegooid en u durft nog steeds veiligheid voor fietsers bovenaan te zetten, ik vind het verrassend. Het derde. Ik heb u net voorgelezen wat de komende jaren wordt geïnvesteerd en dat is peanuts. We moeten keuzes maken tussen al die mooie plannen die er zijn en al die dingen zijn genoemd, dus ik ben benieuwd welke keuzes u gaat maken om met € 22 miljoen, volgens de begroting, nu al € 45 miljoen commitment uit te gaan geven.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, ik zou bijna in herhaling vallen maar het is toch echt zo dat we alleen willen blijven investeren in het dorp en niet het geld in dat pakhuis van u, waarin u dan als Dagobert Duck uw geld ligt te tellen, te blijven oppotten, de inwoners kapot te belasten, het voorzieningenniveau achteruit te laten hollen en het dorp te laten verpauperen, laten verloederen kan ik beter zeggen. Dat is wat wij als Wassenaarse VVD niet willen, daar zullen wij altijd protest tegen maken. Wij zullen altijd zeggen dat als gemeente onze kerntaak is maatschappelijke investeringen doen die maatschappelijk renderen. Dat is de essentie van een lokale overheid, het dorp op orde houden voor de inwoners en daar zullen wij nooit voor weglopen, niet om geld op te potten en wat ik bij u zie mijnheer Hendrickx is dat u... Je hebt een Hart voor Wassenaar van voor de verkiezingen en een na de verkiezingen, u hebt in twee verkiezingsprogramma's geschreven dat u de ozb niet zou verhogen en u hebt tot twee keer toe net na de verkiezingen 20% ozb-verhoging aan uw kiezers gemeld. Wat vindt u daarvan?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter... Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ik werd toen geconfronteerd met de ellende die de VVD na de voorlaatste raadsperiode had achtergelaten en we zijn toen met de VVD, want u hebt daar toen volop uw handtekening onder gezet... In het coalitieakkoord staat 20% en als u dat durft te ontkennen dan vraag ik nu een schorsing aan. U stelt dus dat het 20% was. U was akkoord als... Ja voorzitter, ik vraag een schorsing.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft die schorsing... Ik zit even te zoeken. De heer Stekelenburg kan zo op uw stelling reageren en het is goed om het coalitieakkoord er even bij te hebben, maar dat kent hij denk ik.

De heer **Hendrickx**: Ik hoef de heer Stekelenburg er niet eens bij te halen, maar laat ik de heer Stekelenburg erover informeren, hij zal dat achteraf kunnen controleren, dat er een coalitieakkoord was tussen Hart voor Wassenaar en VVD, Lokaal Wassenaar en GroenLinks en daarin stond heel duidelijk 20% ozb-verhoging, daar was u mee akkoord. Daar was u gewoon keihard mee akkoord en we hebben zelfs aangegeven waar dat voor nodig was, maar daar liep u van weg. Echt, u liep ervan weg en wat zeiden we nu, we zijn gezakt naar de 32^e plek na Oegstgeest en na Zoeterwoude. Nou, daar kunnen we trots op zijn met elkaar. Verder heb ik eigenlijk niet zoveel opmerkingen, de rest komt nog wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Stekelenburg, wilt u er nog op reageren? Gaat uw gang.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, de heer Hendrickx heeft in 2022 als wethouder van Financiën inderdaad 23% ozb-verhoging voorgesteld, 20% plus nog inflatie et cetera. Als we uw lijn

hadden gevolgd, hadden we nu 35% ozb-verhoging gehad over die drie jaar, gerekend vanaf 2022 en dat noem ik pas echt een forse ozb-verhoging. Het coalitieakkoord was inderdaad duidelijk, daarin stond 20% ozb-verhoging maar de heer Hendrickx, en daarom schudde ik net non-verbaal nee, dat was een gefaseerde verhoging. We zouden die ozb in een tijd van 10% inflatie nooit in één keer met 20% verhogen, dat is nooit afgesproken in coalitieverband. Dat is kennelijk uw interpretatie geweest en dat mag, dat laat ik aan u. Het is altijd een gefaseerde verhoging geweest.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend op dit punt.

De heer **Hendrickx**: Nou in de eerste plaats was de heer Stekelenburg niet bij die besprekingen, dus wat hij daarover zegt is onzin, klinkklare onzin. We hebben met het coalitieakkoord 20% verhoging afgesproken. Ik wil de heer Stekelburg herinneren aan het feit dat de VVD jaren geleden in een periode 136% verhoging heeft doorgevoerd en dat de VVD nu ook op pak hem beet 25-26-27% verhoging zit, inclusief forse tussentijdse verhogingen boven de inflatie enzovoort. Dus u loopt hier een beetje met boter op het hoofd dingen te beweren, onzin.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter geenszins en ik wijs er in dit kader ook op dat we in deze periode de ozb met de inflatie hebben verhoogd, dat we in 2024 voor 2025 een inhaalpercentage van 7,5% hebben en dat ook Hart voor Wassenaar die verhoging heeft gesteund.

De **voorzitter**: Goed, we gaan naar de heer Gankema. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Ik had me nog voorgenomen geen interrupties te plegen, maar het wordt me nu toch een beetje te gortig. Eerst fietspaden weghalen, dan claimen dat je zo ontzettend voor de fietsveiligheid bent en dan ook nog komen met een eigen waarheid over de 20% ozb. Ik ben ook bij die onderhandelingen geweest, u niet en uw collega de heer Nijman kan u misschien bijpraten, het is zelfs zo geweest dat de VVD zei 'ja we doen het in één keer, we slikken die bittere pil'. Daar bent u niet bij geweest. Wat ik wil zeggen is dat u de afgelopen periode zelf ook meer dan 20% ozb hebt geheven, ook in deze huidige begroting wordt er meer ozb verhoogd dan het inflatiepeil. Dus ik begrijp die grote woorden van de VVD op dit moment absoluut niet.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter, het is toch echt zo geweest. Het klopt, ik ben zelf niet bij de onderhandeling geweest, dat zijn mijn voorgangers geweest. Wij worden als fractie in dat proces uiteraard regelmatig bijgepraat en wij hebben als fractie inderdaad ingestemd met die verhoging, maar verspreid over de hele coalitieperiode, over vier jaar, dat is altijd de afspraak geweest. U hebt er kennelijk een andere herinnering aan, dat laat ik aan u.

De **voorzitter**: Nog een nieuwe set interrupties van de heer Hendrick, gaat uw gang.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het wordt mij ook te gortig. Het kan best zijn dat binnen de VVD een andere beleving bestaat dan 20% maar in allerlei verslagen staat simpelweg 20% en de spreiding is nooit aan de orde geweest. Wel weet ik dat de ozb op 28 oktober tijdens een gezellig beginnend etentje met de heer Nijman wel aan de orde kwam en dat zijn eerste voorstel was om hem toch te faseren, maar dat was geen coalitieakkoord, in het coalitieakkoord stond 20% per begroting 2023. Dat is 1 en dan het tweede. U blijft hameren op veiligheid en dat soort dingen. Nogmaals, u bent de eerste die een gescheiden fietspad heeft opgelost en ik geloof dat de initiatieven die Hart voor Wassenaar heeft genomen beduidend meer gericht zijn op verbetering van de veiligheid dan wat u kunt claimen. Ten slotte. U beweert nogmaals in de toekomst te investeren, maar u hebt er wel maar € 22 miljoen voor over. € 22 miljoen terwijl er nu al € 45 miljoen is gecommitteerd, hoe kunt u dat uitleggen?

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, over de ozb. Nogmaals, ik ben er niet bij geweest maar wij hebben als fractie echt ingestemd met 20% over vier jaar, ik zeg het nog maar een keer, en u kunt daar een andere herinnering aan hebben, dat laat ik echt aan u. Ik wijs u erop dat wij als coalitie in 2022, niet als coalitie ik moet zeggen als raad, als VVD het amendement om daar 0% van te maken hebben gesteund, toen hebben we de ozb op 0% gezet, dat heette geloof ik amendement Q. Ik zeg het even, even de herinnering. Dus wij hebben toen 0% van uw 20% gemaakt en ik zeg het nog een keer, als we u aan het roer hadden gehad dan hadden we inmiddels bijna 40% verhoging

gehad, ja ik rond het even af. Dan had u inderdaad als Dagobert Duck een heleboel geld in uw pakhuis gehad, maar dan had de inwoner helemaal moeten bloeden door al die belastingverhogingen die u doet. Het erge is, u investeert dan ook nog niet eens in het dorp, u gaat het geld oppotten en sparen mijnheer Hendrickx. Als ze willen sparen, kunnen onze inwoners dat prima zelf, daarvoor hebben ze de gemeente niet nodig.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Ik vind het zo langzamerhand een beetje amusant worden, alsof wij de grote bank van Wassenaar willen zijn en heel veel geld op de bank willen hebben. Het is het gebrek aan ideeën van de VVD geweest de afgelopen twaalf jaar dat er eigenlijk weinig geld wordt uitgegeven. Wat ik erg vind is het volgende. Er is in het coalitieakkoord nadrukkelijk dat wordt op dit moment ook door drie partijen herinnerd, dat er 20% verhoging per begroting 2023 was. Dat bij u in de fractie andere beelden bestaan dat zal best maar dat ligt dan niet aan mij, dat ligt misschien aan de boodschapper die daarmee bij uw fractie binnenliep. Dat kan maar daar kunt u mij niet voor aankijken, de heer Gankema heeft zojuist gezegd dat er een duidelijk beeld is van wat er toen is afgesproken. Over die investeringen. Ja, wij willen heel graag veel meer investeren. Ik zit nu bijna twaalf jaar in de raad en ik heb bijzonder weinig investeringsprogramma's van de VVD voorbij zien komen. Ja, behalve een megalomaan steentjesplan in de Langstraat waar niemand in Wassenaar iets aan heeft en waar iedereen struikelt en zich afvraagt waar die groene bloembakken voor dienen. Wat dat betreft bent u inderdaad een meesterinvesteerder in dingen die niet nuttig zijn en Hart voor Wassenaar wil graag investeren in de dingen die wel nuttig zijn.

De **voorzitter**: Wilt u daar nog op reageren? De heer Stekelenburg en daarna gaan we naar de heer Krabbendam.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter, ik raad de heer Hendrickx aan toch wat vaker met inwoners te spreken. Ik kan u zeggen dat de inwoners die ik spreek heel blij zijn met het centrumplan, die zijn blij dat er een centrum komt dat straks bruijt van de energie, waar bezoekers komen, waar inwoners komen, het kloppend hart van dit centrum en dat laten we niet door een steentjesframe dat u hier in deze raad iedere keer poogt te laden, kapen. Wij investeren in het centrum, we nemen onze verantwoordelijkheid als gemeente zodat we een aantrekkelijk dorp blijven. Het centrum is het kloppend hart van ons dorp en daar staan wij zeker voor en niet alleen het centrum zeg ik tegen u de heer Hendrickx via de voorzitter. Uiteraard hebben we ook de wegen, hebben we het groen, hebben we de scholen, hebben we een aantal wegen opgeknapt, denk aan de Storm van 's-Gravesandeweg en denk inderdaad ook aan de Schouwweg. Denk ook aan fietsveiligheid waar wij herhaaldelijk aandacht voor vragen en we volgen uiteraard de richtlijnen voor wat het meest veilig is. De mensen op de Schouwweg die ik spreek mijnheer Hendrickx zijn heel blij want die fietsen namelijk allemaal op straat omdat het gewoon een 30km-weg is, net als op de Kerkstraat daar fietsen mensen ook gewoon op de straat, daar gaat u toch ook geen fietspad neerleggen?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, maar nu ook echt afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik rond even af. Ik zou daar veel dingen over kunnen zeggen. Ik zie overigens links naast me een blocnoteje liggen wat ik erg amusant vind, maar dat terzijde. De voorstelling van zaken van de heer Stekelenburg is onjuist, maar goed daar zullen we later vandaag ook nog wel een paar dingen over kunnen zeggen en laten we dat dan vooral dan doen. Het beeld dat wij niet willen investeren, niet in de wegen willen investeren en dat soort dingen is compleet onjuist, maar het is makkelijk om dat te zeggen want het is goedkoop want op het moment dat je de norminvestering... dan weet je dat je in Wassenaar 330-340 straten hebt. Je moet ze eens in de dertig jaar vervangen en bij de Prinsenweg wachten ze al veertig jaar op de VVD die daar iets gaat doen en eindelijk gaat daar wat gebeuren, eindelijk.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Zeker, de Prinsenweg wordt in 2026 aangepakt, dat staat ook begroot, dus dat is fijn maar ik zeg ook tegen de heer Hendrickx, hoeveel voorstellen heeft de heer Hendrickx nou de afgelopen jaren gedaan? Ik tel even voor hem, 0,0.

De **voorzitter**: Wij gaan naar de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben graag op allerlei bijeenkomsten en feestjes aanwezig, maar ik ben toch heel erg blij dat ik tijdens de coalitieonderhandelingen niet bij dit feestje van deze vier partijen aanwezig was want wat nu wordt uitgewisseld, verklaart wel waarom

die coalitie nooit is gaan vliegen en we uiteindelijk genoodzaakt zijn geweest om in november of oktober bij de behandeling van de begroting met een amendement in te grijpen. Zelfs daar was denk ik een compromis mogelijk geweest, maar daar bleken partijen niet op uit, om dat compromis aan te gaan, want het had niet nul hoeven worden, het had ook een lichte verhoging kunnen zijn. Mag ik de leden van deze raad er wel aan helpen herinneren dat in die begroting nog niet het ravijnjaar was opgelost, dat bepaalde grote investeringen on hold waren gezet en dat die er nog bovenop moesten komen als we daartoe hadden besloten, maar dat het geld van die ozb-verhoging in die begroting wel degelijk al aan andere zaken was uitgegeven. Dus misschien dat partijen daar ook wat meer actieve herinneringen aan zouden kunnen hebben.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Waarvan akte. Inderdaad, de gigantische ozb-verhoging die toen was opgenomen, die was niet bedoeld om het ravijnjaar op te lossen, dat was puur om allerlei nieuwe uitgaven te financieren, onverantwoord.

De **voorzitter**: Wilt u afrondend nog iets zeggen?

De heer **Krabbendam**: Ja, dan het tweede punt van deze fijne gedachtenuitwisseling in deze raad, de fietsveiligheid. Ik ben blij dat dit bij welke partij binnen deze raad dan ook op nummer 1 staat. We lopen daar misschien qua ideeën wat over uiteen maar naar de komende verkiezingen toe zie ik hier iets moois over fietsveiligheid tussen deze partijen groeien, misschien zouden we er wel een stembusakkoord met elkaar over kunnen sluiten. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Dat idee zien wij met belangstelling tegemoet.

De **voorzitter**: De heer Paulides, ook nog een interruptie.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Ja, ik denk dat we wel even klaar zijn met de ozb-discussies en over de investeringen die zijn gedaan. Ik hoorde de heer Hendrickx en ook de heer Stekelenburg iets zeggen over het lijstje en ik vraag me eigenlijk af of mijnheer Stekelenburg het net zo belangrijk vindt als mijnheer Hendrickx, geniet u nog wel van het in Wassenaar wonen of beïnvloedt het lijstje u net zo als de heer Hendrickx, dat u van plan bent te gaan verhuizen? Overigens heb ik ook zo'n mooi blocnoteje voor de heer Hendrickx, als hij daar belangstelling voor heeft. Ik ben heel benieuwd, beïnvloedt het lijstje u ook in uw woongenot?

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter dank. Volgens mij hebben we het hier over een lijstje uit 2022, dus kennelijk heeft de heer Hendrickx nog ergens in zijn studeerkamer of waar dan ook een oude Elsevier hangen. Het is een lijstje van drie jaar geleden. Ik moet zeggen dat ik niet dagelijks met dat lijstje bezig ben, ik ben bezig met Wassenaar, ik loop hier rond, ik winkel hier, ik sport hier, ik heb hier mijn kinderen op school, dit is Wassenaar waar ik mensen spreek en dan heb ik het niet over lijstjes waar we dan wel of niet in staan, maar dan heb ik het over 'Joh, hoe vind jij het in het dorp, wat kan er beter, wat gaat er goed'. Of ik nou bij De Kieviten ben of bij Rozenstein, of het nou in het centrum of bij het Sterrenbad is, op al die plekken in het dorp waar ik kom... Of op Backershagen een wandeling maak, altijd als ik met Wassenaarders spreek dan zeggen ze 'joh, wat hebben we toch een prachtig groen dorp en wat is toch een genot om hier te wonen'. Wat zouden toch veel mensen jaloers op ons moeten zijn omdat we én zo dicht bij het strand wonen en een prachtig natuurgebied hebben en we hebben een centrum met veel voorzieningen en we hebben een bibliotheek en we hebben een bioscoop en we hebben een zwembad. Dat zijn de lijstjes die ik hoor voorzitter. Ik denk dat dit toch een ander verhaal is dan het lijstje dat u bedoelde.

De heer **Paulides**: Ja, dank u wel voor het antwoord. Ja, dat lijstje beïnvloedt mijn woongenot ook niet en misschien moeten we blij zijn dat de heer Hendrickx zich er wel druk over maakt want dan zou het kunnen zijn dat het zijn woongenot wel beïnvloedt en misschien gaat hij dan verhuizen.

De **voorzitter**: Goed, volgens mij bent u klaar met de bijdrage. Toch?

De heer **Stekelenburg**: Jazeker voorzitter. Je krijgt bijna het idee dat de heer Hendrickx soms in een ander dorp woont, maar dat terzijde.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, een persoonlijk punt.

De **voorzitter**: Ja, dat mag.

De heer **Hendrickx**: De heer Stekelenburg heeft zijn verhaal gehouden en om dan na zijn verhaal, terwijl ik gewoon op mijn stoel zit, een sneer uit te delen dat is het niveau van u, het is het niveau van de VVD, het is het niveau van allerlei opgeblazen verhalen waarbij u zo'n sneer, het is echt een sneer, weer uitdeelt en dat is u aan te rekenen.

De **voorzitter**: Dat punt is gemaakt. Wij gaan naar de heer Gankema, zijn bijdrage, en niet op een blokje van DLW, maar op een ander blokje. Gaat uw gang, het woord is aan de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. Een kilometer of twaalf van ons dorp ligt de stad Leiden met een universiteit en aan deze universiteit is professor Vincent Icke verbonden. Professor Icke is theoretisch natuurkundige, tevens afgestudeerd in de kunstgeschiedenis en groot liefhebber en kenner van het werk van Christiaan Huygens. Ik zei het al, in een van zijn vele hoorcolleges die nog terug te luisteren zijn. Alle kennis en verbetering begint met opmerkzaamheid. Het kunnen waarnemen, kunnen benoemen, patronen herkennen of juist het ontbreken daarvan is een vaardigheid die nodig is om zaken te verbeteren, inzicht te krijgen, door te hebben wat er speelt. U vraagt zich wellicht af waar collega Gankema nu weer met zijn betoog naartoe wil. Ik zal u niet langer in spanning houden, de kern van het eerste deel van mijn bijdrage. Wassenaar heeft een alcoholprobleem, Wassenaar heeft een alcoholprobleem en ik wil graag enkele observaties met u delen hoe ik hiertoe ben gekomen. Aan het eind van het schooljaar van de basisschool wordt bij Blauw-Zwart een prachtig evenement georganiseerd waarbij alle basisschoolleerlingen zijn uitgenodigd, die kunnen daar op springkussens, een silent disco, popcorn, hun gezicht laten schminken, ontzettend leuk. Om ongeveer 15.00 uur, rond die tijd, gaat de bar open, niet één bar maar wel zes verschillende taps en dan kan men zich te goed doen aan bier. De eerste observatie. De tweede observatie. Wellicht is het u ook wel eens overkomen, je gaat op vrijdagavond rond 18.30 uur naar de Albert Heijn en dan word je aangesproken door een jongere. Die jongere vraagt je 'mijnheer, mijnheer, mag ik u wat vragen, kunt u wat alcohol voor mij kopen, een kratje bier of iets dergelijks?' Dat doen ze op een charmante manier, zodat je denkt 'ik gun hen ook een leuke avond', maar je doet het toch maar niet, gelukkig. Observatie 3. Ik ging onlangs naar de Gall & Gall en daar moest ik een flesje droplikeur halen. Ik had het zelf nog nooit geproefd, maar de verkoper zei 'goh, wie in uw kring is zestien jaar geworden?' en hij had nog gelijk ook. Hij vertelde mij ook dat het in Wassenaar gebruikelijk is dat je een fles droplikeur van je vrienden krijgt als je 16 wordt. Hij zei 'ik heb minimaal vier boxen per week nodig want het loopt zo hard, je wil het niet weten'. Observatie 4. De jeugd in Wassenaar, in ieder geval een gedeelte daarvan, vindt het leuk om alcohol te gebruiken en grenzen te verleggen en daarvoor doen zij ook aan het zogenoemde indrinken. Dat gebeurt in heel veel gemeenten, ook hier, en dat gaat meestal ook met hard liquor. Het gebeurt in Wassenaar heel vaak dat een paar jongeren ieder weekend knock-out gaan. Dan worden ze opgenomen, dan worden ze meegenomen door een ambulance of, als dat niet gebeurt, moeten ze zien thuis te komen maar goed, ik heb u net vier observaties geschetst van zaken waarvan ik denk 'dat zijn eigenlijk niet de ontwikkelingen die we zouden willen hebben'. Ik heb er ook niet 1-2-3 een oplossing voor, maar het begint met de observatie. Mijn linkerbuurvrouw heeft er een oplossing voor en misschien mag ze straks vertellen wat die is want het onderwerp is belangrijk genoeg. Ik maak ook nog even van de mogelijkheid gebruik. Op 5 november a.s. is er in het Adelbert College een theatercollege en dat heet 'Proost! daar gaan ze!', een interactieve voorstelling over alcohol, roken en opvoeden. Toegang gratis, van harte aanbevolen. Dat was het eerste gedeelte van mijn inbreng. Dan ga ik nu verder naar de wat meer saaie kant, maar ook wel heel erg interessant, de begroting an sich. Het is al eerder gezegd, dit is een beleidsarme begroting dus wij zullen ook gewoon instemmen. Wij hebben bij de kadernota de bespreking gehad en dit is een goede afspiegeling daarvan. We hebben wel twee amendementen, die zijn al rondgestuurd. Het eerste amendement gaat over een verkennend onderzoek naar tweedelijnsjeugdzorg in eigen beheer door de gemeente Wassenaar. Ik heb het genoeg dat ook de heer Paulides medeondertekenaar van dit amendement is. Ik zal het nog eventjes toelichten. Zoals net al geschetst, is Wassenaar een prima gemeente om in te leven en wij zijn als gemeente ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Nu is het zo dat, als je als jeugdige, als jongere een probleem hebt, niet al te ernstig maar je hebt negatieve gevoelens, je hebt behoefte om met mensen ergens over te praten, je wordt gepest, dat niveau, dan ga je naar bijvoorbeeld de huisarts en die kan je onmiddellijk doorverwijzen naar iemand van de GGZ want die zit namelijk twee deuren verderop. Daar word je dan geholpen, dan kun je een gesprek of tien krijgen en daarna hoop je dat de jongere het leven weer aankan en weer verder kan. Vervolgens heb je ook de crisiszorg, als het thuis heel erg slecht gaat

en je hebt misschien wel te maken met een uithuisplaatsing, als er dus acuut moet worden ingegrepen, is dat eigenlijk goed geregeld hier in Wassenaar, dan word je wel geholpen. Ik heb het bij het voorbeeld in het amendement over de tweedelijnszorg waarbij het niet een vrij eenvoudige zaak is en ook niet een crisissituatie, het zijn de zaken die ertussenin zitten, neem een heftige gokverslaving of gameverslaving van een jongere. Als een ontwikkeltraject moet worden opgestart dan is het net als in de rest van Nederland minder goed geregeld, je zit sowieso met een wachttijd van twee maanden. Dit amendement wil erin voorzien om eens te bekijken of het een oplossing zou kunnen zijn om zaken in eigen beheer te doen. Dat kan tweeërlei voordelen hebben, je neemt wachtlijsten weg en je hebt een verlaging van de kosten. Op dit moment kopen we alle hulp in en die ingekochte hulp is vaak duurder, is eigenlijk altijd duurder dan als je het zelf zou willen doen. Ik zie dat de mijnheer van de PvdA is opgestaan en wellicht wil hij mij wel een interruptie gunnen.

De **voorzitter**: Voordat ik het woord aan de heer Van Smirren geef, even praktisch. Dan maakt het nu onderdeel uit van de beraadslaging, is het amendement bij dezen ingediend en krijgt het de letter A. Het wordt nu ook aan de griffier overhandigd. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Smirren voor een interruptie.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Ik vraag me even af wat de interpretatie van eigen beheer is, betekent dat nu dat wij zelf binnen het gemeentelijke apparaat tweedelijnsvoorzieningen gaan organiseren? U knikt ja, dan heb ik een vervolgvraag voor u als dat mag. Is de schaalgrootte binnen Wassenaar naar uw idee voldoende om dit met minimaal één fte, maar één is geen dus dan ga je naar minimaal twee, te gaan onderzoeken? Met andere woorden, is er massa om dit zelf te gaan doen?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, een heel terechte vraag. Daarom is het ook een verkennend onderzoek, mocht er geen sprake van zijn dan moet je het natuurlijk niet doen, het moet efficiënt en effectief en het moet ook bijdragen aan een verbetering van de situatie zoals we die nu hebben. Ik heb specifiek gezegd '(gedeeltelijk) eigen beheer', 'gedeeltelijk' tussen haakjes, dus je kunt ervoor kiezen om één fte te doen. Eén man is geen man, één vrouw is geen vrouw, dus je zou er ook voor kunnen kiezen om er twee te doen of een hybridevorm, dat is allebei mogelijk. Het verzoek is om daar onderzoek naar te doen en in september 2026 aan ons te rapporteren, zodat we er dan een gedegen besluit over kunnen nemen.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik heb nog één andere vraag om het helder te krijgen. Zijn er bij u voorbeelden bekend van andere gemeenten die het zo aanpakken?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Nee mijnheer Van Smirren, ik ben een totale leek op dit gebied. Ik heb wel gezien dat er veel geld omgaat in de categorie die ik net heb beschreven en dat we toch niet de goede dienstverlening hebben. Nu dacht ik, als we het nu zelf gaan doen of in ieder geval onderzoeken of we het zelf kunnen gaan doen... Ik heb daarover met de wethouders gesproken en die vonden het wel een goed idee, vandaar dat ik dacht 'laat ik dit amendement indienen zodat we proberen de situatie te verbeteren'.

De heer **Van Smirren**: We gaan het oordeel van het college afwachten mijnheer Gankema.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Ik vind altijd interessant om naar dit soort voorstellen over de jeugdzorg te luisteren. Wij hebben daar zelf natuurlijk ook aandacht aan geschonken bij de behandeling van het inkoopkader. Mijn eerste vraag is eigenlijk net al gesteld, of er ook andere voorbeelden zijn en die zijn er blijkbaar niet. Wel gaf de heer Gankema aan dat het sowieso waarschijnlijk is dat het goedkoper is als de gemeente als overheid dat zelf gaat doen dan als je dat bij marktpartijen inkoop. Ik heb daar zelf toch wel mijn twijfels over, ik heb het idee dat het juist duurder is als we dat zelf gaan doen en misschien kan de heer Gankema toelichten waarop hij dat baseert.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, zoals gezegd wil ik er graag onderzoek naar laten doen maar als je het mij vraagt, zou het goedkoper kunnen zijn. Laten we nu eens aannemen dat we er 1,5 fte voor nemen, dus ieder geval twee mensen zodat we er nog eentje hebben die de telefoon kan opnemen als er eentje ziek is en we plaatsen hen in het nieuwe gezondheidscentrum. Daar heb je een huur van € 50.000,00 en dan kom ik uit op ongeveer € 225.000,00. Als je daar de wachtlijsten mee kunt wegwerken, is dat al een maatschappelijke winst, die moet je ook in ogenschouw nemen en dan hangt het dus van het onderzoek af of dat wel of niet een bezuiniging zou zijn. Mijn kennis op dat gebied schiet tekort, maar ik ben ervan overtuigd dat je spekkoper bent als je dit bedrag eraan uitgeeft en je daarmee de jeugdigen kunt helpen want dan ben je goedkoper uit dan als je het via een privébedrijf inkoopt.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, die overtuiging deel ik niet. Ik heb het idee dat je juist veel duurder uit bent als je dit als overheid allemaal moet verzorgen. Er komt natuurlijk veel meer bij kijken dan alleen de huur van een pand en daarbij heb ik ook de vraag: we hebben natuurlijk de voormalige Schooladviesdienst, die heet nu Kanslokaal, gesubsidieerd, waar ook heel veel orthopedagogen en dat soort mensen werken die dit soort dingen oppakken. Wat zou dan precies het verschil moeten zijn als we dan in plaats van daar zelf één of twee personen in onze eigen gemeente aannemen, wat zou er dan positief veranderen?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Het gaat hier om een ander soort zorg dan u beschrijft. Je hebt hiervoor een BIG-registratie nodig en het gaat hier om een intensief traject, dat is een ander soort dan waaraan u refereert.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u voorzitter. We hebben in alle haast natuurlijk ook nog even naar het amendement gekeken en ik dacht 'laat ik deze interruptie gebruiken om alvast wat feedback te geven'. Wat ons betreft lijkt het erop dat het om een te klein volume zou gaan en het daarmee dus heel kostbaar is waardoor ook de kwaliteit nog wel een risico kan zijn, dat die zou achterblijven, en dat we dus niet in staat zullen zijn om alle voorzieningen te kunnen bieden. Dat is de eerste reflectie op het amendement. We wachten natuurlijk ook graag het oordeel van het college af, dus op dit moment echt nog niet positief. Wel over het idee over hoe je dat gat gaat opvangen, maar of dit het juiste instrument is? Wat ons betreft op dit moment nog niet, maar we wachten het nog even veel met interesse af, misschien kunt u ons nog iets verder meenemen in hoe u kijkt naar die reflectie van ons op te klein et cetera.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: In alle eerlijkheid, als uit dat onderzoek zou blijken dat er te weinig schaal is en je niet samen met andere gemeenten hierin een weg zou kunnen vinden dan moet je het natuurlijk niet doen. Ik constateer wel dat er op dit moment veel geld aan wordt uitgegeven en dat de dienstverlening niet is zoals jeugdigen in Wassenaar en hun ouders mogen verwachten. Dan kun je twee dingen doen, of je denkt 'we houden de situatie zoals die is' of je gaat eens op zoek naar of er andere mogelijkheden zijn en dit lijkt mij een van de mogelijkheden. Nogmaals, als straks blijkt dat het niet een goede businesscase is en hier maatschappelijk niks mee wordt verdiend dan moet je het ook niet doen.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u voorzitter. Dan nog even de timing van het amendement. We gaan het natuurlijk binnenkort over het jeugdbeleid hebben en het was misschien ook wel een idee geweest om het eerst daarbij inhoudelijk te bespreken. Daar graag ook een reflectie op, waarom nu alvast bij de begroting want heeft dit verder ook nog financiële consequenties, om hoeveel geld gaat het ook alweer? Had dat dan niet ook daar gekund en dan kijken naar een goede inhoudelijke discussie, of er voldoende draagvlak voor is?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, we hebben het over de begroting voor 2026, dus als je wilt dat er in 2026 iets aan gaat gebeuren dan zul je daar nu geld voor moeten vrijmaken. Het college zal hier in het kader van de najaarscirculaire ook nog wel op terugkomen. Dus wellicht valt het allemaal mee.

De **voorzitter**: Ja, nog een afrondende laatste vraag.

De heer **Krabbendam**: Dank. Dus uw verwachting is in ieder geval dat er voldoende financiële ruimte zal zijn om dat op te vangen. Daar was ik ook een beetje naar op zoek, dat dit de inschatting is. Oké, dat nemen we mee in de overweging. Dank u wel.

De **voorzitter**: Nog een interruptie van de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Hoe was de naam ook alweer? Ja, ik ben mede-indiener en ik ga toch...

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja, ik ben mede-indiener, ik ga nu toch een beetje helpen en dat doe ik in de vraagvorm. De bedoeling is dat er een inventarisatie komt om te kijken of we die kinderen in een vroeger stadium kunnen helpen bij de problemen en het is niet de bedoeling dat het geld kost, maar dat het geld gaat besparen. Is dat de insteek van uw, wat is het, motie, amendement, motie?

De heer **Gankema**: Het is een amendement, maar fijn dat u mij de kans geeft. U hebt gelijk maar we moeten ook wel onderkennen dat, als we dit gaan doen, als er uit dat onderzoek blijkt 'ja, dit moet je doen', het ook een zekere... Het moet wel eerst worden betaald en onder de streep zul je er waarschijnlijk op uitkomen dat je goedkoper uit bent, dat is inderdaad het geval.

De heer **Paulides**: Precies, dat was de vraag.

De **voorzitter**: Bij dezen opgeklaard. Dan gaan we terug naar uw termijn want u kondigde nog een tweede amendement aan.

De heer **Gankema**: Ja, voordat ik naar het tweede amendement ga, heb ik nog wat andere dingen opgeschreven, daar heb ik nog wel tijd voor zie ik. Ik wilde het namelijk hebben over projectmanagement. We gaan een heleboel dingen doen en wat gaan we doen? Investeren op stapel, De Paauw, de gemeentewerf, de Wassenaarse Slag, de aanpassing van de wegen zodra we hebben besloten tot invoer van 30 km per uur, ik hoop dat we dat in december a.s. gaan doen en dat brengt ons terug bij een punt waar we in deze raad al jaren over praten en dat is projectmanagement. Even naar het project De Paauw, dat is wat mij betreft geen best practice. Bij dit project lopen we grote financiële risico's en de financiële ongeletterdheid van een meerderheid van de raad speelt ons dan toch wel parten, er is te weinig onafhankelijke controle en beheer. Wij zien twee oplossingen, bouw binnen de eigenlijke ambtelijke organisatie kennis en ervaring op op het gebied van projectmanagement in plaats van elke keer externe projectmanagers in te huren. Zij zijn veelal duurder, maken net zo goed fouten en vertrekken vervolgens met de opgedane kennis. Een ander gevolg is dat de organisatie lui wordt, achterover gaat hangen en ownership uit handen geeft; de externe lost het wel op. Geef enthousiaste ambtenaren het vertrouwen, laat hen het projectmanagement doen, laat hen leren en bouw aan je eigen organisatie. Ten tweede zien wij een grotere rol voor onze concerncontroller. De concerncontroller heeft een zelfstandige bevoegdheid los van de politiek, niet geheel onbelangrijk, om ons te informeren over de financiële risico's. Het lijkt ons een goed idee om bij de komende projecten vaker een beroep op zijn inzichten te doen. Dan kom ik bij het amendement. We gaan de schuld in en om eerlijk te zijn, is ons dat meer overkomen dan dat we daar echt een bewust besluit over hebben genomen en dat vind ik geen goede zaak. Het is nu eenmaal zo, maar ik zou net als in bijvoorbeeld de gemeente Bloemendaal toch een soort cap willen afspreken. U hebt het amendement gezien, in het voorstel van het amendement ga ik uit van € 25 miljoen en die is gebaseerd op ongeveer € 22 miljoen schuld die we sowieso gaan halen. Doe daar nog eens een beleidsintensivering of ergens een tegenvaller bij en je gaat al gauw naar de € 25 miljoen, dus daar is dat bedrag op gebaseerd. Het is ietwat discutabel want je kunt ook zeggen 'waarom niet nul' of 'waarom niet 80', dat heeft dus te maken met de inzichten die we op dit moment hebben.

De **voorzitter**: Goed, het amendement is dan bij dezen ingediend, maakt onderdeel uit van de raadsdelingen en krijgt B als aanduiding. Dan geef ik het woord aan de heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja, dank voorzitter. Ik had ergens eigenlijk nog even een poging willen doen om u ervan te weerhouden om het amendement ook echt in te dienen, maar goed dat is dan

nu te laat en ik ga ik in ieder geval een poging doen om u toch nog iets voor te houden. Staat hier nou echt een nieuwe Donald Trump tegenover mij, krijgen we hier nou echt Amerikaanse toestanden, Trumpiaanse toestanden, met een shutdown in Wassenaar als we straks die € 25 miljoen hebben overschreden? Zoals we weten mijnheer Gankema, fluctueert zo'n saldo, er zitten op de lopende uitgaven fluctuaties van € 5 miljoen tot € 10 miljoen, je hebt inkomsten uit het Gemeentefonds die in tranches worden overgemaakt en je hebt de BSGR, dus de ozb en de toestanden. Kortom, er zijn best wat fluctuaties, tussen de € 5 miljoen en de € 10 miljoen. Stel nou dat we op uw cap van € 25 miljoen gaan zitten, die fluctuaties kunnen € 5 miljoen tot € 10 miljoen zijn, en we zitten op € 22 miljoen, dan gaan we er net met € 500.000,00 overheen en dan hebben we een shutdown, dan wordt het Sociaal Team dichtgezet, dan worden de ambtenaren naar huis gestuurd, dan worden de wegen niet meer onderhouden, dan gaat iedereen hier in De Paauw naar huis en gaat de burgemeester thuis zitten. Is dat dan een beetje wat u hier bedoelt, kan ik het echt zo serieus nemen?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Een leuke karikatuur, maar zo is het natuurlijk niet. Het is een drempelwaarde waarbij je zegt 'tot zover en niet verder' en als je die ziet aankomen dan moet de raad bewust een besluit nemen: ja, we gaan nog meer lenen. Dat is de bedoeling van dit amendement. Zoals de situatie nu is, geven we het geld gewoon uit, er is geen gedachte over hoeveel schuld wij mogen hebben en dat vind ik ook geen goede situatie. Dus maakt u zich geen zorgen, we gaan geen shutdown doen, het worden geen Amerikaanse toestanden, maar we bouwen wel een drempel in, bij € 25 miljoen moet je bewust de keuze maken om daaroverheen te gaan.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, ik noem dit echt Trumpiaanse toestanden die we hier in Wassenaar krijgen. U zegt zelf nu net in de beantwoording 'als we met een paar euro over die € 25 miljoen gaan dan moeten we als raad opnieuw vergaderen en moeten we eruit komen'. U ziet in Amerika hoe die Democraten en Republikeinen al 35 dagen een shutdown hebben en ze komen er niet uit. Dan hebben we dus 35 dagen dat alle ambtenaren thuis zitten, dat de wegen niet worden onderhouden en het Sociaal Team on hold staat. U stelt wel degelijk een shutdown voor, dat maak ik echt uit uw antwoorden op. Jawel, want u zegt 'nee, dan moeten wij als raad opnieuw budget ter beschikking stellen'. Dat is precies wat er in Amerika nu ook aan de hand is. Het effect van uw amendementen is wel degelijk een shutdown. Ik hoop dat ik u echt op andere gedachten kan brengen, het is echt een amendement dat inderdaad niet op onze sympathiek kan rekenen, dat is denk ik wel duidelijk. Het is onwerkbaar en er zijn fluctuaties tussen de € 5 miljoen en de € 10 miljoen op lopende uitgaven, dus het zou echt leiden tot... Het is gewoon de facto shutdownbeleid in Wassenaar en nogmaals, ik... Ja, ik kan het eigenlijk niet serieus nemen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Wellicht kan ik u dan tegemoetkomen, dat je zegt 'oké, het is bij € 25 miljoen en daarna heb je nog € 500.000,00', ik noem maar wat, 'waarmee je de komende maand nog vooruit kunt' of de komende drie maanden. Daar is toch wel iets in te vinden. Nogmaals, u maakt er een karikatuur van, het is niet gezegd van 'we gooien de heleboel dicht', het is gewoon dat je met elkaar als raad, zoals ook in andere gemeenten is gebeurd, afsprekt 'dit is nog acceptabel en daarna gaan we het er echt met elkaar nog eens over hebben: gaan we ergens bezuinigen of gaan we de belasting verhogen', dat lijkt me heel erg normaal. Dat doen we op dit moment niet en daarvoor lopen de schulden ook op zonder dat we echt de discussie hebben gevoerd over of we dit nog verantwoord vinden en dat vind ik een kwalijk iets. Ik vind dat we het financieel beheer dan maar zo moeten inkaderen dat er een verplichting is om het er wel over te hebben want de afgelopen jaren heb ik u vele malen gevraagd 'wat vindt u eigenlijk, hoeveel schuld mogen we hebben?' en u hebt keer op keer geweigerd om daar een mening over te hebben. U verstopte zich altijd achter dat schotje daar want dan was de VVD er eventjes niet want het werd eng. U kunt wel zeggen 'u bent een soort Trump', nee, ik ben degene die wel op de kas past en u niet.

De **voorzitter**: Nog een afrondende vraag. Mevrouw Everard staat ook klaar voor een vraag.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter kort. Ik ben dat zeker niet. Wassenaar heeft een leencapaciteit van ongeveer € 85 miljoen, dat weet u ook, dat staat in de cijfers, dat wordt door mensen geadviseerd, dat is heel beheersbaar, de maximale schuld in de liquiditeitsprognose is € 23,8 miljoen. In 2050 hebben we in Wassenaar weer € 45 miljoen op de bank staan en in 2040 € 10 miljoen, dus we gaan wel degelijk weer lekker de plus in, het is eigenlijk een tijdelijk dipje dat je even hebt. Dat

is in gemeenteland heel normaal, er zijn maar drie gemeenten in Nederland die geen schuld hebben. U pleit nu echt voor een shutdown en ik zeg u echt één ding, er zijn fluctuaties van € 5 miljoen tot € 10 miljoen en we hebben een fluctuatie van € 4 miljoen vanwege het Gemeentefonds, dus bij € 22 miljoen hebben we echt een shutdown. Dan zitten we er € 1 miljoen overheen en dan denk ik aan shutdown mijnheer Gankema.

De **voorzitter**: Mijnheer Gankema, wilt u daarop reageren? Dan gaan we naar de interruptie van mevrouw Everard. Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Ja, lenen is op zich niet slecht, het gaat natuurlijk ook over investeringen die je doet die waarde hebben voor ons dorp. Wij als CDA staan er wel voor open om na te denken over tot hoever we die schuld kunnen laten oplopen. Dit bedrag dat nu als top wordt gegeven komt wat ons betreft ook wel een beetje uit de lucht vallen, we kijken maar naar wat Bloemendaal doet, dus dat doen wij dan ook. Zo iets kreeg ik te horen, maar ja ik weet eigenlijk niet hoe het zich verhoudt tot bijvoorbeeld de gemiddelde schuld die de gemeenten in Nederland hebben. Weet u dat wel?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, ik heb daar wel een idee over, maar het lijkt me ook niet zo heel erg relevant want iedere gemeente is weer anders, je kunt jezelf niet vergelijken met Rotterdam of iets dergelijks en je kunt het natuurlijk absoluut en relatief bekijken. Uw punt, ik nam die € 25 miljoen ook om de discussie uit te lokken. Wij gaan naar een schuld van zeker € 22 miljoen, die zit eraan te komen, dus ik denk 'doe daar nog eens € 3 miljoen bij'. Als iemand zou zeggen 'wij hebben liever € 30 miljoen', maar dan heb je in ieder geval een uitspraak over iets. Ik hoorde net de mijnheer van de VVD al zeggen 'we kunnen wel tot € 80 miljoen', dat wil ik dus niet. Ik denk dat dan onze exploitatie in gevaar komt, dat zijn grenzen die mij ver te buiten gaan. Ik heb in 2024 discussies met de PvdA gevoerd die zei 7, 8, 9, dat soort bedragen werden genoemd. Er moet ergens sturing plaatsvinden en dat moeten wij doen, dus ik ben blij dat u er in ieder geval over wilt meedenken en daarvoor is dit amendement ook bedoeld: laten we nou eens...

De **voorzitter**: Wilt u afronden.

De heer **Gankema**: Laten we nou eens met elkaar kijken wat wij gezien de uitdagingen waarvoor we staan een acceptabel iets vinden.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter. Ja, ik kreeg het ook een beetje uit het antwoord te horen, we hebben het er eerder over gehad en toen werden andere bedragen genoemd. Ik denk dat dit ook heeft te maken met: vinden wij het het waard om voor deze investering iets te lenen. Daar moet je echt goed over nadenken om ook echt met een doordacht voorstel te komen. We moeten straks scholen bekostigen. Wij hechten er veel waarde aan dat de kinderen gewoon goed onderwijs in onze gemeente kunnen krijgen en als je dan net tegen de plafond zit, zeggen we dan 'dan doen we dat gewoon maar helemaal niet'? In die zin denk ik dat het beter is als we dit voorstel dat u doet, dat amendement... Is het misschien niet beter om dat na de komende verkiezingen..., dat we daar met elkaar echt doordacht over nadenken en niet dat we nu even hier zo snel een bedrag vaststellen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja het is zelfs zo... Kijk als je dit vaststelt... en in mijn voorstel geldt dat voor vijf jaar. Als hier de volgende keer een andere gemeenteraad zit, die kan dit natuurlijk zo van tafels vegen. Het is een trigger wat je als raad... Want ik denk dat wij dat als raad nodig hebben want ik zie dat op dit moment de stop eruit is en het wegstroomt. Dus daarvoor is dit bedoeld, dat we beseffen dat iedere investering wel geld kost.

De **voorzitter**: Afrondend.

Mevrouw **Everard**: Een korte reactie. Ik ben het er niet helemaal mee eens dat u zegt 'de stop is eruit en we gaan maar door', die lezing zie ik niet. Ik denk dat duidelijk is hoe wij als CDA hiernaar kijken en dat wij denken dat het misschien beter is om dit op een ander moment te doen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Op zich staan wij best sympathiek tegenover dit voorstel, maar ik ben het wel met de vorige spreker eens dat je dat niet in een beleidsloze begroting moet bespreken. We moeten er straks nog heel even over nadenken, maar voor ons zou het veeleer thuishoren in coalitiebesprekingen en vastgelegd moeten worden in een coalitieakkoord want als ik de afgelopen twaalf jaar één ding heb geleerd, is het dat de politieke waan van de dag alles flexibel maakt, dus ook schulden. Het tweede is, voordat je aan iets begint en voordat je dingen stelt moet je wel als gemeente in control komen. Ik heb het al vaker gezegd, deze gemeente is niet in control. We hebben het gezien, een sporthal van € 6,4 miljoen wordt € 11 miljoen, een havenwand van € 2 miljoen wordt € 4,4 miljoen, renovatie van de molen van € 800.000,00 wordt € 1,6 miljoen en zo kennen we er ook nog een paar. Ineens kom je dan tegen de situatie aan van 'ja baf, we mogen niet meer, stoppen met de bouw' en dat soort dingen. Bent u het met me eens, en dat is mijn afrondende vraag, dat op zich de gedachte heel goed is, dat op zich de gedachte constructief is, maar dat je daar een wat stevigere basis voor moet vinden, bijvoorbeeld in coalitiebesprekingen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik ben het helemaal met u eens. Bij uw toevoeging 'bijvoorbeeld in coalitiebesprekingen' denk ik 'oké, moet dat nou per se in coalitiebesprekingen?' want ik vind wel dat je dat eigenlijk raadsbreed moet bediscussiëren, maar ik ben het met u eens. We zien denk ik allebei ook de aanleiding want u noemt zelf ook al het weglekeffect van bedragen die gewoon wegstromen. Als u me nog heel even permittent voorzitter.

De **voorzitter**: Ja wel 21, ja hoor dat gaat.

De heer **Gankema**: Ergens in de begroting staat ook dat het college wil bekijken hoe we het voorzieningenniveau in Wassenaar op peil kunnen houden terwijl dat door een relatief kleine groep wordt bekostigd. Aan de andere kant zeg ik dan: we doen de Langstraat voor € 6 miljoen, dat had ook voor € 2 miljoen gekund. De Strandvisie kost € 3,5 miljoen, dat had ook voor € 1,5 miljoen gekund. We doen de Warenar voor € 5 miljoen, dat had ook voor € 1,5 miljoen gekund. Bij ons zit niet de trigger dat we ons ervan bewust zijn dat dingen ook goedkoper kunnen, we geven het uit en we noemen het investeren, maar er moet ook ergens een doelmatigheidstoets in zitten.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Het was mijn tweede, dus... De gedachte dat je daar een raadsbrede overeenkomst over maakt, is natuurlijk de mooiste want dan dwing je als raad het apparaat om te gaan uitvoeren zoals het zou moeten en dan dwing je ook om een coalitie binnen de grenzen van het mogelijke te maken. Ik kan me met u voorstellen, op dit moment komt een leuk idee, ineens is dat de Strandvisie van € 5 miljoen, er is de Langstraat, de steentjes in de Langstraat, dat begon met € 2,3 miljoen. U zegt € 6 miljoen, ik denk zelfs al € 7 miljoen. De havenwand, € 2 miljoen wordt € 4,4 miljoen. Al dat soort dingen ga je dan meer in controle krijgen, is dat het doel van wat u voorstelt en wilt u dan ook de afweging maken: wat hebben wij nu als plannen en binnen welke grenzen moet het? U bent het hopelijk wel met me eens dat er nu al voor € 45 miljoen aan plannen is binnen € 22 miljoen begrotingsruimte die voor de komende vier jaar is aangegeven.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Om op dat laatste terug te komen. Daar ziet u natuurlijk al de grote risico's voor de komende vier jaar. Over het eerste gedeelte van uw vraag, waarom heb ik dit ingediend? Ik wilde u een keertje van achter die computers naar het spreekgestoelte hebben want ik heb al zeker twee jaar geprobeerd om hier een discussie over te voeren en er was eigenlijk maar één partij die zich daartoe liet uitdagen, de rest bleef gewoon zitten. Dus wat betreft de doelstelling, die is voor mij al bereikt want ik heb nu eindelijk iedereen daar waar ik hen wilde hebben.

De **voorzitter**: U wilt dat nog gaan bevestigen.

De heer **Hendrickx**: Ja, zoals zo vaak gebeurt, great minds think alike, dus wat dat betreft zeg ik dat graag. Het punt is natuurlijk wel, en daar zullen we straks in de tweede termijn ook nog zeker over spreken, dat we in ieder geval al min of meer een commitment hebben aan € 45 miljoen en als we de lijst afkijken dan zit er nog wel € 10 miljoen, € 20 miljoen en misschien wel € 25 miljoen meer in om te investeren terwijl er maar voor € 22 miljoen aan de orde is. Op deze manier leer je als raad om niet met de politieke waan van de dag megalomane projecten zoals de Langstraat en

de strandstrategie uit te voeren, maar een goede afweging te maken wat daadwerkelijk nodig is in dit dorp en dat is iets wat de VVD niet kan.

De **voorzitter**: Goed, wij gaan naar de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik ben het bijna kwijt als je er een halfuur staat. Ja, ik gooi hem over een andere boeg. Allereerst moet ik even corrigeren wat u zei. We hebben inderdaad een keer een debatje gehad en toen heb ik gezegd 'goh, bij de gemeente Bloemendaal hebben ze € 20 miljoen', maar ik heb nooit € 9 miljoen in de mond genomen, dat wil ik even corrigeren. Eerder in uw bijdrage, en daar stoorde ik me een beetje aan, hebt u gezegd dat een gedeelte van deze raad onvoldoende financieel is onderlegd om goed te kunnen besturen. Klopt het wat ik daaruit heb opgevangen?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Als eerste eventjes, u hebt destijds wel degelijk € 9 miljoen of een bedrag rond die orde van grootte genoemd, kijkt u het nog eens terug, maar dat ging niet over Bloemendaal, dat ging over de schuldpositie van de gemeente Wassenaar. Ik heb u destijds gevraagd welke grootte voor u nog acceptabel is, toen gaf u als antwoord rond de € 9 miljoen en we zitten dus nu straks op € 22,5 miljoen. Dat was een beetje spottend bedoeld en als u zich heel erg gekwetst voelt dan wil ik dat best terugnemen, ik wil alleen maar zeggen dat wij niet allemaal financieel expert zijn, dat is wel gebleken in de debatten, en daarvoor zouden wij een beroep kunnen doen op de concerncontroller die dat wel is. Die kan heel goed risico's inschatten en die heeft ook een niet-politieke rol, die kan ons onafhankelijk van dienst zijn. Ik noemde het zelf ongeletterdheid op het gebied van Financiën. Ik denk niet dat dit heel erg is.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Nou ja, waarvan akte mijnheer Gankema. Ik heb dat niet gezegd, die € 9 miljoen, maar goed daar gaan we niet over kissebissen, dat doen we misschien nog wel een keer in een verkiezingsdebatje. Waar het om gaat is dat ik vind dat wij als raad in staat moeten worden geacht, en als u dat binnen deze raad niet voldoende vindt dan hopelijk dat u dat wel bij de volgende raad vindt, aan het stuur te staan, om de najaarsnota, de meicirculaire, de begroting, kadernota, noem de hele mikmak maar op, te controleren waarbij wij wel degelijk kritisch vragen kunnen stellen over de hoogte van bedragen. Volgens mij hebben wij de afgelopen jaren een mooie investeringsagenda behandeld, daar zitten flinke bedragen in maar daar hebben we hier enorme debatten over gehad, niet zover over de inhoud, maar ook over de hoogte. Dus ik ben niet zo bang dat we als raad niet in beeld hebben hoe de schuldpositie van de gemeente zich in de toekomst gaat ontwikkelen. U zei zelf 'het is allemaal discutabel, ik roep even € 25 miljoen en we zien wel wat eruit komt'. Dan krijg je een soort koehandel, ik hoorde ook € 45 miljoen. Wat mij betreft, u hebt net ook gezegd 'mijn doel is al geslaagd', zou u de motie gewoon kunnen intrekken want het heeft op dit moment heel weinig zin.

De **voorzitter**: De heer Gankema? Nee, verder geen reactie. Dan zie ik de heer Paulides klaarstaan voor een interruptie.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Op zich een sympathiek idee om een amendement over te doen, ook sympathiek om daar afspraken over te maken maar als het maximum wordt bereikt, wilt u gaan spreken over lastenverzwaring voor de inwoners of bezuinigen op voorzieningen en dat is eigenlijk iets wat u ook kunt doen bij het voorstel als er een investering moet worden gedaan. U besluit zelf over de uitgaven, de consequentie dat er geld uit de spaarpot gaat of dat er een lening voor nodig is daar gaat u dan zelf over en ik vind het eigenlijk een beetje onzinnig om daar nu een maximum over te... want u kunt die discussie iedere keer bij iedere investering voeren. Op zich heb ik ook wel iets interessants gehoord. Hart voor Wassenaar heeft nu een draai gemaakt, die wilde nooit in de schulden gaan maar die zegt nu wel dat er een maximum aan moet komen, dus dat vind ik op zich wel een hele positieve insteek van Hart voor Wassenaar. Ik hoorde hem ook spreken over overschrijdingen van allerlei budgetten. Mag ik hem eraan herinneren dat onder zijn leiding de sporthal, de btw die in de algemene reserve zou terugkomen, voor een overschrijding is gebruikt. Ik ga erover wat ik zeg.

De **voorzitter**: Mijnheer Paulides, u ging in op Hart voor Wassenaar maar uw interruptie was naar mijnheer Gankema. Dus daarom snap ik dat de heer Hendrickx nu naar voren komt en nu krijgen we een raar model. Ik wil toch echt terug naar de vraag aan de heer Gankema.

De heer **Paulides**: De heer Hendrickx ging in zijn interruptie ook op dit soort dingen in, dus daar reageer ik op naar de heer Gankema toe.

De **voorzitter**: We zijn hier een debat aan het voeren over een hartstikke belangrijk iets en daar is iedereen het ook over eens. Zullen we even focussen op de inhoud en iedereen interrumpen terwijl die er staat want dan blijft het ook gewoon te volgen. Mijnheer Hendrickx, u hebt met uw komst uw punt daarover gemaakt. U wilt nog een persoonlijk feit naar voren brengen.

De heer **Hendrickx**: Jazeker voorzitter, een persoonlijk feit. Op het moment dat mij de woorden in de mond worden gelegd dat ik er voorstander van was om geen schulden aan te gaan... Om te beginnen, dat heb ik nooit gezegd, het is incorrect dat het dan op deze manier mij in de mond wordt gelegd. Het tweede waar de heer Paulides mij van beschuldigde, wat hij graag doet, ben ik inmiddels kwijt maar ja, hij moet wel zuiver blijven bij dingen die ik wel en dingen die ik niet heb. Het is erg makkelijk om het te zeggen, een leuk puntje gescoord, maar het is niet zo.

De **voorzitter**: Ik ga terug naar de interruptie en het was een vraag aan de heer Gankema. Mijnheer Gankema.

De heer **Paulides**: Nee, ik zou ook een persoonlijk feit kunnen brengen, maar...

De **voorzitter**: Dat mag, maar zullen we ook gewoon terug naar de inhoud gaan? Kom op, het gaat hier over belangrijke dingen.

De heer **Paulides**: Vooruit, maar ik handhaaf wat ik over Hart voor Wassenaar heb gezegd.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Gankema voor het antwoord op uw vraag.

De heer **Gankema**: Ja, voor zover de heer Gankema die nog heeft kunnen onthouden. Mijnheer Paulides zei 'als we investeringen doen dan kunnen we dat altijd bekijken' en wat wij volgens mij wel met elkaar kunnen constateren, is dat we dat eigenlijk nooit doen en als we het al doen dan doen we het misschien nog met verkeerde getallen ook want dan krijg je van die discussies over van welke rekenrente we uitgaan, wat het kost en hoeveel afschrijvingen en hoeveel jaar. Volgens mij is de situatie waarin we nu zijn gekomen eigenlijk geen echt bewuste keuze geweest, we zitten ineens op € 22 miljoen schuld en de systematiek waar u eigenlijk op hoopt, gebruiken we niet. Daarvoor heb ik dit amendement bedacht en nogmaals, het is ook ter uitlokking van de discussie, dus ik ben blij dat iedereen nu participeert. Dat is de reden geweest waarom ik het zo heb opgeschreven en of het € 25 miljoen, € 30 miljoen of € 40 miljoen is, en ik hoor ook € 45 miljoen, ik denk echt dat we daar met z'n allen meer over moeten praten dan nu want het blijft nu weer zweven.

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

De heer **Paulides**: Ja, dank voor het antwoord. Ik denk dat we enigszins op dezelfde lijn zitten maar ik zoek de oplossing op een andere manier. Ik vind dat als we een investering doen we daar een begrotingswijziging bij moeten krijgen en als we die begrotingswijziging hebben, zo ging het vroeger altijd, dan komt u op het punt van 'hé, waar komt dat geld dan vandaan en hoeveel gaan we dan lenen? Ik denk dat de insteek, het idee van u, goed is maar dat het op een andere manier zou moeten, via de begrotingswijzigingen.

De heer **Gankema**: Ja, dan zijn we het volgens mij voor een heel groot gedeelte eens.

De **voorzitter**: Mooi. Dan gaan we naar de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u wel voorzitter en dank ook voor de bijdrage van de heer Gankema. Ik zal straks in mijn eigen bijdrage nog op het amendement ingaan, maar u triggerde mij nu toch al omdat u het had over de cijfers en of wij die cijfers..., de discussie die daar telkens over ontstaat en dat we dan ook bij de controller te rade kunnen gaan. Die cijfers en die liquiditeitsprognose overkomen ons niet, we kijken vooruit, die cijfers worden door het team, de ambtelijke staf, opgesteld en met ons gedeeld door het college, dus het overkomt ons niet, we zijn er zelf bij. U zegt alleen 'we willen aan de voorkant wat meer gaan sturen op welke investeringen we doen en hoeveel schulden we aangaan'. Die begrijp ik op zich wel maar ik verbaas me een beetje, ik zal daar straks in het tweede deel van mijn interruptie op terugkomen, we kijken telkens naar de gemeente Bloemendaal. Nee, maar we doen dat in deze raad wel heel erg en ik was heel erg benieuwd of u weet welke discussie zich daar de afgelopen jaren heeft voltrokken want u hebt het nu

over een schuldenplafond, die discussie speelt ook in de gemeente Bloemendaal en daar heeft de zusterpartij van Hart voor Wassenaar ook bepaalde opvattingen over. Hoe hebt u dat debat gevolgd of hebt u daar helemaal nog niet naar gekeken want ik dacht dat het daar vandaan zou komen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Nee, in het geheel niet. Ik heb ook via de debatten hier vernomen dat Bloemendaal iets dergelijks heeft. Daar heb ik me niet door laten inspireren, dus ik kan daar ook niks over zeggen. Uw punt en daar verschillen we dan toch van mening over of dit ons is overkomen of dat het echt een bewuste keuze is geweest. Nogmaals, ik heb hier heel vaak geprobeerd om het debat te voeren over hoe hoog onze schuldenpositie mag zijn en ik vond daar toch altijd de inbreng mager, laat ik het zo zeggen. Dus dat is ook de reden geweest dat ik het nu heb ingediend.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u voorzitter. We hebben volgens mij toen ook gezegd dat dit echt iets is om bij de begroting te bespreken want dan hebben we het over de ratio's, de kengetallen en hoe Wassenaar er nou financieel voorstaat. Ik ga toch even de discussie in Bloemendaal met u delen. Hart voor Bloemendaal deelt daar ook een heleboel angst voor de financiële positie, dan is de positie € 18 miljoen maar dan roept Hart voor Bloemendaal 'nee dat klopt niet, dat is toch eigenlijk € 45 miljoen of € 40 miljoen al, in 2026 is het € 65 miljoen en sterker nog, we gaan naar € 80 miljoen in 2034'. Dat is het punt, je moet wel de cijfers die hier in onze begroting en in de liquiditeitsprognose staan geloven en op basis daarvan moeten we het debat voeren. Dus ik ben heel erg bereid om dat debat met u te voeren, ook over de hoogte van het schuldenplafond, maar laten we dan alsjeblieft de cijfers geloven en dat is niet een persoonlijk punt aan u, maar dat is aan deze hele raad omdat we er anders echt niet uitkomen en we dan niet de zuivere juiste discussie met elkaar hebben.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, dank voor de uitleg dat het niet naar mij toe was want nogmaals, ik heb helemaal niks met Bloemendaal. Nog eventjes iets over een grens trekken. We hebben volgens mij ook zoiets als het EMU-plafond, je mag niet meer dan 3% over je begroting heengaan, dat is ook iets wat is afgesproken. Ik hoor de burgemeester al lachen, maar kijk als dat gebeurt dan zul je daar ook verantwoord van moeten afwijken. Het is een grens trekken of een streep ergens, 'dit is nog acceptabel' en daarboven moet je het er weer met elkaar over hebben. Trouwens, die EMU geldt volgens mij ook voor de gemeente. Ik kijk even, 'ja hoor' zegt de concerncontroller als onafhankelijk politiek adviseur. Dat geldt ook en dat is trouwens nog wel een vraag aan het college: gaan wij met die € 5 miljoen per jaar lenen niet over die EMU-norm heen? Maar goed, dat zullen we nog horen.

De **voorzitter**: Goed, dan hebben we de interrupties gehad, maar u zat nog in uw termijn. Nee, u zat nog in de termijn.

De heer **Gankema**: Ja, dan zit ik even te denken of ik het nog kan rekken, maar ik geloof het eigenlijk niet, de klok loopt ook niet. Mag ik u allen hartelijk danken voor de participatie en voor uw enthousiasme, ik kijk uit naar een vervolg van deze vergadering. Dank u.

De **voorzitter**: Hartstikke mooi. Voordat ik mevrouw Everard het woord geef, is het misschien wel goed om heel even de benen te strekken, maar dan wel de vraag om hier over vijf minuten ook echt terug te zijn. Dan schors ik nu de vergadering tot 17.05 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en geef graag het woord aan mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Vandaag behandelen we de begroting voor 2026, alweer de laatste begrotingsbehandeling van deze veelbewogen raadsperiode. Allereerst wil ik dankzeggen aan het college en de ambtenaren voor wederom een goed leesbare begroting. Voorzitter, Wassenaar is een prachtig dorp. Tijdens mijn studententijd heb ik het vaak met vrienden van de middelbare school gehad over de vraag 'zou je op een gegeven moment terug naar Wassenaar willen verhuizen?' en voor mij was dat geen moeilijke vraag, natuurlijk wilde ik dat. Wassenaar is een prachtig dorp met mooie landschappen, een rustige plek midden in de Randstad en bovendien met heel

veel inwoners die zich voor elkaar inzetten. Denk maar aan al die jonge mensen die elke zomer weer de sport- en speldagen voor de Wassenaarse kinderen organiseren, mensen die kleding inzamelen voor hun dorpsgenoten die wat minder kunnen besteden, mensen die elke week langs de sportvelden staan te coachen, die zich inzetten voor de Voedselbank, die elk jaar weer de feestweek organiseren, de fietsmaatjes, de SchuldHulpMaatjes en zo kan ik nog veel meer noemen. Al deze initiatieven en mensen maken Wassenaar echt Wassenaar. We hebben het hier vandaag gehad over de lijstjes en dat we zijn gedaald, maar als we daar even naar kijken en als je even naar de nieuwsberichten van toen kijkt dan zie je inderdaad dat Wassenaar in 2022 is gedaald en hoe komt dat? Omdat er hele andere factoren meespeelden waarop werd beoordeeld, waaronder afhaalrestaurants. Ja, daar hebben wij er wat minder van dan bijvoorbeeld Leiden. Voorzitter, we zien dat er in de afgelopen periode flink in ons mooie dorp is geïnvesteerd, het strand krijgt een mooie upgrade, het centrum waarin veel van onze inwoners elkaar ontmoeten is bijna afgerond, het onderhoudsniveau is van C naar B gebracht en ook in de toekomst investeren we in ons dorp. De begroting is ambitieus, we investeren extra in sport, de jeugdledensubsidie is verhoogd en draagt financieel bij aan sportaccommodaties, we investeren in de Warenar, we investeren in schoolgebouwen startend met de samenvoeging van de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool tot een Integraal Kind Centrum zodat kinderen in Wassenaar nu en in de toekomst goed onderwijs kunnen volgen en natuurlijk heel belangrijk, we investeren in het bouwen van betaalbare en middeldure woningen. Daarbij heb ik wel een vraag aan het college. We hebben in het algemeen een zeer ambitieuze agenda, is deze ook uitvoerbaar met het huidige ambtelijk apparaat? Voorzitter, zoals ik al zei is Wassenaar een prachtig dorp en dat betekent dat ook veel mensen hier willen wonen. We kampen met een woningtekort, voor een sociale huurwoning moet je bijna zeven jaar op de wachtlijst staan, voor starters en jonge gezinnen is het moeilijk om aan een huis te komen en ouderen kunnen niet doorstromen naar een betaalbare toekomstbestendige woning. Voor het CDA is het belangrijk dat Wassenaarders die hier willen blijven wonen ook de mogelijkheid hebben om dat te kunnen, dat de leraar, de zorgmedewerker, de politieagent en de brandweerman of -vrouw hier een huis kunnen vinden. Met de vele nieuwbouwlocaties kunnen we dat mogelijk maken. Het ANWB-terrein, de woningbouw bij Den Deijl, de gemeentewerf, de vrijgekomen locaties van de St. Jan Baptist en de St. Jozefschool, het Kerkehout, de nieuwbouw op de Rozensteinstraat in Oostdorp, de plannen op de Van Rechterenstraat en de Van Heemstraweg. Voor het CDA is het belangrijk dat deze ontwikkelingen ook echt doorgang vinden in de geplande tijd. Met meer woningen creëren we immers ook nog meer financieel draagvlak binnen onze gemeente. Voorzitter, het is ook belangrijk om naar andere oplossingen voor het woningtekort te zoeken. Leegstandsbeleid is daar een van en het is het CDA een doorn in het oog dat grote gebouwen zoals Auberge de Kieviet of Huize Ivicke al jaren leegstaan en daarbij ook de vraag aan het college: het is goed dat aan leegstandsbeleid wordt gewerkt, maar kan niet nu al actie worden ondernomen om met deze eigenaar tot een plan te komen om ook hier woningen te realiseren bijvoorbeeld. Daarnaast wordt Hotel Wassenaar nu ingezet om arbeidsmigranten die niet per se in Wassenaar werken te huisvesten. Met de huidige schaarste moeten we ons afvragen of we niet liever willen inzetten op huisvesting voor andere Wassenaarse doelgroepen zoals jongeren, mensen met een zorgbehoefte of statushouders? Graag een reflectie van het college. Voorzitter, we investeren enorm veel in het Sociaal Domein, het is bijna 45% van onze begroting. We investeren in het Sociaal Team en programma's als Fit in Wassenaar en ook investeren we veel in ontmoetingsplekken, we hebben heel veel actieve vrijwilligers en werken aan een Woonzorgvisie maar toch voelt de helft van de Wassenaarse volwassenen zich eenzaam en dat is echt heel veel. Al deze investeringen hebben tot doel dat dit in vijf jaar met slechts 4% zal dalen. Waarom is gekozen voor zo'n voorzichtig doel, namelijk dat het aantal volwassenen dat zich eenzaam voelt met maar 4% zal dalen terwijl we hier wel heel veel in investeren. Zijn de maatregelen wel effectief? Graag een reflectie van het college. Voorzitter, eerder hebben wij als CDA onze zorgen geuit met betrekking tot de stijgende kosten van de jeugdhulp. In tien jaar tijd zijn de uitgaven bijna verdrievoudigd, we begroten nu rond de € 7 miljoen voor uitgaven aan de jeugdhulp met een kans van meer dan 70% dat dit budget zal worden overschreden. Met het inkoopkader waaraan nu wordt gewerkt willen we de kosten beteugelen. Daarbij hebben we een vraag aan het college, gaat de gemeente met het nieuwe inkoopkader opnieuw met een onbeperkt aantal jeugdhulpaanbieders werken voor veelvoorkomende jeugdhulp of wordt deze keer gekozen voor een beperkt aantal vaste aanbieders en wat betekent deze keuze voor de kosten en de beheersbaarheid van de jeugdhulp? Voorzitter, dan het Rozenplein. Eerder heeft de raad bij de zienswijze over de plannen van Defensie bij Maaldrift een amendement van het CDA aangenomen en daarmee is ingezet op dat de verkeersproblemen rond het Rozenplein moeten worden opgelost voordat nieuwe ontwikkelingen rond het gebied in Maaldrift kunnen plaatsvinden. Het is goed te lezen dat inmiddels gesprekken zijn gevoerd en dat Wassenaar een aantal oplossingen heeft aangedragen. De vraag aan het college daarbij: kan het college aangeven hoe deze gesprekken verder worden opgepakt? We lezen in de begroting dat er een besluit is genomen over de ruimtelijke procedure voor het realiseren van de nieuwe gemeentewerf op het terrein van de Maaldrift en dat op 2 november, ik vermoed dat we het hebben over 2026, de overdracht van de grond

plaatsvindt. Dit staat wel heel definitief opgeschreven terwijl we natuurlijk ook nog een brief over de locatie van DNB op de Rijkssstraatweg hebben ontvangen. Daarbij een vraag aan het college: kunt u erop reflecteren, is dit allemaal al definitief en ook hoe dit plan zich verhoudt tot onze inzet voor het Rozenplein. Tot slot voorzitter, heb ik nog een korte verduidelijkingsvraag. In de inleiding van de begroting is te lezen dat een relatief kleine groep inwoners jaarlijks een hoog voorzieningenniveau moet bekostigen. Het is het CDA niet helemaal duidelijk wat het college hiermee bedoelt, zouden we daar een toelichting op kunnen krijgen? Voorzitter, ik sluit af. Met deze begroting investeren we in een dorp dat blijft investeren in sport, cultuur, onderwijs, zorg en wonen, een dorp waar mensen naar elkaar omkijken, een Wassenaar dat we mooi kunnen doorgeven, ook aan de toekomstige generaties, en daar zijn we als CDA Wassenaar trots op.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Het woord is aan mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. We krijgen tien minuten om onze beschouwing op het begrotingsdocument te geven en we hebben tien punten, dus hier volgt een éénpuntperminuutmars. Punt 1. Complimenten voor de luchtfoto van ons raadhuis op de voorpagina, een fantastische opname van ons ongeïsoleerde zinken dak. Volgens de inhoudsopgave staat de informatieve afbeelding op pagina 10. Wij vinden de luchtfoto op de voorpagina de meest informatieve afbeelding. Hilarisch, als het niet zo triest zou zijn. Punt 2. Onze inwoners moeten gezamenlijk € 6,5 miljoen aan afvalstoffenheffing ophoesten omdat wij het, in tegenstelling tot andere gemeenten, niet voor elkaar krijgen om goed om te gaan met onze grondstoffenverwerking. € 6,5 miljoen per jaar is geen klein bier in onze begroting van € 95,5 miljoen. Het gaat om 6,8% van onze totale begroting en onze afvalstoffenheffing is dus ook geen klein bier in de woonlasten van onze inwoners. Gemiddeld beslaat onze afvalstoffenheffing 33%, dus een derde, van de totale gemiddelde woonlasten voor een huishouden in ons dorp. Onze afvalberg en de bijbehorende kosten worden in de paragraaf over onze belastingcapaciteit genegeerd, die gaat alleen over de hoge WOZ-waarden in ons dorp. Op hoe wij met ons afval en onze afvalverwerking omgaan, hebben wij als gemeenteraad meer invloed dan op de WOZ-waarde, dus werk aan de winkel. Daarom hebben wij het onderwerp Afval geagendeerd voor de commissievergadering Bestuur & Middelen op 11 november a.s. Wij zien eraan uit om gezamenlijk beter zorg te gaan dragen voor ons milieu en voor lagere woonlasten voor onze inwoners. Punt 3. Parkeren staat nog steeds aan de uitgavenkant van onze begroting terwijl het anno 2026 aan de inkomstenkant van een gemeentebegroting thuishoort. Wij zien uit naar concrete plannen om dit eindelijk te gaan verwezenlijken. Via een vignetsysteem zou onze voorkeur hebben, maar dat weet u inmiddels al. Punt 4. De structurele invoering van Bibob-toetsen blijft ons te langzaam gaan. Deze begroting rept weer over onderzoek over hoe wij onze capaciteit voor de uitvoering van het Bibob-beleid kunnen vergroten. Onze vertaling: beleidswolligheid. We hebben het college al eerder gewezen op het Landelijk Bureau Bibob van Justis. Dit bureau voert tegen betaling Bibob-toetsen voor gemeenten uit en houdt het Bibob-register van al uitgevoerde toetsen in de lucht, waar onze gemeente na aansluiting gebruik van kan maken. Het gebruikmaken van deze Justis-dienstverlening kost geld, maar het niet gebruikmaken van deze dienstverlening en Bibob-toetsen met eigen ambtenaren proberen uit te voeren is volgens ons een klassiek voorbeeld van penny wise, pound foolish. Fraude en ondermijning laten voortbestaan is duurder voor onze samenleving dan de kosten van de Justis-dienstverlening. Overigens gaan wij er ook van uit dat de gemeenschappelijke regelingen die namens ons inkopen zoals het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden standaard Bibob-toetsen uitvoeren en dat het college hierop toeziet. Punt 5. Goed dat het voldoen aan de Mededingingswet vanaf dit boekjaar is opgenomen in het controleprotocol voor onze externe accountant. Wij verwachten voor het boekjaar 2025 geen groene score op dit onderdeel van het toetsingskader, daarvoor overtreden wij de regels van de Wet markt en overheid nog te veel. Een substantiële verbeterstap voor de 2026-score lijkt ons het eindelijk marktconform maken van de huren van de woningen die wij nog steeds tegen ons beleid in bezitten en het versneld verkopen van deze woningen, waar nodig in verhuurde staat. Punt 6. Wij lopen flink achter op het gebied van hernieuwbare elektriciteit, namelijk 10% ten opzichte van 41% landelijk. Dat komt onder andere omdat aanvragen van vergunningen voor zonnepanelen voor de meeste inwoners nog steeds sneller hoofdpijn dan zonnepanelen oplevert. Goed om in het begrotingsdocument te lezen dat een actief beleid voor zonnepanelen bij monumenten en binnen ons beschermd dorpsgezicht, en vergis u niet, onze definitie van beschermd dorpsgezicht is heel ruim en beslaat een groot deel van ons dorp, een van de belangrijkste resultaten voor 2026 wordt binnen het programma Fysieke leefomgeving. Wij zien uit naar een werkbaarder beleid met meer hernieuwbare elektriciteit als gevolg en minder hoofdpijn bij onze inwoners. Punt 7, aansluitend op het alcoholprobleem dat de heer Gankema zojuist zo mooi heeft geschetst en aansluitend op het OKO-programma dat wij unaniem in deze raad hebben aangenomen. 2026 is voorlopig het laatste jaar dat ons programma Op-groeien in een Kansrijke Omgeving, dus het OKO-programma, op een rijksbijdrage draait, dus 2026 wordt een cruciaal jaar om resultaten uit de interventies te gaan halen. Uit de nulmeting bleek dat vooral bij sportverenigingen en bij ouders werk te doen valt. Wij zien uit naar concrete

acties en interventies en naar een betere GGD-score aan het einde van 2026. Punt 8. Belastingen zijn alleen eerlijk als er voldoende afdrachtdiscipline is en bij de toeristenbelasting is ons dit al een tijd onvoldoende duidelijk. Hoe staat het met het controleren op afdracht van de toeristenbelasting, zowel bij de grote aanbieders als bij de kleinere aanbieders die bijvoorbeeld via Airbnb verhuren? Punt 9. Het college is bezig met een stelselwijziging voor onze legesverordening en de bijbehorende tarieventabel. Dit is goed nieuws gegeven de hoeveelheid vragen de afgelopen maanden over onze leges, waaronder onze trouwleges en onze bouwleges. Wij nemen aan dat de scheefgroei van de kostendekkendheidspercentages in deze stelselwijziging per hoofdstuk en per paragraaf in onze tarieventabel wordt meegenomen. We vragen daarbij specifieke aandacht voor hoofdstuk 3 van de tarieventabel, onze dienstverlening onder de Europese dienstenrichtlijn. Daar is sprake van een schrikbarend laag kostendekkendheidspercentage van 18,4%, dit terwijl dienstverlening onder de Europese dienstenrichtlijn ziet op zaken die per definitie grensoverschrijdend kunnen zijn, anders horen zij niet in dit hoofdstuk thuis. Met andere woorden, het gaat hier niet om particuliere aanvragen, het gaat hier om professionele aanvragen en die verhouding loopt volgens ons in sommige gevallen scheef, kijkend naar sommige tarieven voor particuliere aanvragen onder hoofdstuk 2. Punt 10. Dit is het eerste begrotingsdocument waarin het overzicht Begrotingssubsidies zoals bedoeld in ons nieuwe subsidiebeleid is opgenomen en wij snappen dit overzicht niet. In het overzicht Begrotingssubsidies horen de ontvangers te staan die zijn uitgezonderd van de verdeelregels omdat niets hoeft te worden verdeeld, bijvoorbeeld als er maar één partij is die een activiteit kan uitvoeren zoals een bibliotheek of een reddingbrigade. Die staan dan ook in het overzicht en dat snappen wij. Wat wij niet snappen is waarom organisaties zoals De bij-Bus, een SMOW of een vrijwilligerscentrale in dit overzicht ontbreken en waarom organisaties zoals een Rotary er wel in staan. Tot slot een dankwoord. Goed dat de eenmalige cashimpact voor de overgang van de wethouderspensioenen naar ABP nu is berekend en goed dat wij in 2027 tijdig kunnen bijstorten in de relevante voorziening hiervoor. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Het gaat bij deze begroting niet alleen over geld, het gaat ook over de zorg en de dromen van onze inwoners: kan ik straks als oudere naar een kleinere woning met voldoende zorg in de buurt, kom ik als starter überhaupt nog aan de bak in Wassenaar en bouwen we voldoende sociale en betaalbare woningen, blijven de bibliotheek en het zwembad open en blijft de zorg voor ouderen en kinderen toegankelijk zonder lange wachtlijsten, krijgen mijn kinderen les in een gezond schoolgebouw en kunnen ze elke dag gewoon veilig op de fiets naar school? Dit zijn de vragen waarop wij antwoorden dienen te geven en waarmee we aan de slag gaan om te zorgen voor morgen. Dat doen we door te investeren in de toekomst van Wassenaar en dit Wassenaar verdient zoveel beter dan gesomber en doemdenken alsof we met onze nagels aan de financiële afgrond hangen terwijl we er als Wassenaar juist zo goed voorstaan. We investeren op een verantwoorde manier in een hoog voorzieningenniveau en presenteren een sluitende begroting voor 2026 en 2027. We zijn er als gemeentebestuur niet om op te centen van onze inwoners te zitten, maar om te investeren. Voorzitter, Wassenaar gaat de komende jaren gericht lenen om een aantal belangrijke investeringen te kunnen doen. Tot nu toe hebben we dat uit eigen middelen kunnen doen en het alternatief was geweest om niet te investeren, het achterstallige onderhoud te laten oplopen en het voorzieningenniveau uit te hollen. Wij hebben de moed gehad om te blijven investeren en deze investeringen zijn nodig om Wassenaar aantrekkelijk, leefbaar en vitaal te houden voor huidige en toekomstige generaties. Besturen betekent vooruitkijken en investeren. Vergelijk het met het onderhoud van een huis, steken we onze kop in het zand en schuiven we de rekening door naar volgende generaties en eigenaren of zijn we nu verstandig en slim en nemen we de verantwoordelijkheid? We leggen wat D66 betreft de rekening niet bij de volgende generaties neer. Achterstallig onderhoud achteraf moeten herstellen, dat hebben we in het verleden helaas te vaak gedaan, is altijd duurder dan nu doen wat nodig is en dus niet slim. Je moet je ogen niet sluiten voor wat nodig is. Voorzitter, wat hebben we in deze periode gerealiseerd. D66 is daar zeer tevreden over, over de resultaten die we hebben behaald, en kijkt vol optimisme naar de toekomst. We hebben met deze coalitie een duidelijke investeringsagenda neergelegd en deze wordt nu uitgevoerd. We investeren in Wassenaar in moderne en gezonde schoolgebouwen in een groene omgeving, in een levendige dorpskern waarvan we de positieve resultaten nu al terugzien, in het bouwen van betaalbare woningen waarbij wij als D66 voor de toekomst er graag nog een schepje bovenop doen en echte keuzes durven te maken. We investeren structureel in het behoud van belangrijke voorzieningen zoals het behoud van ons zwembad, de bibliotheek en goede sportaccommodaties. In 2026 maken we bijvoorbeeld € 65.000,00 extra vrij voor de bibliotheek en zorgen we dus goed voor onze bibliotheek en alle kinderen en inwoners die hier graag komen om boeken te lenen, te studeren en elkaar te ontmoeten. Dat is goed nieuws want zo borgen wij de toekomst van de bibliotheek in Wassenaar. Onlangs nog namen wij een belangrijk besluit over de toekomst van de Warenar, het culturele kloppende hart van onze gemeenschap. We

houden Wassenaar financieel gezond, we staan er nog steeds heel goed voor en zijn daarmee een uitzondering in Nederland. Ik zal dat illustreren. De totale nettoschuld van alle gemeenten in Nederland samen bedroeg in 2024 € 34,2 miljard, dit wordt ook wel het financieringstekort genoemd. Per inwoner in Nederland betekent dit een schuld van... Dat werd eerder gevraagd, wat is de schuld nou? Nou gemiddeld was er in Nederland in 2024 een schuld van € 1.896,00. Voor Wassenaar met ongeveer 27.000 inwoners zou dat dan in theorie in 2024 een totale schuld van iets meer dan € 52 miljoen hebben betekend maar voor de goede orde, die hadden we in 2024 dus niet. Dit is het gemiddelde bedrag per inwoner en dat gaan we ook nooit halen. Er is slechts een handvol gemeenten in Nederland dat nog nooit heeft moeten lenen, wij behoren nog steeds tot deze groep en zijn daarmee de grote uitzondering.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Uiteraard is het zo dat we het grote geluk hebben gehad dat we in 2009 € 45 miljoen voor de verkoop van onze aandelen Nuon hebben gekregen en als we kijken hoe we die hebben besteed dan denk ik dat het helemaal niet zo florissant is wat we ermee hebben gedaan, maar dat terzijde. We staan nu, we gaan richting nul en we gaan de schulden in. Een paar dingen rechtzetten. Hart voor Wassenaar houdt er nadrukkelijk rekening mee dat wij schulden aan gaan. Het kan niet anders, je zult je wegen moeten vervangen, je zult huizen moeten bouwen, nou ik heb vandaag het rijtje voorbij zien komen. Dat zal allemaal moeten, dus wij zullen de schulden in gaan en iedereen staat er bijna bij van 'goh, laten we vooral schulden gaan maken want het is goed als we schulden gaan maken'. Met 3% rente en gemiddeld, nou pak hem beet, 2,5% afschrijving kom je toch aardig in de kosten. Realiseert u zich dat je naast het maken van schulden je per miljoen, pak hem beet, € 50.000,00 aan lasten voor je kiezen krijgt?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u voorzitter. Ja, dat realiseren we ons en daar staan we niet bij te juichen zoals u wellicht aan mijn lichaamstaal kunt zien. We zijn daar wel realistisch over, ook over de effecten, en nou is het fijne dat ons dat wordt voorgerekend, ook door de ambtelijke staf, door de controller, door het college, die er ook heel transparant over zijn. Het is vrij uniek dat wij hier een liquiditeitsprognose tot 2050 hebben en ik ben het college daar erg dankbaar voor, daarmee kun je de effecten en ook de beperking die wij zelf in onze besteding, in onze uitgaven, aanbrengen... Die komen daar gewoon in terug, dus ja die beperking in onze uitgaven zien we, dat zijn we eigenlijk gewoon helemaal met u eens.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Hoe gaan we de kosten, de lasten om het zo te noemen, voor de Wassenare samenleving betalen?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Voorzitter, de lasten die we zullen hebben die financieren we op meerdere manieren. Dat doen we door onze totale inkomsten, het grootste gedeelte komt uit het Gemeentefonds en een deel zullen we zelf moeten opbrengen. Met een deel kunnen we helemaal niks want dat moeten we gewoon aan de riolering of aan de afvalstoffenheffing besteden en een deel kunnen we vrij besteden, dat vrije gedeelte, aan die knoppen kunnen we draaien. U hebt zelf een paar keer aan de knop van de ozb willen draaien en dat doen wij nu ook. We doen het in een ander tempo en op een andere manier, maar dat is dezelfde knop waar we als politiek aan draaien.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik ben blij dat de heer Krabbendam..., zij het ietwat met een rookgordijn eromheen. Op het moment dat je gaat investeren dan kost dat de samenleving geld, rente en afschrijvingen, en dat zal moeten worden opgebracht want de staat is er niet bij om dat te doen, dus dat zullen we zelf moeten doen. Dus wat het voorland, is natuurlijk iets wat ook de VVD probeert... Nee, laat ik dat niet zeggen. Wat u voorstaat is dat het zeker is dat er een lastenverhoging voor de Wassenaarder gaat aankomen die de komende jaren relevant is.

De **voorzitter**: Nog behoefte om te reageren? De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Nee hoor, want we zijn het vaak niet helemaal met elkaar eens en dat is ook zo. Ik zie dat ik een nieuwe interruptie heb.

De **voorzitter**: We gaan naar de heer Gankema toe.

De heer **Gankema**: De heer Krabbendam gaf weer wat de gemiddelde schuld van inwoners in een gemeente is en als we dit zouden neerleggen in Wassenaar. Het is discutabel of dat een juiste berekening is want dat is appels met peren vergelijken, je kunt de schuldpositie van Den Haag niet vergelijken met een Odiliapeel ergens in Friesland of waar ligt dat? Even kijken, wat mij triggerde om hier even heen te lopen. Wij zullen hier in Wassenaar nooit de € 53 miljoen schuldpositie halen, dat waren uw woorden als ik het goed heb onthouden, omdat het niet wenselijk is of omdat het niet zal... De vraag is eigenlijk: waarom zal dat niet gebeuren?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Voorzitter dank. Ja, omdat we daar uiteindelijk zelf over gaan, dat minidebatje hebben we net al met elkaar gevoerd en ik kom in mijn verdere bijdrage ook nog op waarom we daar als het aan mij ligt niet op zullen terechtkomen want er zijn bepaalde uitgangspunten die we hier als gemeenteraad kunnen nemen. Ik ga dat zo vertellen, het is een beetje dubbelop om dat nu te doen. Dus het antwoord is: nee, daar gaan we wat mij betreft niet op komen omdat we daar zelf nog een keuze toe moeten maken. We gaan zelf over die keuze, ik ga het u zo in mijn eigen bijdrage voorleggen want dat gaat anders een deel van de opbouw van mijn betoog weg nemen.

De **voorzitter**: Helder.

De heer **Krabbendam**: Ik vraag u om nog even geduld.

De heer **Gankema**: Dat geduld zal ik zeker opbrengen, ik ga nog even zitten en dan ga ik luisteren naar wat u hebt te vertellen.

De **voorzitter**: Prima. Mijnheer Krabbendam, aan u weer.

De heer **Krabbendam**: Dank. Tot 2032, dat zien we in die liquiditeitsprognose waar ik net al naar verwees, loopt het geleende bedrag op tot maximaal € 30 miljoen om daarna snel weer af te nemen. Het lijkt erop dat ze bij Hart voor Wassenaar zichzelf overtoepen, van € 100 miljoen naar zeer recent zelfs € 125 miljoen schuld. Deze bedragen zijn wat ons betreft helemaal nergens op gebaseerd, deze berekeningen lijken te zijn gemaakt op de achterkant van een bierviltje. Het is een bewust fout frame gericht op het zaaien van twijfel over de cijfers en angst over de zelfstandigheid van Wassenaar. Dit draagt bij aan het wantrouwen bij delen van de samenleving tegenover de politiek en overheid, politieke partijen in de raad die hun controlerende taak naar eer en geweten uitvoeren maar het bewust verspreiden van onjuiste cijfers, en daarom kwam ik daar ook al op bij de heer Gankema, valt wat betreft D66 niet onder deze taakopvatting.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik had al gehoopt dat de heer Krabbendam hierover zou beginnen omdat hij aantoonde dat hij pagina 116 en 117 van de begroting nog niet heeft bekeken. Natuurlijk, inleidingen zijn leuk en inleidingen zijn aardig want daar komen altijd de gevleugelde woorden. Op pagina 116 en 117 staat heel eenvoudig dat de komende jaren moet worden geïnvesteerd ten bedrage van € 106 miljoen minus nog te besteden, minus € 13 miljoen is € 93 miljoen. Snoeihard, het staat er lijntje voor lijntje en het is niet zo dat het alleen maar leuke dingen zijn. Als je op een gegeven moment bedenkt 'we gaan een Strandvisie bedenken en daar gooien we € 5 miljoen tegen aan', die stond er niet in en zo zullen we nog wel een paar andere tegen gaan komen. Dus waar haalt u vandaan, wanneer het zwart-op-wit door uw college is neergezet dat er de komende jaren € 93 miljoen moet worden geïnvesteerd, dat dit niet zo zou zijn want er staan hele reële dingen tussen zoals de Prinsenvweg en andere straten, scholen € 35 miljoen waar Hart voor Wassenaar erg enthousiast over was. Dat moet ergens van worden betaald, maar u gelooft daar niet in.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank voorzitter. Nee, u gelooft de cijfers niet, dat is het probleem in Wassenaar. U krijgt elke keer rapportages van het college, raadsinformatiebrieven die u selectief leest en u maakt eigen berekeningen, u haalt investeringen naar voren, schulden naar voren, u telt het allemaal op in de komende raadsperiode en komt dan op € 100 miljoen-€ 125 miljoen waarbij de wijze waarop ze gefinancierd worden en of je er wel of niet schulden voor moet maken u niet

uitmaakt. U telt ze gewoon allemaal bij elkaar op en zegt 'kijk € 100 miljoen schuld, kijk € 125 miljoen schuld'. Ja, zo kan ik het ook.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Erg grappig wat de heer Krabbendam zegt, maar ik volg alleen maar de begroting. Ik lees de begroting, ik kijk wat er in de begroting staat, ik kijk wat het jaarbeeld is, ik kijk naar wat er allemaal ter beschikking wordt gesteld. Ik maak daar geen eigen berekeningen van want dan zouden ze er nog anders uit gaan zien ook want dan tel ik er sowieso nog gemiddeld 40%overschrijding per investering bij op omdat we geen controle hebben omdat we geen project-management willen hebben en dat soort dingen, dus daar houd ik me nog redelijk beperkt in. U verwijt mij dingen om uw eigen straatje schoon te vegen, om dingen te kunnen zeggen die gewoon niet waar zijn. We zijn in vier jaar tijd van € 30 miljoen naar nauwelijks iets gegaan en er is ieder jaar geld weggegooid, ieder jaar zijn er miljoenen weggesmeten. Ik maak me daar zorgen over en dat u zich daar geen zorgen over maakt dat moet u zelf weten, dat zal uw politieke inslag zijn maar wij maken ons daar zorgen over want we kijken verder dan de komende verkiezingen.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam, wilt u daar nog verder op reageren?

De heer **Krabbendam**: Kort voorzitter. Ja, we zijn het wederom met elkaar oneens, net als bij de vorige interruptie en ik heb geen onderbouwing van de € 100 miljoen en de € 125 miljoen gezien. Wel een verwijzing naar de begroting die we allemaal hebben kunnen lezen. Dus ja, wij gaan hier niet uitkomen met elkaar en ik denk dat ik graag verderga met de rest van mijn betoog.

De **voorzitter**: Afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het is toch jammer dat op een gegeven moment feiten uit de begroting worden ontkend, dat is ernstig want je kunt het naar je eigen straatje gaan invoeren, maar het staat er snoeihard. Als er andere cijfers hadden gestaan dan was ik met andere cijfers omgegaan, het staat gewoon snoeihard in de begroting en de heer Krabbendam wil dat graag ontkennen want dat legt een extra verantwoordelijkheid op hem en dat is niet makkelijk, dat begrijp ik.

De **voorzitter**: Mijnheer Krabbendam, gaat u verder met uw betoog.

De heer **Krabbendam**: Voorzitter, u geeft nu aan de heer Hendrickx...

De **voorzitter**: Zeker u heeft ook alle ruimte.

De heer **Krabbendam**: Nee, ik maak hier graag een punt en u mag mij graag even laten uitspreken. U geeft hier de heer Hendrickx de kans om nog een keer te herhalen wat hij net zei. Ik heb antwoord gegeven op zijn tweede bijdrage in zijn interruptie, hij zet nogmaals een wat mij betreft vals frame neer en daar kan ik dan weer niet op reageren. Daar ben ik een beetje klaar mee, we hebben hier interrupties in tweeën, ik ga netjes met hem in debat en u geeft hem te veel ruimte en daar spreek ik u nu als voorzitter op aan.

De **voorzitter**: Die heb ik bij dezen gehoord. Gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Zo werkt dat niet. We hebben hier vandaag en vaak..., als u mij wilt toestaan mijnheer de voorzitter. Wij hebben hier vaak interrupties in tweeën, correct, met ieder nog een derde ronde nawoord, dat is zo langzamerhand hier het gebruik geworden. Als het de heer Krabbendam niet bevalt dan is dat heel vervelend voor hem, maar het is wel de usance in deze raad.

De **voorzitter**: Goed, verder probeer ik deze vergadering in goede banen te leiden en geef ik u graag verder het woord voor het vervolg van uw betoog want uw constatering dat u het niet met elkaar eens was, dat was mijn overweging waarom ik handelde zoals ik handelde. Gaat u verder mijnheer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Dat iets de gebruikelijke usance is, ik kijk gewoon naar het reglement en de afspraken die we met elkaar hebben en daarom stel ik dat nogmaals vast. Voorzitter, hoe zit het wel. Ik heb net al verwezen naar die raadsinformatiebrieven 62 en 107, zeer informatief. Daar laat ik het wat dat punt betreft bij, dat zijn de uitgangspunten waarop ik mijn betoog heb gebaseerd. Voorzitter, in dit kader zijn het amendement en de motie van Lokaal Wassenaar! en de behoefte die ze voelen om een schuldenplafond te introduceren op zich

begrijpelijk, ik zou daar nog op terugkomen. Lenen voelt natuurlijk een beetje eng, maar op dit moment is het vastleggen van zo'n schuldenplafond wat ons betreft niet noodzakelijk en onverstandig. Wij moeten doen wat nodig en mogelijk is binnen de financiële ruimte die er is en de kaders die er zijn en waarop door de toezichthouders strak wordt toegezien. Met de liquiditeitsprognose tot 2050 blijven we blijkens de financiële kengetallen ruim binnen de grenzen om nog steeds als financieel gezonde gemeente te kunnen worden aangemerkt. Daarmee leggen we onszelf feitelijk al een schuldenplafond op als we het er in deze raad over eens zijn dat we de status van financieel gezonde gemeente willen behouden. Dat is het antwoord dat ik u had beloofd. We hebben feitelijk dus al een beperking in onze uitgaven als wij zeggen 'we willen die status behouden'. Die wordt ook voorgerekend want het gaat daar niet alleen om de solvabiliteit maar het gaat ook nog om, nu ben ik het woord kwijt, maar er werd nog een ander percentage genoemd en dat ging nog uit van veel meer ruimte om te lenen en dan blijf je op gewoon maar dat lijkt ons onverstandig. Dus het antwoord op uw vraag was, zojuist uit de interruptie, dat we de financieel gezonde gemeentestatus graag willen behouden en dan blijf je dus binnen bepaalde kengetallen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, het bedrag ging geloof ik over € 53 miljoen, maar je kunt in 2050 ook wel een schuld van € 70 miljoen hebben, dan ben je ook nog gezond. Vandaar dat ik werd getriggerd toen u dat bedrag van € 53 miljoen... Dat gaat nooit gebeuren en nogmaals is dat dan een wens, een norm, die u als raad zeg maar zou willen vastleggen of...? Want de redenatie dat we volgens het normenkader dat door de provincie wordt opgelegd niet financieel gezond zouden zijn, is niet juist, je kunt wel meer dan € 53 miljoen lenen.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja dank voorzitter. Ik heb gekeken naar de solvabiliteit en daarin zit een beperking. Uiteraard als je begroting nog groeit, gaat dat bedrag ook... Daarom is het beter om naar die kengetallen te kijken, je daarin te maximaleren en te zeggen 'welke status willen we als gemeente hebben'. Dan kom ik uit op die status van financieel gezonde gemeente. Dat is een heel helder kader en geeft je in de toekomst ook nog de ruimte om te kunnen inspelen op eventueel groeien van je begroting of niet want daar zijn we ook zeer afhankelijk van de omvang van het Gemeentefonds en onze uitkering. Daarom leek mij dat een beter kader.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Oké, laten we de toekomst en alle getallen en ontwikkelingen maar even laten voor wat ze zijn. Het punt: zou het in uw visie op financiën dan kunnen dat wij de grens van het maximale opzoeken? Dat lijkt ons geen goed idee omdat de belastingdruk hier al heel erg hoog ligt, dus wij zouden daar prudentie in willen betrachten maar naar uw mening op het gebied van financiën zouden we die grens dus wel kunnen opzoeken?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank voorzitter. Ja, dat hangt ervan af waar je het voor wilt doen, of het daadwerkelijk echt noodzakelijke investeringen zijn of dat ze ook over langere tijd kunnen worden uitgesmeerd. Geen voorstander van om absolute grenzen op te zoeken, dus wellicht wel handig om daar wel enigszins uit de buurt te blijven, maar we willen op dit moment dat... Het plafond dat u voorstelde ligt al te dicht bij wat we voor de komende jaren hadden begroot, dus dat leek ons niet verstandig. Daarmee beperken we ons, en dan sluit ik aan op het betoog van de VVD, te veel. Ik ga niet helemaal mee in de redenering over de shutdown maar ja toch, we beperken ons daarmee wel te veel, dus daarom zouden we dat niet willen. Nou dan heb ik de VVD weer getriggerd, leuk.

De **voorzitter**: Mijnheer Gankema.

De heer **Gankema**: Afrondend, dat bedrag van € 25 miljoen is helder en ik heb u al uitgelegd wat de achtergrond van het amendement was. Ik ben blij dat we hier vanavond al in de eerste termijn inhoudelijk op kunnen ingaan en we wachten ook eventjes af welke visie het college nog heeft. Wellicht dat we er nog een tweede termijn aan moeten besteden, maar tot zover prima.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg, gaat uw gang.

De heer **Stekelenburg**: Ja dank. Ik werd toch inderdaad even getriggerd omdat de VVD werd genoemd. Ik begrijp inderdaad uit de woorden van de heer Krabbendam dat hij zo'n shutdownbeleid

van de heer Gankema ook wel erg ver vindt gaan, om dat hier in Wassenaar in te voeren. Dat zou denk ik een scenario zijn dat we hier niet moeten willen. Volgens mij zien we in de liquiditeitsprognose dat we in 2050 € 45 miljoen op de bank hebben staan, dus eigenlijk is het een tijdelijke dip die je ziet in de begroting en ik denk dat u het ook met me eens bent dat het zo iets is. Volgens mij, en dat is denk ik ook iets om ook op te wijzen, zijn we er als raad natuurlijk bij iedere uitgave zelf bij. Ieder raadsvoorstel dat de € 500.000,00 overschrijdt gaat langs de raad, dus het budgetrecht ligt natuurlijk altijd bij de raad, dus bij ieder voorstel kunnen wij volgens mij...

De **voorzitter**: Mijnheer Stekelenburg, heel even. De heer Gankema gaf aan dat hij een persoonlijk feit wil geven en we komen toch ook wel steeds... dat er erg veel zaken over een ander worden verteld terwijl diegene niet aan bod is. Laten we dat nou gewoon niet doen want dat scheelt weer persoonlijke feiten. Mijnheer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja voorzitter, ik ben het helemaal eens met wat u naar voren brengt. Ik wil wel even zeggen dat dit frame 'shutdown van mijnheer Gankema'... Ik heb nooit gepleit voor een shutdown. Ik denk dat mijn intentie duidelijk is geweest en ik denk ook niet dat het goed is voor de vibe van het debat vanavond om dat nou steeds... Dat hebt u niet nodig.

De **voorzitter**: Goed, dan gaan we terug naar de inhoud van de vraag aan de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Helder. Ik was eigenlijk aan een afronding gekomen. Het punt dat ik wilde maken is, en ik denk dat u het met me eens bent, we hebben natuurlijk bij ieder besluit dat we als raad nemen het budgetrecht en ieder voorstel dat over de € 500.000,00, gaat, kunnen we natuurlijk als raad... zijn we er zelf bij of we dat natuurlijk goedkeuren. Dus volgens mij hebben we zelf in de hand of we daarbinnen blijven en hebben we daar geen caps of geen begrenzingen voor nodig.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ik twijfel even over het antwoord voorzitter, maar ik denk dat ik het gewoon eens ben met wat de heer Stekelenburg zegt, dat we dat niet nodig hebben en dat we zelf gaan over welke investeringen we wel of niet willen doen en dus ook over de totale omvang van de schuldenlast in Wassenaar. Dus ja, eens.

De **voorzitter**: Dan gaan we terug naar uw bijdrage.

De heer **Krabbendam**: Voorzitter, in december behandelen we als gemeenteraad het definitieve wegcategoriseringsplan. Voor D66 is het belangrijk dat wij de komende periode helder maken wat de consequenties zijn voor de verkeersveiligheid in Wassenaar en een nieuw verkeersbeleid vaststellen. De deelnemers aan het burgerberaad gaven ons daar ook goede en bruikbare adviezen over waarvan we hebben bepaald dat deze bij het nieuwe beleid moeten worden meegenomen. Fietsveiligheid is voor D66 daarbij een belangrijk speerpunt en daarom, ik zei het net al, kunnen we daar volgens mij alvast een mooi akkoord met elkaar over sluiten. Een goede fietsinfrastructuur, fietsstraten, beweegvriendelijke schoolzones en schoolstraten, met alleen de invoering van 30 km per uur zijn we er straks niet. De inrichting van onze wegen moet zo zijn dat naleving en handhaving van de nieuwe norm mogelijk wordt want naast gedragsverandering zullen wij ook moeten investeren in verkeersveiligheid en de leefbaarheid in Wassenaar. Dit zal mogelijk gevolgen hebben voor de komende begrotingen en daar wordt inderdaad in deze begroting ook al wel aan gerefereerd, maar nog geen invulling aan gegeven, dus dat gaan we de komende periode zien en dat hangt ook weer af van het ambitieniveau dat de nieuwe coalitie neerlegt. Het Lokaal Jeugdbeleid Wassenaar behandelen we op 12 november a.s. in de commissie Mens & Maatschappij. Raadsinformatiebrief 108 naar aanleiding van de septembercirculaire 2025 leidt bij onze fractie tot enkele vragen over het behalen van de streefwaarde van 8,4%, waarbij dit percentage ziet op de jongeren tot achttien jaar met jeugdhulp. Deze streefwaarde is opgenomen in de begroting over 2026 en verder. We zullen volgende week vragen stellen over de middelen die Wassenaar in 2025 ontvangt over de jaren 2023 en 2024 voor de Hervormingsagenda Jeugd en zullen daar waarschijnlijk ook op terugkomen bij de behandeling van de najaarsnota op 2 december a.s. Hoe gaan we met deze middelen om, hoe zetten we die in ten behoeve van de transformatie van de jeugdhulp waar we middenin zitten? Wat D66 betreft is het noodzakelijk om te investeren in het laten dalen van het aantal jongeren in de jeugdzorg in Wassenaar en wij hopen dat velen in deze raad dat met ons eens zijn. Om de beoogde structurele besparingen, waar het CDA het ook al over had, op de jeugdhulp daadwerkelijk te realiseren, gaan de kosten daarbij voor de baten uit. Door het voeren van deze discussie weten we dan beter of we de streefwaarde van 8,4% uit deze begroting kunnen halen. Voorzitter, D66 is positief over de begroting voor 2026 zoals het college deze aan ons heeft voorgelegd en zal deze steunen. Dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Paulides, Paulides.

De heer **Paulides**: Het laatste zei u een beetje zachtjes, maar het was best goed. Ja, vandaag staat de bespreking van de begroting voor 2026 centraal. In 2026 wordt het zogenaamde ravijnjaar zichtbaar, het moment waarop de financiële uitdagingen voor onze gemeente bijzonder groot leken te worden. De vooruitzichten voor 2026 waren somber, er zouden dieprode cijfers aan komen, maar het is gelukt om een structureel sluitende begroting te presenteren zonder ingrijpende bezuinigingen of het aanspreken van reserve of lastenverhogingen. Dit positieve resultaat is mede toe te schrijven aan onze financiële experts die alle posten in de begroting grondig hebben geanalyseerd en de stofkam erdoorheen hebben gehaald. De inzet van onze financiële experts verdient een compliment. Er is geld over in plaats van dat er geld tekort wordt gekomen en de nog niet verwerkte septembercircularisatie maakt het beeld nog positiever. Al met al is na een moeizame start van de coalitie met Hart voor Wassenaar, VVD, Lokaal Wassenaar! en GroenLinks in de periode 2022-2023 weinig vooruitgang geboekt, er werd chaos gecreëerd, geen verantwoordelijkheid genomen en niet geleverd. Na de val van het college is er in de resterende periode al veel tot stand gekomen, het probleem rond Huize Ivice werd en wordt voortvarend aangepakt, het cultureel centrum de Warenar dat figuurlijk en simpel gezegd op slot zat is eindelijk losgetrokken, achterstallig onderhoud is aangepakt, noodzakelijke investeringen zijn of worden gedaan in scholen, in sport, in het centrum, het strand et cetera. De bouw van woningen staat in de spreekwoordelijke steigers en helaas vertragen procedures bij de rechtbanken de realisatie, maar dat ligt niet aan de coalitie. Belangrijk is dat wij betaalbare woningen gaan krijgen, dat is voor onze fractie belangrijker dan de maximale opbrengst. Bij het opstellen van de begroting is niet alleen vooruitgekeken, maar ook geëvalueerd wat goed is gegaan en waar verbetering mogelijk of nog noodzakelijk is. Niet alles verliep vlekkeloos, maar deze coalitie waarvan men dacht dat deze door de verschillende politieke uitgangspunten en de krappe meerderheid geen lang leven beschoren zou zijn, blijkt enorm stabiel te zijn, eenheid door verscheidenheid zou ik haast willen zeggen. De coalitie werkt goed samen, zoekt verbinding in de samenwerking en gunt elkaar ook wat in plaats van te werken vanuit ego, tegenstellingen, strijd en scoringsdrift. Wij willen het goede voor Wassenaar bereiken en ik denk dat dit goed gelukt is. Wel zijn er met de invoering van de Omgevingswet nog uitdagingen op het gebied van Ruimtelijke Ordening. Ik maak mij zorgen over de handhaving en ik begrijp ook dat niet alles in één keer kan. Ondanks coalitieafspraken werd in de afgelopen periode nauwelijks ingezet op handhaving en ook in 2026 is dat nog niet veel beter. Er wordt slechts € 50.000,00 per jaar extra uitgetrokken voor een pilot Handhaving, pagina 17, laatste alinea. Dit bedrag is ontoereikend, dit blijven belangrijke aandachtspunten, maar als we niet handhaven dan zijn we straks verplicht alles te legaliseren en dat is oneerlijk tegenover diegenen die procedures hebben gevolgd, maar met een negatief besluit werden geconfronteerd. Let wel, dit zijn dus zaken die in een tijdsbestek van vele jaren zijn ontstaan. Ik dien hierover bij dezen een motie in. Ik denk dat ik later nog even aan het dictum toekom.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u de motie over de paardennota bedoelt.

De heer **Paulides**: Ja, die ga ik in... Over de... Even kijken hoor, over de handhaving is dat, paardennota en handhaving. Bij het opzetten...

De **voorzitter**: Dan is die bij dezen ingediend en ik geef hem het cijfer 1.

De heer **Paulides**: Verder merk ik op dat schriftelijke vragen van 12 juni 2025 over de adviescommissie Omgevingskwaliteit Wassenaar, OKW die de WCE opvolgde, het antwoord kregen dat de jaarlijks te publiceren verslagen over 2022, 2023 en 2024 eind augustus 2025 beschikbaar zouden zijn. Let wel, dit zijn verslagen die jaarlijks moeten komen en we hebben het over 2022, 2023 en 2024. Helaas is nog niets van deze verslagen geleverd. Ook was in de afgelopen periode sprake van een aantal ongelukkige uitspraken over principeverzoeken. Wij vinden dat een college zich moet onthouden van uitspraken over een principeverzoek. Het college gaat er niet over, maar het suggereert ten onrechte aan de aanvragers dat een bepaalde aanvraag wel even wordt vergund. Dit heeft de afgelopen periode tot meerdere problemen geleid en heeft onnodig veel ambtelijke capaciteit en geld gekost. Daarnaast was er volgens onze fractie een gebrekkige aanpak van ondermijning, ook dat moet beter, ik heb GroenLinks daar trouwens ook over gehoord. We zullen daar geen motie over indienen. Wel zal ik in het kader van de Omgevingswet een motie indienen om de afgesproken evaluaties over de generieke delegatie en het verzaamd adviesrecht uit te voeren. Dat is best een hele heftige want wat hebben we afgesproken? Binnen één jaar en uiterlijk binnen twintig maanden na de ingang van de Omgevingswet, dat is op 1 januari 2024, zouden we een evaluatie van de generieke delegatie van het college krijgen en daarnaast heeft de raad een besluit over het verzaamd adviesrecht genomen en dat zou binnen twee jaar na inwerkingtreding van dit

besluit worden geëvalueerd. Daar zijn we bijna aan toe en het lijkt me verstandig, daar heb ik ook een motie voor voorbereid, om deze twee punten die eigenlijk voor een deel al hadden moeten gebeuren toch op korte termijn te gaan aanpakken. Ik heb daar eigenlijk het college nog meer ruimte gegeven dan wat het afgesproken had. Ik wil dat graag voorgelegd krijgen in het eerste kwartaal van 2026.

De **voorzitter**: Prima, dan maakt deze motie nu ook onderdeel uit en dan krijgt hij het cijfer 2.

De heer **Paulides**: De begroting laat dus duidelijk zien dat de situatie anders is dan wat door sommigen wordt voorgesteld, investeringen zijn niet altijd schulden, daar staat ook bezit tegenover, daar staan lagere lasten en daar staan inkomsten tegenover. Dus om te zeggen dat het geld dat wordt geleend alleen maar het riool in gaat, is een verkeerde voorstelling van zaken. Over wat voor woningen op de gemeentewerf moeten komen en de investeringen in het klantencontactcentrum en de gemeentewerf hebben we nog wel wat zorgen, maar die discussies volgen nog. Is het niet verstandiger om het gemeentekantoor voor een deel te behouden en het overige deel van de gemeentewerf met uitsluitend appartementen te bebouwen? Hiermee kom ik eigenlijk toe aan de bespreking van de meer inhoudelijke kant, ik heb niet zo heel veel tijd over. Het bestemmingsplan voor Duinrell, Omgevingsplan moet ik tegenwoordig zeggen, laat toe dat statushouders ook tijdelijk kunnen worden opgevangen. Ik heb die vraag al eerder gesteld, zouden we bijvoorbeeld minder asielzoekers kunnen huisvesten en daarvoor in de plaats ook een aantal statushouders op Duinrell vestigen? Het bestemmingsplan geeft volgens mij die mogelijkheid. Wat best wel een punt is, is dat onze middenstand ernstig is gedupeerd nu in de zomermaanden dagelijks ongeveer 800 tot 1000 toeristen minder onze winkels bezoeken. Hotel Wassenaar, het CDA heeft daar het punt al gepakt en ook die vraag gesteld. Dan kom ik bij subsidies, punt 4.1 op pagina 22. Eind 2025 of begin 2026 worden de subsidieregelingen geëvalueerd, dat staat in de begroting en onlangs werd het subsidieplafond verhoogd, wat voor gevolgen heeft dat en hoe kan dat? Kunst en cultuur. Het beheer van de kunstcollectie wordt geoptimaliseerd, wat houdt dat in? Kostprijsdekkende huren. Daar zijn we al jaren over bezig en daar komen we ook niet verder. Heeft het wel zin als we de huren verhogen, de commerciële verhuurders verdwijnen en we de maatschappelijke huurders moeten compenseren? Misschien kunnen we beter stoppen met de kostprijsdekkende huren, het wordt toch niks, we zijn er al tien jaar mee bezig. Cultuurhistorische aandachtspunten. Leuk dat die worden genoemd, maar wat wordt er concreet aan gedaan? Dan de gemeentewerf en de milieustraat, pagina 36, 43 en 45, wat daar staat is een chaos. Dan de toelichting onder de projecten op pagina 43, 1.4, pagina 45 en de tabel. ANWB. De procedure is doorlopen, de bouw is gestart. Op pagina 45 staat dat de uitvoering in het najaar 2027 zou zijn, dus niet in 2026. Ja, wat is het nu? Ik zie een aantal van de woningen niet terug en een deel van die woningen zou dan ineens in 2026 gerealiseerd zijn, ik geloof er niks van. Het karakter van de N44 past bij het parklandschap, dat is ook al gevraagd. Dan kom ik aan de twee laatste vragen. De energietransitie op pagina 57, Groupcard is failliet gegaan, wat heeft de gemeente hier voor probleem met de uitvoering van de energietransitie en hoe gaat het nu verder. Is sprake van een vordering op de boedel en om hoeveel geld gaat het? De aanscherping van de AVG heeft gevolgen voor de riool- en waterheffing. We krijgen de gegevens niet meer aangeleverd, hoe gaan we die riool- en waterheffing dan beoordelen? Dan staat er nog zo'n hele rare zin over de onderhoudsvoorziening Groen bij 2.1 op pagina 51 en bij Efficiency Groot onderhoud in de eerste alinea op pagina 57. Ik zie geen noodzaak om een voorziening in te stellen of zelfs maar een reserve in te stellen als er een MJOP Groen, een MJOP Riool en een MJOP Wegen is. We hebben afgesproken geen potjes meer te maken en zeker geen potjes waar het college uit kan graaien, als er een reserve nodig is dan kan dat gewoon uit de algemene reserve komen. Ik zou daar graag een reactie op krijgen. Ik houd het hierbij in de eerste termijn en ik ben ook door mijn tijd.

De **voorzitter**: Dat is het geval, dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja, dank u wel voorzitter. Voor ons ligt de vierde begroting van deze raadsperiode en dat geeft aanleiding om te reflecteren op wat er in die periode is bereikt. Er is in de huidige periode hard gewerkt om ons dorp vooruit te brengen en klaar te stomen voor de toekomst. Daarbij zijn flinke knopen doorgehakt en kan niemand meer klagen over de bestuurskracht van de gemeenteraad van Wassenaar. We denken aan een nieuwbouwproject als de Den Deylschool, het ANWB-gebouw, de bouw van een Integraal Kind Centrum in Wassenaar-Noord, nog even en de opknappbeurt van ons centrum is klaar, we hebben inmiddels een nieuwe sporthal, De Paauw wordt gerenoveerd, datzelfde gaat gebeuren met de Warenar en de uitvoering van de Strandvisie gaat binnenkort starten. Ook in het Sociaal Domein zijn successen geboekt. Stond het Sociaal Team Wassenaar aan het begin van deze raadsperiode nog in de steigers, inmiddels is dit samenwerkingsverband een bekende en vaste entiteit geworden waar je als inwoner met je problemen terecht kunt. De wachtlijsten van de WMO zijn weggewerkt en in ieder geval in hoge mate

teruggedrongen. De inwoner staat steeds meer centraal in het denken en doen van de gemeente Wassenaar en daar zijn we blij mee. De optelsom van dit alles is dat Wassenaar een nog fijnere gemeente is om in te wonen dan vier jaar geleden, los van alle lijstjes, en daar hangt natuurlijk een prijskaartje aan. Wat onze fractie betreft mogen we trots zijn op de stappen die zijn gezet maar voorzitter, een dorp is nooit af en er is nog genoeg te doen om bijvoorbeeld aan de enorme vraag naar betaalbare woningen te kunnen voldoen. Dat betekent wat onze fractie betreft dan ook dat de gemeentewerf nu zo snel mogelijk wordt uitgeplaatst en dat het gif daar nu ook zo snel mogelijk uit de grond wordt gehaald, dan kunnen we daar eindelijk woningen gaan bouwen, een belangrijke investering die zich laat terugbetalen aan onze samenleving. Vraagtekens hebben we nog wel bij de locatie van de gemeentewinkel die mogelijk in het oude gebouw van De Nederlandsche Bank zal komen. Onze fractie pakt geluiden uit de Wassenaarse samenleving op die dat niet logisch vinden en een meer centrale locatie in het dorp meer op prijs stellen. We komen daar vast nog wel over te spreken. Met dit project van de gemeentewerf, de nieuwbouw op de grond van de vrijkomende scholen in Noord en de bouw van appartementen aan de Van Rechterenstraat kan in de volgende raadsperiode een flinke slag worden geslagen als het gaat om het gevecht tegen de woningnood in Wassenaar. Het is goed om die investeringen terug te vinden in de begroting. De komende jaren gaan ook die investeringen in de scholen plaatsvinden. Zoals gezegd voorzitter, staat de PvdA-fractie achter deze begroting van het college en de investeringen die erin zijn beschreven. Dat dit betekent dat we hiervoor € 15 miljoen moeten gaan lenen, vinden we gelet op de maatschappelijke rendementen geen probleem, we kunnen als Wassenaar deze kosten goed dragen. Voorzitter, er zitten voor het Sociaal Domein ook mooie dingen in deze begroting. Bij de kadernota heeft onze fractie twee amendementen ingediend, een voor een structurele subsidie voor de Voedselbank en de tweede om de aanstelling van een extra consulent Jeugd voort te zetten voor de jaren 2026 en 2027 ter overbrugging van de uitgestelde hervormingsagenda Jeugd. Wij zijn daar blij mee. Vanuit de sportvisie wordt de jeugdledensubsidie voor sportverenigingen verhoogd, ook een goede en positieve ontwikkeling maar voorzitter, we hebben ook nog een aantal zorgen op specifieke onderwerpen. Allereerst maken we ons zorgen over de ontwikkeling van de respijtzorg in Wassenaar. De PvdA heeft zich er sterk voor gemaakt om dit onderwerp op de agenda te krijgen en we hebben hiervoor meermaals in commissievergaderingen aandacht gevraagd. Wassenaar vergrijst de komende jaren verder en het aantal Wassenaarders dat afhankelijk is van mantelzorg neemt steeds verder toe, inmiddels verlenen circa 8000 inwoners, 8000 inwoners mensen, op een andere manier de zorg aan de naasten en deze soms intensieve zorg trekt een zware wissel op deze groep mensen. Onze fractie krijgt hierover zorgelijke berichten uit de samenleving en respijtzorg, het even overdragen van de zorg aan iemand anders om zelf even op adem te komen of op vakantie te kunnen, is dan noodzakelijk. Raadsinformatiebrief 76 van juli 2024 benoemt vele knelpunten en daarin is ons door het college een uitvoeringsprogramma beloofd. Dat laatste hebben wij tot op heden nog niet ontvangen en we zijn alweer een hele poos verder. Behalve dat respijtzorg in beleidsmatig opzicht de aandacht krijgt, vinden we ook niets terug in de begroting die voor ons ligt. Gelet op de verstreken tijd en de urgentie van het onderwerp dienen wij hierbij een motie in om dit in de toekomst toch beter te verankeren zodat dit gerealiseerd gaat worden. Dat doen we samen met de fracties van het CDA, VVD en DLW. Verder voorzitter, op pagina 28 staan de effecten...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Smirren, dan maakt hij nu onderdeel uit van de beraadslaging en geven we hem het cijfer 3.

De heer **Van Smirren**: Dank u. Op pagina 28 staan de effectindicatoren voor onder andere het percentage jeugdhulp tot achttien jaar. Dit percentage is in 2024 op 9,3% gepeild en voor de komende jaren wordt de streefwaarde op 8,4 gezet, waarom niet wat meer ambitie vraag ik aan het college via de voorzitter, ook met het oog op de Hervormingsagenda Jeugd die er komt en alle preventieve maatregelen die Wassenaar neemt en nog gaat nemen. Ditzelfde geldt voor het aantal inwoners met een bijstandsuitkering, een verlaging van 0,5 tot en met 2029 toont in onze ogen erg weinig ambitie. Graag een reactie van het college. De PvdA heeft in de vergadering van de kadernota al gevraagd naar de inloopvoorziening Geestelijke Gezondheidszorg die enerzijds wordt uitgebreid, maar waarop tegelijkertijd een bezuiniging wordt ingeboekt. In de tekst staat in dat kader nog een tegenstrijdigheid, enerzijds wordt er verkend en anderzijds staat er ook dat deze inloopvoorziening wordt ingevoerd. Wat is het nu? We gaan ervan uit dat het nu wordt ingevoerd en zo niet, graag een reactie van het college. U kent inmiddels ook onze mening over de inclusieagenda en de uitvoering daarvan. We hebben hiervoor recent aandacht gevraagd in de commissie Mens & Maatschappij en voor nu laten we het er even bij maar we zijn niet tevreden over de ambitie van het college op dit punt. Nog een pijnlijk punt voorzitter, het college schrapt het minimaatwerkbudget. Het minimaatwerkbudget was bedoeld om inwoners die dreigen financieel in de problemen te raken te helpen voordat de problemen zich daadwerkelijk ontvouwen. Preventief dus, maar hoewel onze fractie er hard voor heeft moeten knokken om dit instrument te realiseren, begrijpen we de beslissing van het college om dit af te schaffen. Als er geen gebruik van wordt gewoon gemaakt,

heeft het geen nut en heeft het geen toegevoegde waarde, zo zitten we er ook in. Niettemin doet het deze sociaaldemocraat weer pijn dat door het college wordt opgeschreven dat inwoners kenmerkend in de situatie zoals beoogd door het minimaatwerkbudget een beroep kunnen doen op kerken en charitatieve instellingen. Versta ons niet verkeerd, onze fractie doet niets af aan het goede werk van kerken en charitatieve instellingen maar het minimaatwerkbudget was nu juist bedoeld als middel voor de gemeenteambtenaren om in een vroegtijdig stadium hulp te bieden en deze zin met verwijzing naar de kerk en liefdadigheidsinstellingen, stemt ons dan ook weer erg verdrietig. Dan nog mogelijk een ander pijnpunt. Onze fractie is nieuwsgierig naar de eerste bevindingen van de aanvragen subsidiebeleid. We hebben vernomen dat Sociaal Kontakt Wassenaar stopt met haar activiteiten. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat het animo terugloopt maar de ervaren ingewikkelde regelgeving voor een kleine stichting heeft bij die beslissing om te stoppen een belangrijke rol gespeeld. Wij zouden graag van het college vernemen hoe de subsidieaanvragen nu in de praktijk lopen en of dezelfde signalen zoals van de SKW, mogelijk in een vroegtijdig stadium zijn gehoord. Graag een reactie van het college. Een ander punt van zorg, maar van een heel andere orde, is de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing. We produceren met elkaar in Wassenaar nog steeds veel te veel restafval, dit moet echt naar beneden, terwijl de landelijke trend zoals we die laatst in de media hebben gehoord, met restafval nog omhooggaat. We zien de afvalstoffenheffing ook in 2026 weer omhooggaan en als we kijken naar het meerjarenperspectief, zien we dat het daar ook niet bij blijft. Ook krijgen we van de inwoners het signaal dat het afvaltarief voor éénpersoonshuishoudens in appartementen als onevenredig hoog wordt ervaren. Daaraan gekoppeld mag de vraag steeds indringender worden gesteld of je als inwoner niet zou moeten betalen voor wat je daadwerkelijk aanbiedt, dit zou de keuze voor een kleinere of een grotere restafvalbak kunnen zijn maar wellicht zijn er ook nog andere systemen te bedenken waardoor de vervuiler betaalt naar wat hij levert. Het is dan ook zeker goed dat we binnenkort op instigatie van de fractie van GroenLinks over dit onderwerp van gedachten gaan wisselen in de commissie Bestuur & Middelen. Voorzitter, concluderend, we hebben nog een aantal vragen zoals u hoort en ook hier en daar wat kritisch noten maar in grote lijnen zijn we trots op wat er de afgelopen jaren is bereikt en onze fractie is dan ook voornemens om voor de begroting te stemmen. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Daarmee zijn we gekomen aan de eerste termijn aan de zijde van de raad. Om het mogelijk te maken om ook te gaan eten en het college de mogelijkheid te geven om op de vragen die u hebt gesteld en op de moties en amendementen die voorliggen een advies te gaan geven, lassen wij nu een eetschorsing in, een pauze. Ik schors de vergadering tot 19.10 uur. Eet smakelijk.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering. Ik hoop dat u allen goed hebt gegeten, we gaan over naar de eerste termijn aan de zijde van het college en dan beginnen we traditiegetrouw met de wethouder van Financiën bij de start van de beantwoording namens het college. Het is aan u.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter, dank en dank aan de leden voor de bijdragen. We houden voor de laatste keer in deze collegeperiode dezelfde volgorde aan. Ik doe uiteraard het algemene financiële beeld, de vragen op mijn portefeuille, en dan de vakwethouders over hun portefeuilles, dan weet u dat. Dank voor alle bijdragen. Het is altijd een belangrijk moment als we de begroting bespreken, één keer per jaar kijken we integraal naar hoe we de € 95 miljoen voor volgend jaar gaan uitgeven. Ik dank ook de heer Paulides en mevrouw Everard voor alle complimenten voor de inzet van onze ambtenaren, ik doe dat bij dezen zelf ook. Ze hebben vanaf de kadernota de afgelopen maanden hard gewerkt om weer dit lijvige document inclusief alle getallen voor u op te stellen en een speciaal woord van dank ook naar Karijn Walsh, Stefan Brugman en Helma van der Wende van het team Financiën voor alles wat ze hebben gedaan. Ik denk dat we kijken naar een stevige begroting. Heel veel van u hebben een appreciatie van de begroting gegeven. Laat me allereerst zeggen, dat is gewoon de feitelijke waarheid, dat de begroting gewoon een vertaling is van onze kadernota die we voor de zomer hebben vastgesteld. Omdat we in 2024 € 5 miljoen hebben omgebogen, bespaard, en de lasten hebben verhoogd, hebben we dit keer een kadernota gehad die relatief rustig was, maar wel met ambitie, honderdduizenden euro's extra voor sport door uitvoering van de sportvisie, geld voor economie met de economische visie, voor de Warenar en voor een aantal andere doelstellingen. Daardoor hebben we voor 2026 een sluitende begroting en ook het saldo voor 2027 is positief. Dat betekent ook dat we nu geen rekeningen doorschuiven en na de verkiezingen kan het nieuwe college er dan mee verder. Er is ook gesproken over 'was er nou echt een ravijnjaar of niet?' In heel Nederland was er inderdaad een ravijnjaar, dus ook hier, er zijn veel Kamerdebatten over geweest, de VNG, alle bestuurders waren ermee bezig. U had het ook al in beeld in de begroting van 2022 die was voorgesteld, dat was de eerste keer in het vierjarige beeld dat we het ravijnjaar in beeld konden brengen en ondanks alles wat toen is voorgesteld, stond er al

een tekort van € 2,5 miljoen voor 2026 en dat hebben we in ieder geval, zoals mevrouw Everard, de heer Stekelenburg en een aantal andere zeiden, deze raadsperiode weggewerkt. Dan is er denk ik ook ruimte voor investeringen waarbij ik zelf heb getracht... want u focust zich ook heel erg op de hoogte van de investeringen, is alles nodig, maar uiteindelijk zijn de investeringen en de afschrijvingen een relatief klein gedeelte op onze begroting. Natuurlijk moet je naar elke euro kijken, maar ik heb in deze begroting wel getracht aan te geven dat we ons ook zorgen moeten maken over de zaken waar we het eigenlijk nooit over hebben. Wij zijn voor onze begroting voor 60% afhankelijk van de rijksoverheid, dat kunt u ook zien, wij krijgen jaarlijks meer dan € 55 miljoen van het rijk en de simpele constatering is dat het aandeel dat wij uit het Gemeentefonds krijgen jaarlijks steeds kleiner wordt als wij te weinig bijbouwen en andere gemeenten wel. Als dat 60% van je inkomsten is dan is elke schommeling daarin, vermindering, direct een substantieel bedrag. Dus als u allen zich zorgen maakt over de gemeentelijke financiën op lange termijn dan zullen we daar ook met meer ozb en meer huizen wat aan kunnen doen, anders wordt met de woningopgave in deze regio het aandeel van Wassenaar steeds kleiner. Dat is ook een antwoord op mevrouw Everard die daar specifiek naar vroeg, ik vind het inderdaad zorgelijk dat je met een relatief kleine groep inwoners steeds meer voorzieningen moet betalen. Omdat het relatieve aandeel uit het Gemeentefonds op deze manier alleen maar kleiner kan worden, zie ik dat inderdaad als een risico voor houdbare gemeentelijke financiën. Het andere punt waarover ik nog wel wat wil zeggen, en daar hebben de heer Krabbendam en de heer Stekelenburg aan gerefereerd, is hoe het nou verdergaat want een andere grote zorg die ik voor de gemeentelijke financiën heb, is natuurlijk het Sociaal Domein. Wij wachten nog steeds op de invoering van het abonnementstarief voor de WMO, maar ook de extra compensatie van de jeugdzorg. De verkiezingsuitslag geeft hopelijk vertrouwen dat het allemaal wel kan, Het kan wel, maar dat moet nog wel blijken en de tekorten die daar nu op staan moeten ook echt in de komende periode met een nieuw kabinet worden opgelost. Dat zijn voor het college twee belangrijke ijkpunten voor het houdbaar houden van de gemeentelijke financiën en daar vraag ik met deze begroting ook aandacht voor. Dan is gevraagd of er dan veel in gang is gezet, de heer Paulides heeft eraan gerefereerd, mevrouw Everard, de heer Gankema, de heer Stekelenburg en ik dacht ook de heer Hendrickx. We zijn op maandag 3 november jl. met de uitvoering van de Strandvisie begonnen, u hebt de aftrap daarvan kunnen zien. Het centrum is bijna af, De Paauw is in voorbereiding, de nieuwe sporthal is in 2024 opgeleverd, er zijn twee woningbouwprojecten gestart, dus zoals de heer Van Smirren zei is er inderdaad veel geïnvesteerd en dat kun je ook terugzien, maar tegelijkertijd staat er ook nog best veel op de planning. Ik wil dan ook ingaan op wat de heer Gankema naar voren heeft gebracht want iedereen onderschrijft tot in bepaalde mate de noodzaak van een levendig dorp en voldoende investeringen, de heer Stekelenburg heeft daar ook aan gerefereerd, de heer Krabbendam. Dat gaat natuurlijk over... Wij zijn de enige gemeente in Nederland die dat doet en ik ben er zelf ook wel trots op, het geeft me ook altijd een bijnaam als ik in de regio bij het overleg van de wethouders van Financiën zit. Wij zijn denk ik de enige gemeente Nederland die serieus een liquiditeitsprognose tot en met 2050 heeft over hoe onze cashpositie zich sec ontwikkelt en hoe liquiditeit ontwikkelt. Sterker nog, ik weet gewoon nu in het jaar hoe de liquiditeit binnen deze gemeente zich op hoofdlijnen ontwikkelt en voor een gemeente van onze omvang is dat echt bijzonder. Ik ken ook geen G4-stad die dat überhaupt heeft. Dat blijft uiteraard altijd een prognose, maar het geeft wel de mogelijkheid om in ieder geval één of twee keer per jaar, bij de kadernota en de begroting, wel te kijken welke investeringen we nu hebben, of we die de moeite waard vinden en hoe we die afwegen tegen het bredere investeringsplaatje dat je ziet want in principe is het een valide vraag. De heer Paulides zei het wel mooi, die zei 'eigenlijk moeten we dat wel doen want vanaf elke € 500.000,00 moet gewoon een apart investeringskrediet naar de raad'. Dan blijft ook de vraag of je die investeringen de moeite waard vindt, maar ook of het zich verhoudt tot de andere investeringen die je ziet want met de liquiditeitsprognose tot en met 2050, het Integraal Huisvestingsplan voor scholen en de tabellen in de begroting is in principe in onze gemeente goed te zien, zo betrouwbaar mogelijk uiteraard, hoe het met die investeringen staat. Dat brengt me ook op een belangrijke vraag die we hebben gehad, wat is daar het maximum? Het college heeft bij de kadernota wel getracht in raadsinformatiebrief 62 een voorzet te geven want dat we gaan lenen is voor iedereen een feit en natuurlijk moet dat altijd financieel worden verantwoord. Er zijn een paar dingen waarvan ik vind dat je ze je aan de voorkant moet afvragen. Focus je alsjeblieft niet alleen op de hoogte van de schuld. Dat is natuurlijk het meest makkelijke want dat kunnen we allemaal vastpakken en zien, maar de vraag is: kun je je schuldenlast, als je het voor verantwoorde investeringen doet, jaarlijks op de begroting dragen? Dat is de kernvraag en dan heb ik het over afschrijvingen en uiteraard de rentelast waar een aantal van u ook al aan had gerefereerd. Als je daarnaar kijkt dan is het ook belangrijk dat je weet welke investering het is want een investering die je afschrijft over zestig jaar drukt natuurlijk veel minder op de begroting dan een investering die je voor tien of vijftien jaar doet. Dus als je een schuldenplafond wilt vaststellen, kijk dan ook naar waar je het aan besteedt want uiteindelijk gaat het erom dat je op lange termijn houdbare gemeentelijke financiën hebt. Of je de schuldenlast kunt dragen wordt bepaald door de hoogte van de afschrijving en de rentelasten en dus moet je ook weten in hoeveel

termijnen je alles afschrijft. Dat moet je thuis met je eigen hypotheek ook en dat geldt ook voor de gemeente. Ik vind zelf ook dat als we die discussie voeren, ik ben blij dat die discussie is geëntamerd want ik doe daar graag aan mee en ik geef graag de positie van het college weer, dan vinden wij dat je wel beter kunt aansluiten bij de VNG-normen als je dat echt wilt doen op een intelligente manier die houtsnijdt. Een plat tarief, zeg het is € 25 miljoen, € 30 miljoen of € 20 miljoen, het is sowieso lastig om dat nu voor over acht jaar aan te geven want met inflatie is de € 25 miljoen van nu tegen die tijd alweer € 35 miljoen. Ik denk dat je dat het beste kunt koppelen aan de nettoschuldquote, zoals de VNG ook doet, dat geeft namelijk inzicht in hoe de schuld zich verhoudt tot de totale begroting. Dat heeft ook als voordeel dat het bedrag dat je zou kunnen lenen ook steeds meer opschuift, als de begroting groter wordt dan heb je meer ruimte en wordt de begroting kleiner dan heb je minder ruimte. Dat lijkt mij de meest intelligente manier om ernaar te kijken. We hebben daar ook aangegeven hoe hoog de nettoschuldquote maximaal mag zijn en je kunt de solvabiliteit er ook nog naast afmeten. Ik denk dat dit het beste ijkpunt is om met elkaar te komen tot een plafond, in die vorm omdat ik het met iedereen eens ben dat er natuurlijk altijd een einde zit aan wat je kunt lenen, daarover is geen discussie. Het voordeel daarvan is ook dat die normen ook jaarlijks op een apolitieke manier door de provincie worden getoetst en je ook altijd helder inzicht hebt in of je wel of niet aan de normen voldoet en wil je voor jezelf nog een lagere norm zetten, doe dat dan op een manier die houtsnijdt voor nu maar ook op lange termijn. Ik denk dat een shutdown nooit aan de aan de orde kan zijn. Ik denk ook niet, zoals in het amendement van de heer Gankema staat, dat je de korte- en langetermijnschulden op één hoop moet gooien. Wat de heer Stekelenburg zei, is in die zin waar dat de inkomsten... Als wij in één keer de BCF-uitkering krijgen dan hebben we een heleboel en soms moeten we in één keer een paar miljoen voor het werk- en inkomendomein aan Leidschendam-Voorburg overmaken. Er kunnen inderdaad gedurende het jaar rekeningen betaald moeten worden die de liquiditeit op dat moment veranderen en dus moet je ook niet een vast plafond hebben, 'het is € 25 miljoen of dat miljoen' en de korte en langlopende schulden bij elkaar optellen. Ik zou dat echt uit elkaar trekken tussen de langetermijnschulden met specifieke afschrijvingstermijnen waarvan je helder moet weten of je de rentelasten en de afschrijvingen jaarlijks voor nu en voor de toekomst kunt dekken en de kortlopende zaken moet je er helemaal uithalen, die hebben ook eigenlijk niets te maken met de houdbaarheid van de overheidsuitgaven op lange termijn. Het zal u dan niet verbazen dat ik het amendement, hoewel ik de discussie die het in ieder geval heeft opgeleverd waardeer en daar dus graag aan meedoe en ook bereid ben om daar een norm in te stellen, maar dat maakt wel dat ik het amendement, want ik moet het amendement beoordelen zoals het feitelijk voorligt, het is namelijk een amendement, dus de letterlijke tekst geldt, zal moeten ontraden omdat het volgens ons een niet-intelligente manier van het hebben van een schuldenplafond is. Ik ben ook bang dat het tot verkeerde keuzes zou leiden, dan zou je er uiteindelijk voor kunnen kiezen om een relevante investering in een gebouw niet te doen en het dan maar te huren omdat je dan toch onder het plafond blijft. Ik denk ook dat je dat soort prikkels niet moet willen omdat de inwoner daar uiteindelijk niet mee gediend is. Dus dat is...

De **voorzitter**: Even voor de administratie, dat is het advies op amendement B.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, dat is dus ontraden. Dat wat betreft het algemene beeld. Dan is er nog gevraagd... Ja, de heer Paulides had het over eenheid in verscheidenheid, parklandschap voor de N44. Nee, u hebt een zienswijze op de Defensieontwikkeling Maaldrift ingediend waarin heel duidelijk werd gesteld dat het verkeer moet worden opgelost alvorens we daar ontwikkelingen mogelijk maken. Het college heeft drie scenario's aangeleverd voor hoe het verkeer dan echt kan worden opgelost zodat we niet alleen praten over een oplossing, maar ook voorbeelden hebben en die oplossingen, variërend van een extra afslag op Maaldrift tot ongelijkvloerse kruisingen, zijn leidend. De doelstellingen uit de begroting, dat is misschien ook iets voor de volgende raad om naar te kijken, worden vier jaar lang hetzelfde gehouden, dat is gewoon de systematiek die we hebben, maar dit is de feitelijke inzet die we nu met elkaar hebben. Dan is door de heer Van Smirren verder nog gezegd dat hij blij is dat de jeugdleensubsidie omhooggaat, daar zijn we het uiteraard mee eens. Dat is wel een van de beleidsmatige wijzigingen, die gaat voor alle sportverenigingen toch met 50% omhoog, dus die kunnen daar hun hart mee ophalen. Mevrouw Hibbert en de heer Van Smirren hebben gezamenlijk ook een pleidooi gehouden voor het aanpassen van de afvalinzameling. Daar gaan we de volgende keer uitgebreid over spreken. Het college heeft een plan Reductie restafval opgeleverd waarin ook stappen staan om de hoge afvalstoffenheffing te verlagen en uiteraard is het college bereid, als daar bij u draagvlak voor is, in brede zin in de raad, daarover door te praten. Er is ook nog door mevrouw Everard en de heer Van Smirren en ik dacht de heer Paulides gesproken over de gemeentewerf en de sanering. Ja, de sanering gaat in 2026 beginnen en dat verklaart ook dat die € 1,5 miljoen straks wordt doorgeschoven naar volgend jaar en dat is ook weer een verschil van € 1,5 miljoen dat u in deze begroting ziet, dat is gewoon omdat een project wordt doorgeschoven. De tekst in de begroting vind ik iets te absoluut, zeg ik in alle eerlijkheid. Er

komt uiteraard een aparte ruimtelijke procedure voor elke ontwikkeling rondom de gemeentewerf en dan is het aan de gemeenteraad om daar een afweging in te maken, maar het wordt wel na maart 2026 dat dit gaat gebeuren want we zitten nu nog gewoon heel druk in de voorbereidingen, dus dat is straks aan de nieuwe raad. Dan vroeg de heer Stekelenburg naar het centrum. Het goede nieuws is dat er denk ik drie, vier nieuwe winkels bij komen, u hebt die aankondigingen denk ik al gezien, we zien toch dat het echt weer aantrekt. Ik zag dat het enthousiasme over de Wibra bijzonder groot was, dus daar ben ik blij mee en ik hoop dat ik er binnenkort zelf ook een keer naartoe kan. Ik heb op de Strandvisie gereageerd, de uitvoering en de hele operatie is op 3 november jl. van start gegaan. Dan hebben we het gehad over... Ja, mevrouw Everard heb ik beantwoord, hoe het college aankijkt tegen het inwoneraantal en hoe zich dat gaat ontwikkelen. Ik vind dat het meest zorgelijke punt als je kijkt naar de overheidsfinanciën van deze gemeente. Dan was er nog gevraagd door..., even snel door de hele... Oh ja, de legesverordening. Ja, dat klopt. Er komt nog in deze raad een herziening, we hebben inderdaad in de decemberronde een verandering van het legesstelsel. Ik heb er met mevrouw Van Leeuwen trouwens ook eerder van gedacht over gewisseld en ook met u en ook met de heer Vaassen en anderen. Dus er komt nog een herziening van het legesstelsel en het is ook hard nodig dat dit een keer wordt aangepast. De systematiek van de leges hebben we al veertien jaar ongeveer hetzelfde, dus dat is dringend aan herziening toe en dat gaan we ook nog oppakken voor de kerst. Dan is er nog gevraagd, ik dacht dat de heer Gankema en ook mevrouw Hibbert daarnaar vroegen, hoe het nu met de subsidies staat, concreet waarom staat de Rotary en niet de bij-Bus erin? U hebt bij de herziening van het subsidiebeleid zelf besloten om begrotingssubsidies in te stellen. Dat zijn specifieke subsidies voor één afnemer, bijvoorbeeld voor de bibliotheek. Die staan er specifiek in en de bij-Bus houdt natuurlijk ook haar subsidie van € 30.000,00 maar die valt onder het 'subsidie welzijn 18-plus'-kader dus die staat op een andere pagina onder een ander kopje in de begroting, maar de begrotingssubsidies worden dus apart genoemd. De Rotary kreeg die als steun voor het organiseren van Open Monumentendag. Dat nog even. Dan is er nog gevraagd naar de toeristenbelasting. Ja, ik kan ook zeggen dat dit de goede kant op gaat. Ik denk dat we in 2025 al een stuk meer toeristenbelasting ophalen dan in 2024, dus dat geeft ook iets aan over de handhaving. We hebben natuurlijk controles uitgevoerd, ik mag hier in verband met de Invorderingswet en artikel 231 van de Gemeentewet niet aangeven welk bedrijf wat betaalt maar er wordt goed betaald, zeker ook door de grotere bedrijven die zij op het oog heeft, laat ik het dan zo formuleren. Dat loopt behoorlijk goed. Dan vroeg de heer Paulides nog naar de aanscherping van de AVG voor de riool- en waterheffing. Dat is iets waar ik zelf nauw bij ben betrokken, ik vind dat zelf ook iets.... Nou ja, ik heb daar zelf wel zorgen over. Voor 2026 hoeven we geen wijziging in de rioolheffing in te voeren, maar er loopt wel een onderzoek van de VNG, de Unie van Waterschappen en van Vewin over of de gebruiksgegevens straks nog mogen worden verstrekt aan in ons geval de BSGR om de heffing te berekenen. Ik hoop uiteraard dat dit mogelijk blijft. Ik vind het ook bij deze tijd passen dat je het belasting naar gebruik centraler stelt dan dat je dat alleen doet, zoals hij volgens mij ook bepleitte, op basis van alleen een- of tweepersoonshuishoudens of per adres. Dus voor nu geen wijzigingen, maar het is wel een kanttekening die bij de belastingverordening komt, dat we hopen dat dit op lange termijn ook blijft kunnen want daarvoor zijn we echt afhankelijk van of de AVG-gegevens vanuit Vewin en de andere watermaatschappijen nog met de BSGR en andere belastinguitvoerende clubs mogen worden gedeeld. Ik heb het over de gemeentewerf gehad. Ja, dan is er nog gevraagd of € 3 miljoen moet worden bezuinigd, het zou 7% van de lastenbegroting zijn. € 3 miljoen van € 95 miljoen is 3% en geen 7%. We hebben natuurlijk nog ombuigingen staan van 2024 en in 2025 ook, € 450.000,00 op de organisatie, maar ook ruimte voor nieuw beleid en we hebben natuurlijk ook bij de kadernota laten zien dat de reserveonttrekking van € 900.000,00 die we er het jaar daarvoor in hadden staan helemaal is teruggedraaid. Dus wij kunnen de bezuinigingen van € 3 miljoen voor 2025 niet plaatsen.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Om de wethouder te helpen. Het betrof een opstelling van lagere lasten, het betrof programma 2. Dat is 1 en die is niet € 95 miljoen, maar die is pak hem beet € 42 miljoen en € 3 miljoen bezuiniging op dat bedrag is die 7%. Dat ter verduidelijking, het was mijn vraag 2 overigens. Om de wethouder daar nog heel even mee te helpen, er wordt gesteld dat de lasten € 911.000,00 lager zijn maar in het rijtje daaronder worden hogere lasten ten bedrage van € 1.025.000,00 genoemd. De inflatie nemen we ook mee op 3%, zelfs 2,7%, € 1,2 miljoen, dus € 2.025.000,00 hogere lasten zijn begroot zijnde de werkelijkheid, die zijn aangegeven en zijn door het college geïdentificeerd en toch wordt voor € 900.000,00 lagere lasten begroot. Dan zit je op bijna € 3 miljoen aan bezuinigingen en de vraag blijft: waar zitten die dan?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Dat hebben we gezegd bij de kadernota, € 450.000,00 op eigen organisatie, € 50.000,00 op groen en de verhuur van de Schulpwei was ook al ingeboekt, die levert € 120.000,00 op, dus die is ook al ingeboekt bijvoorbeeld. Het totale overzicht aan bezuinigingen staat echt in de kadernota want dat zijn de beleidsmatige wijzigingen, die leggen we altijd transparant voor.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik heb niet zoveel aan de kadernota, wij praten hier over het budget en het budget is de finale vastlegging van alles wat eraan vooraf is gegaan of de kadernota nou belangrijk is of niet. Met de bedragen die u noemt kom ik niet aan € 3 miljoen, dus ik zou u toch willen verzoeken... Het gaat niet om peanuts hè, het is niet een tonnetje hier of een tonnetje daar, het is € 3 miljoen bezuinigen, feitelijk bezuinigen, volume, in programma 2 en ik zou toch willen dat de wethouder iets beter zijn best doet om dat te duiden.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, ik zie geen bezuinigingen. Ik wil de programmabegroting er nu wel bij pakken en dan gaan we die technische vragen nog een keer beantwoorden. We hebben tijdens de tafeltjesavond al een set technische vragen beantwoord en we hebben hier deze week nog een set met negen vragen van de heer Hendrickx beantwoord, nee vorige week nog beantwoord, en die kan ik er ook bij pakken, maar dan trekt hij nu een conclusie op basis van een bedrag dat het niet is. Dan ga ik nu de programmabegroting erbij pakken en dan gaan we die techniek uiteraard gewoon met elkaar doornemen, maar het gaat natuurlijk niet om bezuinigingen.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dan toch. Ik denk dat ik geen domme vragen stel, ik kan het optellen en aftrekken en op het moment dat ik dat doe op basis van de informatie die het college heeft gegeven, kom ik tot deze conclusie. Ik zou toch wel willen dat de wethouder... We praten niet over € 100.000,00, € 200.000,00 of € 300.000,00 hè, ik bedoel ik heb al een paar vragen laten lopen over peanutbedragen, althans verhoudingsgewijs peanutbedragen, kleinere bedragen, we praten hier over € 3 miljoen. Op het moment dat het college lagere lasten van € 900.000,00 begroot, en in dat rijtje hogere lasten van € 1 miljoen staan en de inflatie € 1,2 miljoen is, is de enige conclusie die je kunt trekken dat je € 3 miljoen moet bezuinigen om aan die € 900.000,00 te komen. Ik zie dat niet gebeuren, dus ik ben heel erg benieuwd wat het college ziet om aan deze begroting te komen want de redenering tot nog toe is niet correct.

De **voorzitter**: Wilt u daar direct op reageren? We zitten nog in de termijn van het college, u kunt hem ook later...

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, ik wil gewoon dat de berekening zo ambtelijk komt en dan ga ik gewoon de berekening maken want ik wil dan de berekening gewoon geven.

De **voorzitter**: Dat lijkt me prima, dan parkeren we die vraag en gaan we nu... Dus die vraag wordt geparkeerd, dan gaan we nu naar de vraag van mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank voorzitter, even terug naar het overzicht Begrotingssubsidies. We hebben niet gezegd dat we het nieuwe subsidiebeleid niet snappen, we hebben gezegd dat we het overzicht Begrotingssubsidies op pagina 120 van het begrotingsdocument niet snappen. Dus we waren niet op zoek naar een uitleg, 'krijgt de bij-Bus wel subsidie en waar staat dat dan?', dat hebben we gezien, dat hebben we gelezen. We zijn op zoek naar een uitleg over waarom sommige organisaties wel in het overzicht Begrotingssubsidies zijn geland en daarmee uitgezonderd van de verdeelregels onder ons nieuwe subsidiebeleid en andere niet en die uitleg hebben we hier niet gehoord. Het is prima als het niet vanavond kan, maar dan ontvangen we graag een toezegging dat we via een raadsinformatiebrief alsnog uitleg krijgen over waarom de organisaties die in het overzicht Begrotingssubsidies staan zijn uitgezonderd van de verdeelregels, op basis van welke reden. Zoals we hebben gezegd, bij een bibliotheek is het ons duidelijk, bij een reddingsbrigade is het ons duidelijk, maar bij een organisatie die Open Monumentendag organiseert is dat ons niet een-twee-drie duidelijk en die uitleg ontvangen wij graag. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, ik denk dat het voor de Rotary, als we daarop zitten, beter schriftelijk kan. In algemene zin is het zo dat je begrotingssubsidies hebt en eigenlijk worden begrotings gewoon verdeeld onder een plafond met de aanvragen, bijvoorbeeld voor welzijn, voor sport, economie. Die vallen onder de plafonds en die bedragen van die plafonds staan ook in de begroting, maar daarnaast heb je begrotingssubsidies en omdat dat begrotingssubsidies zijn, worden die

apart in de begroting genoemd. De algemene stelregel is, maar ik doe niet zelf de beschikkingen, dat voor begrotingssubsidies... Dat zijn inderdaad subsidies waar eigenlijk maar één partij voor is, inderdaad de bibliotheek, die worden dus gemarkeerd als begrotingssubsidie en daarom staan die er apart op. Bijvoorbeeld de bij-Bus valt dus onder het Welzijn 18-plus kader.

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Die zijn uitgezonderd van de verdeelregels, die mooie zin staat ook op pagina 120 en daarom ontvangen wij graag... Zoals gezegd, het hoeft niet hier en nu en het gaat ons niet om de Rotary an sich, het gaat ons om het gehele overzicht. Wij ontvangen graag informatie over hoe de keuze is gemaakt of iets wel of niet een begrotingssubsidie is die is uitgezonderd van de verdeelregels onder ons nieuwe subsidiebeleid. Dank u voorzitter. Het gaat ons er ook om... Omdat dit de eerste ronde is waarin we dit met zijn allen vaststellen... Wij stellen straks de begroting vast, dan stellen we dus ook dat overzicht op pagina 120 vast en het is fijn om te snappen wat we vaststellen. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Als mevrouw Hibbert vraagt 'waarom wordt het ene gegeven als een begrotingssubsidie en het ander als een subsidie die valt onder één van de subsidieplafonds en thema's?' dan lijkt het me goed om dat inzicht gewoon voor alle subsidies te bieden, dat vind ik een faire vraag.

De **voorzitter**: Dan schrijven we die op als een toezegging.

Wethouder **Van Doeveren**: Een toezegging met uiteraard de uitleg erbij waarom die keus nu zo is gemaakt. Dat is dan de toezegging.

De **voorzitter**: Prima, de griffier schrijft hem nu op. Dan gaan we naar de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, deze toezegging biedt al enigszins verlichting. Ik ga toch eventjes door op Monumentendag en, hoe noemden we dat nou, die charitatieve mensen.

De **voorzitter**: De Rotary.

De heer **Gankema**: De Rotary. Hoe gaat zo iets in zijn werk, komt de Rotary naar De Paauw toe en zegt die 'goh wij hebben nu toch een goed idee, we gaan Open Monumentendag doen en daar willen we graag een begrotingssubsidie voor', dat is al een beetje vreemd, of gaat het andersom en zegt het college 'verdomd Open Monumentendag, dat is leuk, wie zullen we daar eens voor vragen? Weet je wat, we vragen de Rotary en dan geven we hen daarvoor een begrotingssubsidie'? Welke van de twee varianten moet ik als waarheid beschouwen?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, dat is misschien toch een flauwe cliffhanger maar dit laat ik aan de wethouder Erfgoed en de burgemeester die betrokken zijn bij de organisatie van Open Monumentendag, nu overvraagt u me. Zij hebben ongetwijfeld straks het antwoord voor u, als de heer Zoutendijk aan het woord komt, die is als wethouder Erfgoed nauw betrokken bij de organisatie van Open Monumentendag. Dat komt zo terug. Even kijken. De heer Hendrickx vroeg nog naar de renteopbrengst voor 2025. Het jaar loopt natuurlijk nog, maar we verwachten nu bij de najaarsnota in ieder geval een meevaller van € 46.000,00 te kunnen rapporteren. Ik hecht er ook aan om te zeggen dat de begroting op het rentepunt ook robuust, ik zocht even een ander woord, robuust in elkaar zit omdat we voor 2026 € 150.000,00 aan rentelasten hebben ingeboekt voor een lening van € 5 miljoen terwijl het nog hoogst onzeker is of we in 2026 überhaupt aan die € 5 miljoen lening gaan komen, maar het bedrag voor de eerste leningen staat al met de rentelasten netjes ingeboekt zodat, als een nieuw college aan de eerste € 5 miljoen begint, het daarvoor geen extra rentelasten structureel in de begroting hoeft op te nemen. Dan is er nog een vraag gesteld over pagina 89. De cijfers op pagina 89 zijn bekend, berekend conform het prognosemodel Nederlandse gemeenten, en gaan uit van een gemiddelde investering, de cijfers over 2024 op basis van de jaarrekening en de cijfers 2025 op basis van de begroting 2025. Hierna worden de cijfers altijd geëxtrapoleerd, lees: dat doen we dus zo. Dit sluit helaas niet helemaal aan op de investeringsplanning. Dat wat betreft dat. Dan is gevraagd... Ja, een toch wel een belangrijke vraag tussen de heer Krabbendam en de heer Hendrickx ging over de tabel 116-117, de totale investeringslijst, toen werd gevraagd: wat klopt er van het overzicht? Dit overzicht is inderdaad een overzicht van wat wij nu allemaal

aan investeringen in beeld hebben. Ik denk alleen dat de spraakverwarring of het meningsverschil is of het totale bedrag aan investeringen ook leidt tot dezelfde hoeveelheid schuld. Het antwoord daarop is 'nee', om een paar redenen. Allereerst is van dat bedrag al een behoorlijk stuk uitgegeven, dus voor alles wat al is uitgegeven hoeft je geen schuld te maken. Daarnaast worden de investeringen natuurlijk over een aantal jaren gespreid en zelfs de bedragen die voor 2029 tentatief in de begroting staan maar waar een volgende raad vaak ook nog over moet beslissen, zijn ook weer investeringen waarvoor de uitgaven pas in de jaren daarna worden gedaan. De heer Hendrickx heeft technisch gevraagd naar het niveau van afschrijvingen. Dan zie je ook dat het aantal afschrijvingen jaarlijks oploopt van € 2,9 miljoen in 2026 naar € 4,4 miljoen in 2029. Ergo, als je het bij dit lijstje houdt dan loop je elk jaar € 4,4 miljoen op je begroting in en dat betekent dit, zelfs al zou je € 100 miljoen investeren, niet tot € 100 miljoen schuld leidt. Dat verklaart het verschil tussen het totaal aan investeringen en wat er in de liquiditeitsprognose aan maximale schuld staat want dat was wat de heer Gankema zei en dat is om en nabij, het blijft een prognose, correct. We komen rond een schuld van € 25 miljoen à € 30 miljoen, maar zeker geen € 100 miljoen. Ik denk dat dit het verschil in het gesprek tussen de heer Hendrickx en de heer Krabbendam is.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik ben blij dat er aandacht gegeven wordt aan de...

De **voorzitter**: U hebt nu kennelijk het pasje van mevrouw Hibbert.

De heer **Hendrickx**: Broer en zus, zo klopt hij wel geloof ik. Ja, een paar dingen hier. In de eerste plaats, als je kijkt naar pagina 116 en 117 dan is het nettobedrag nog altijd € 94 miljoen. Ik ben het zonder meer met u eens dat we die de komende vier jaar niet zullen uitgeven want daar hebben we simpelweg ook de ambtelijke capaciteit niet voor. Dat is 1 en 2, de meeste van die dingen moeten gewoon worden uitgegeven en er zal ongetwijfeld nog een keer een Strandvisie tussendoor komen die ook een keer € 5 miljoen opeist, maar het bedrag van € 94 miljoen is hard want alle posten die zijn genoemd, moeten gebeuren. Of het nou de Montessorischool is, verduurzaming Kerkehout 6 ook al wordt dat uitgesteld, of de ecologische verbindingzones, het zijn allemaal posten die je op een gegeven moment moet voeren en dat leidt tot € 94 miljoen, dat zijn de euro's van nu. Dat is 1. 2, afschrijvingen klopt. Ik zit heel even een beetje op mijn tijd te letten. Afschrijvingen klopt, maar het bedrag dat u noemt klopt niet want we gaan naar € 4,4 miljoen en ik wil nu graag mijn tweede interruptie voor vandaag benutten, dus de volgende minuut als u het goedvindt. De afschrijvingen kloppen niet want de sprong die in de afschrijvingen zit is € 1,5 miljoen en met de afschrijvingsjaren die we hier hanteren, betekent dit dat je € 90 miljoen moet investeren om aan die afschrijvingen te komen. Dus daarin heb je een veel te hoog bedrag aan afschrijvingen meegenomen want we investeren dat gewoon niet. Uw eigen gegevens geven aan dat tot en met 2029 bruto € 28 miljoen wordt geïnvesteerd en met zeg gemiddeld veertig jaar afschrijving kom je aan € 700.000,00, dat is de maximale toename in vier jaar tijd, u mag het narekenen. Dan ten aanzien van pagina 89, u refereert eraan. Dit is de begroting en welke tools of middelen u ervoor gebruikt, dit is wat er staat en niet anders want, mevrouw Hibbert zei het ook al, straks gaan we gaan we een 'ja' of een 'nee' geven, of hij wordt aangenomen of niet, maar dit zijn de cijfers die er staan. Dat en niet anders en daar zal ik straks nog even wat aandacht aan geven. Dank u wel.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, ik wilde dat ik dat altijd kon zeggen, maar het lijkt erop dat we het voor het eerst echt eens zijn over de cijfers. Het klopt, de cijfers uit de begroting zijn ook de cijfers van het college want we hebben ze zelf opgeleverd. Hij klopt, ik zie de € 94 miljoen ook maar de denkfout is dat de heer Hendrickx zegt '€ 94 miljoen uitgaven leidt ook tot € 94 miljoen schuld' en dan zeg ik 'het is daar het feitelijke bedrag' omdat je ook jaarlijks de afschrijving hebt, even in het midden latend of dat dan de € 4,4 miljoen is of dat het ergens tussen de € 3 miljoen en de € 4 miljoen ligt. Je hebt de jaarlijkse afschrijvingen, je hebt de verkoop van huizen, je hebt grondopbrengsten, je hebt planningsoptimisme, investeringen die je over heel veel termijnen afschrijft en die je ook niet allemaal in één jaar uitgeeft als een krediet voor dat bedrag. Zie De Paauw, het krediet van € 12 miljoen is vier jaar geleden vrijgegeven en we gaan het pas in 2026, 2027 en 2028 uitgeven. Kortom, als je al die factoren meeweegt, het is allemaal belangrijk voor je liquiditeit, zo werkt de gemeente, ik ben het met hem eens dat onze ambtenaren ook niet alles tegelijk kunnen, en dan zeg ik dat het leidt tot grosso modo een schuld van € 25 miljoen, € 30 miljoen en dan gun ik hem nog een enkele Strandvisie die we nog tussendoor zouden kunnen hebben, maar zeker niet tot € 94 miljoen of € 100 miljoen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Het begint altijd als je het in de eerste klas van de lagere school met elkaar eens bent, dan kun je vaak nog wel een behoorlijke ontwikkeling doormaken naar de zesde klas. Het probleem dat hier speelt is... De begroting is € 94 miljoen althans dat is nog wat moet worden geïnvesteerd plus of minder dingen die tussendoor lopen, dat is 1. 2, is dat we hier in Wassenaar de ervaring hebben dat met gebrek aan projectmanagement en dat soort dingen bijna alles uit de klauwen loopt. De grootste was nog altijd de havenwand, 120% boven begroting, de molen was dubbel, de sporthal was 60% duurder enzovoort. Dus op het moment dat je prudent, zoals wij dat doen, kijkt naar een vrijwel zekere investeringsbegroting over de komende jaren, die valt uit te smeren, dan kom je uit op € 94 miljoen plus wat wij dan rekenen uit prudentie, 30% overschrijding, en dan houden we nog niet eens rekening met dingen die er tussendoor lopen. Op het moment dat de wethouder het met me eens is dat in deze gemeente geen enkel project wordt overschreden, ben ik bereid mijn lijn te volgen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Nou, we zijn inmiddels in ieder geval van groep 1 naar groep 4 denk ik, ik denk zelf groep 4. Natuurlijk is het zo dat projecten wel eens duurder worden dan ze zijn begroot, dat geldt voor alle gemeenten in Nederland, maar ik vind wel... Ik ben het met hem eens dat je goed projectmanagement moet hebben en we zullen daar ook bij de najaarsnota aandacht aan schenken. Dus bij dezen kunt u de toezegging noteren dat we dan ook met wat budget bij u komen om in de organisatie te investeren want ik deel het punt over projectmanagement dat ook hij, de heer Gankema en anderen van u heb allemaal hebben genoemd maar ik vind wel, en dat gaat soms iets te kort door bocht, dat je goed moet kijken waarom we overschrijding hebben. De havenkade en de molen zijn evident, maar dat is voor mij achteraf nu makkelijk zeggen over anderen en dat wil ik eigenlijk liever niet, die zijn inderdaad duurder geworden dan had gemoeten maar je hebt soms ook situaties waarin je extra verkeersregelaars nodig hebt en dat je grond moet aankopen bij een sporthal wat het duurder maakt. Dus het is niet altijd dat projecten door slecht projectmanagement uit de klauwen zijn gelopen, die nuance wil ik wel aanbrengen, onze eigen organisatie doet het niet bij elk project slecht of iets dergelijks.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend op deze interruptie.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Ik ben het op zich met de wethouder eens en dan praat je misschien over een paar procent overschrijding. Normaal gesproken zou je zoiets ook in de risico's van een project moeten meenemen, maar we praten hier over overschrijdingen van tussen de 50% en de 110% en dat kun je niet met een verkeersregelaar wegpraten, dat zijn forsere bedragen. Het laatste wat ik daar nog aan wil toevoegen is dat hier geen rekening met de inflatie wordt gehouden, dingen worden duurder. U was bij de sporthal zeer nadrukkelijk met de verklaringen over de toename van het project, met name door inflatie. De komende jaren zullen we ook inflatie hebben, reken hier op 3% en je komt ook al zo weer enige tientallen miljoenen hoger uit. Dus op het moment dat je geen prudentie toepast, zowel op de overschrijdingen als op de inflatie, kom je linksom of rechtsom dus toch op die schuld van € 125 miljoen want dat zijn de dingen die optellen. Als je in euro's van nu rekent geloof ik u, nee ook nog niet eens, maar op het moment dat je met inflatie... Ja, het was bijna binnen, maar toen sloeg ik een klas over en toen verloren we elkaar weer, maar even tegelijkertijd. Het klopt niet, dit zijn niet de bedragen waar we over praten en op het moment dat je tot een schuldpositie over vijf tot tien jaar praat dan komt die op basis van deze investering veel hoger uit.

De **voorzitter**: Wethouder, nog een vraag gehoord in dezen? Nog behoefte aan een reactie, anders gaan we naar de heer Krabbendam. Dan gaan we naar de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja dank u voorzitter. Wethouder, u doet in uw beantwoording voorkomen alsof de heer Hendrickx en ik een heel redelijk meningsverschil hebben, maar daar is geen sprake van, het is echt een fundamenteel andere kijk op wat daar op die bewuste pagina's staat.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam heeft het woord en er wordt via de voorzitter gesproken. De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, gaat uw gang.

De heer **Krabbendam**: Ik wacht heel eventjes tot ik echt de volle aandacht heb. Om verder te gaan, het meningsverschil is niet zomaar een meningsverschil over waarover je van mening kunt verschillen, het is € 100 miljoen of € 125 miljoen of wat in de begroting wordt gezegd als we vooruitkijken naar € 30 miljoen. Dit is heel fundamenteel en uw beantwoording stemt me niet helemaal tevreden want u laat die twijfel bestaan, namelijk over of al die investeringen optellen tot € 95 miljoen, € 93 miljoen, even het bedrag, of daadwerkelijk tot een bepaalde schuld die u zelf aangeeft. Ik wil graag dat u in uw beantwoording duidelijk bent over waar nou de verkeerde aanname van de heer Hendrickx zit. Daar ga ik mijn tweede bijdrage nog een keer over...

De **voorzitter**: Dit was een vraag aan de wethouder. De heer Hendrickx, u hebt een persoonlijk feit?

De heer **Hendrickx**: Ja. We komen weer in het oude ding terecht. De heer Krabbendam gaat vragen stellen over mijn stellingen en of de wethouder die maar even wil ontkennen. Als de heer Krabbendam mij vragen heeft te stellen, kan hij dat straks in de tweede termijn doen, dat doet hij nooit. Proberen om via de wethouder al dan niet mijn stellingen te verifiëren geeft geen pas en ik zou u willen vragen daar wat scherper op te letten.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja voorzitter, ik probeerde gewoon... Ik zei het misschien een beetje eufemistisch, maar ik probeerde de positieve toon. Ik zag dat zeven fracties al voor de begroting gingen stemmen en ik dacht 'misschien doet de heer Hendrickx ook wel mee', we waren elkaar bijna genaderd. Ik heb het volgens mij gewoon inhoudelijk helder gezegd, we zijn het eens over het bedrag dat wordt geïnvesteerd, maar we zijn het oneens over of het ook tot hetzelfde bedrag aan schuld leidt en dan zeg ik: nee, we gaan niet naar € 100 miljoen schuld toe, we gaan niet naar € 50 miljoen schuld toe, hoogstens € 25 miljoen, € 30 miljoen of € 35 miljoen, in die orde van grootte. Ik heb ook uitgelegd waardoor het komt, we hebben afschrijvingen, planningsoptimisme, ook inkomsten van gronden en dat zit ook allemaal in de liquiditeitsprognose, dus de liquiditeitsprognose geeft helder aan waar wij denken dat de schuld op uitkomt. Dat is iets heel anders dan het bedrag dat we investeren, de schuld ligt fors lager dan de bedragen die we werkelijk gaan investeren. Duidelijker kan ik het inhoudelijk niet zeggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u voorzitter. Nee, dit is exact het antwoord waarnaar ik op zoek was omdat dit ook mijn vraag was over waar deze optelling die door de heer Hendrickx wordt gemaakt vandaan komt. Als het inderdaad op basis van deze tabel is dan is het nog erger dan ik dacht dat dit optelsommetje was want ik had het vergeleken met een bierviltje. Ik begrijp nu dat het op basis hiervan is maar de heer Hendrickx heeft in zijn bijdrage kennelijk, en ik zal hem straks in de tweede termijn daar ook nog een vraag over stellen als hij dat wenst, gekeken naar het totaal van de investering en helemaal niet hoe die investeringen worden gefinancierd. Waar komen die vandaan, worden die allemaal gefinancierd met schuld of komen die zomaar ook uit andere bronnen? Daar was ik naar op zoek en u hebt dat nu wat mij betreft wel bevredigend beantwoord. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan is dat bij dezen afgewikkeld. U wilt naar uw vierde interruptie toe. Gaat uw gang.

De heer **Hendrickx**: Ik zal blij zijn wanneer de heer Krabbendam inhoudelijke vragen ook een keer aan mij stelt, dan kunnen we misschien ooit eens een debat hebben in deze raadsperiode. Terug hè. We hebben in ieder geval vastgesteld dat het nettobedrag nog te investeren € 94 miljoen is, exclusief inflatie, exclusief overschrijdingen en exclusief nog andere dingen die zich kunnen voordoen en dan heb ik nog geen rekening gehouden met investeringen in mogelijk Duindigt en dan heb ik nog geen rekening gehouden met investeringen in het riool of naar aanleiding van een integraal waterketenproject. Dus ik ben wat dat betreft aan de conservatieve kant en we kunnen onszelf allemaal rijk rekenen, maar het gaat om hele forse bedragen. Als het zo is dat we € 100 miljoen investeren met een gemiddelde afschrijving van vijftig jaar, betekent dit dat de afschrijvingen met € 2 miljoen per jaar toenemen. Daar financiert je niet de hele handel mee, dan heb je vijftig jaar nodig om dat terug te verdienen en dat is het nadeel van de hele lange afschrijvingstermijnen die deze raad een aantal jaren heeft vastgesteld. Ik zou toch willen vragen of de wethouder rekening wil houden met wat ik zojuist daarover heb gezegd en ik zie de heer Krabbendam straks wel met open vizier tegemoet.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter, het laatste kan ik gewoon toezeggen want dat doen we. Het voordeel is dat we het nu in ieder geval allemaal eens zijn over de bedragen die we gaan investeren, dat vind ik al fantastisch. Uit de liquiditeitsprognose blijkt ook dat we daar wat leningen voor aangaan, daar loop ik ook niet voor weg, dat staat er ook, de rentelasten zijn al ingeboekt. Dat is voor het college gewoon een feit, een gegeven, en als je een goede boekhouder bent, houd je daar nu al rekening mee, voordat je de lening überhaupt hebt. Dat doen we en als je niks doet dan klopt ook wat de heer Stekelenburg zegt, dan heb je in 2050 met al die afschrijvingen wel weer € 45 miljoen op de bank. Als we er dan nog allemaal zijn dan kunnen we dat met elkaar door-nemen. Voorzitter, ik wilde het daar vanuit mij bij laten.

De **voorzitter**: U had nog één aanvullende interruptie.

De heer **Hendrickx**: Ik heb het net even met de griffier gecheckt, ik heb nog drie interrupties en daar gebruik ik er graag eentje van.

De **voorzitter**: Oké.

De heer **Hendrickx**: Hier wordt sportief omgegaan met tijd. Wanneer ik naar pagina 89 kijk dan staat er heel eenvoudig, ik heb het in mijn verhaal ook al gezegd, 'in 2029 hebben we € 28 miljoen activa'. Ten opzichte van 2025 is dat een toename van € 14 miljoen. Daar komt € 8 miljoen aan afschrijvingen bij, € 2 miljoen per jaar, is € 22 miljoen. Dat is de ruimte in deze begroting met welke normen, cijfers en wat dan ook, dit is de reële begroting van de gemeente Wassenaar tot en met 2029 oftewel we hebben € 22 miljoen tot onze beschikking. Als ik kijk naar waarvoor min of meer commitments zijn, De Paauw € 13 miljoen, Warenaar € 5 miljoen, Strandvisie € 5 miljoen, SKOW € 10 miljoen, Kievietschool € 4 miljoen, dorpskern nog € 2 miljoen, tractie € 1 miljoen, ICT € 1 miljoen, Rijksdorp € 2 miljoen, Prinsenvweg € 2 miljoen en ik heb me beperkt. Hoe passen die € 45 miljoen de komende vier jaar in de € 22 miljoen waarvan het college aangeeft 'dat gaan we investeren', in de begroting van de gemeente Wassenaar die nu wordt opgemaakt en wat een document wordt waar een raad ja of nee tegen gaat zeggen?

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, en nu gaan we dus naar een balans, nu gaan we dus naar een heel ander document, we gaan nu uit de liquiditeitsprognose naar de balans. Bij de jaarlijkse balans investeer je inderdaad dat bedrag maar de jaarlijkse afschrijvingen gaan er weer vanaf, dat verklaart dat er altijd een verschil is en de balans per jaar blijft natuurlijk gewoon goed want de totale activa en de totale passiva zijn elk jaar gelijk en je ziet dat het toeneemt.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, we zullen samen nog veel klassen moeten doorlopen om hetzelfde begrip ervan te hebben. Het is heel eenvoudig, de materiële vaste activa nemen met € 14 miljoen toe en daarvan zijn de afschrijvingen al afgetrokken, ieder jaar, € 8 miljoen bij elkaar. Dat wil dus zeggen dat de bruto investering € 22 miljoen is om minus die € 8 miljoen tot € 14 miljoen toename van de materiële activa te komen. Dus mijn stelling is, en checkt u dat straks graag even want ik vind het heel relevant: we hebben volgens de begroting € 22 miljoen beschikbaar en de bedragen waaraan we ons al hebben gecommitteerd bedragen € 45 miljoen, hoe past dat binnen deze begroting? U belooft € 45 miljoen, u spreekt erover, en ik heb de dingen die erin worden genoemd net genoemd, van SKOW tot dit pand en nog een paar van die dingen, en u zegt 'het maximale dat ik in de komende vier jaar investeer is € 22 miljoen. Het past niet en ik zou graag een antwoord willen hebben op de vraag hoe u de commitments en de ambities voor de komende vier jaar binnen die € 22 miljoen past. Ik vind dit een extreem relevante voor deze en deze staat los van de liquiditeitsbegroting want daar klopt überhaupt niks van.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: De liquiditeitsprognose klopt zo goed als die kan, maar het blijft wel een prognose. Wat we nu gaan doen... Ja, de liquiditeitsprognose is een prognose en niks meer dan dat, het is een prognose.

De **voorzitter**: Als u zou willen antwoorden op de vraag die door de microfoon aan u wordt gesteld.

Wethouder **Van Doeveren**: De vraag is waarom de balans anders is dan het totale investeringsbedrag. Veel investeringen moeten nog worden vrijgegeven en je kunt de balans niet een-op-een vergelijken met de totale investeringen zoals hij dat nu doet. Ik laat de berekening zo wel komen want er zit helemaal niks gek in deze begroting, het is hetzelfde balanslezen als we ook al bij de kadernota of de jaarrekening hebben gedaan.

De **voorzitter**: Wilt u dan ook de berekening die ook net nog is aangegeven over programma 2 meepakken, dan kunnen we dat blokje denk ik in één keer doen want anders kunt u die twee antwoorden nog verder formuleren. Is dat een suggestie?

De heer **Hendrickx**: Dan wil ik heel duidelijk zijn, dan stel ik voor dat we inderdaad de interactie tussen de wethouder en mij hiermee stoppen maar ik wil wel het antwoord hebben en het antwoord is heel duidelijk, volgens de gegevens van het college wordt € 22 miljoen geïnvesteerd, hoe passen de commitments die inmiddels zijn gemaakt in die € 22 miljoen en welke worden dan eventueel niet gekozen?

De **voorzitter**: Die vraag is nu gehoord en daar wordt aan gewerkt. Dan gaan wij nu...

Wethouder **Van Doeveren**: Dan kom ik óf aan het einde van deze termijn of in de tweede termijn terug met de berekening.

De **voorzitter**: Ja, ja. Zeker, klopt. Dan constateer ik dat het college nog 38 minuten heeft, willen de wethouders daar ook zelf onderling even wat rekening mee houden. Dan gaan we nu naar de wethouder Wonen, Zorg, Onderwijs.

Wethouder **Bloemendaal**: Voorzitter, dank u voor het woord. Ik zal de vragen die de leden hebben gesteld langslopen en daar waar dat dienstig is op datzelfde moment het oordeel van het college op de ingediende amendementen de ingediende motie geven. Ik kom als eerste bij de VVD, bij de prangende vraag hoe het zit met het maatwerk ten aanzien van de parkeernorm. Het antwoord is 'ja, er is maatwerk', daar waar het sociale woningbouw betreft is het zeven tiende en daar waar het andere woningbouw betreft wordt maatwerk betracht zodat het passend is binnen de locatie, in de planvorming waar we nu mee bezig zijn. Dan komt u bij een vraag die mij zeer aan het hart gaat, namelijk het wijzen op de consequenties van het ouder worden bij ouderen. Daar ben ik zelf de hele dag mee bezig en dat valt niet mee. U komt daarna nog een keer daarop terug door te vragen hoe het ouderenbeleid zich verhoudt. Dan geef ik nu het antwoord op de woonvisie want daarin zit dat straks opgesloten. In februari 2026 wordt de woonvisie aan uw raad ter beoordeling, ter besluitvorming gebracht, daarvoor in de commissie, en daarbij is met name aandacht voor de uitvoering van het ouderenbeleid ten aanzien van bijvoorbeeld wonen. Een begrip als ouderenmakelaar, we zoeken nog naar de juiste term, wordt daarbij gevormd zoals ik ook in de commissie heb aangegeven. Dan uw vragen over de wachtlijsten. Er staan vier jongeren in verschillende stadia op de wachtlijst, die overigens al wel gemonitord worden door het Sociaal Team en dat brengt me straks bij de vraag van de heer Gankema. Diagnoses. Ja, in een vroeg stadium wordt binnen het Sociaal Team triage gepleegd zodat als er een hulpvraag komt onmiddellijk wordt gekeken 'wat gaan we met wie daaraan doen'. Op de preventie in bredere zin zal straks collega Zoutendijk nog een toelichting geven. Dan kom ik bij de heer Gankema, zijn vraag hoe wij de professionalisering van het Sociaal Team zouden kunnen verbeteren want dat is eigenlijk in termen van beleidstaal wat u vraagt. Het voorgestelde amendement sluit aan bij de richting die de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de Regionale Inkoopstrategie die uw raad voor de zomer al heeft vastgesteld samen aan het college stellen. Beiden stellen dat de gemeente moet toewerken naar een sterk lokaal team dat waar passend zelf jeugdhulp moet kunnen verlenen waardoor minder instroom in de dure specialistische zorg is. Uitvoering van die tweedelijnszorg in eigen beheer past bij die ontwikkeling. Ook het rijk heeft hiervoor middelen toegekend en zoals sommigen van u ook al hebben gememooreerd is daar in de septembercirculaire aandacht voor gevraagd en bij het vaststellen van de najaarsnota gaat u als het aan deze wethouder en uiteraard natuurlijk aan het college ligt, zien dat we die gelden daarvoor gaan benutten, om die hervormingsagenda uit te voeren en die opdracht dichterbij te brengen. We hebben er als gemeente ook enorm baat bij om in het Sociaal Team een expert of een medewerker te hebben die aan die voorkant a, kan helpen richting geven en b, ook al kan optreden. Samengevat, uw amendement wordt door het college positief beoordeeld, maar aangezien ik al op die weg ben begonnen en ik u daar met de najaarsnota meer van ga laten zien zou ik dit als een toezegging willen noteren voorzitter, en dan is het aan de heer Gankema want die staat op.

De **voorzitter**: Ja mijnheer Gankema, gaat uw gang. De wethouder zegt dus toe waartoe het amendement oproept te gaan uitvoeren. Dat is eigenlijk de conclusie toch? Juist. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, ja, ja. Dan nog even want ik had in mijn amendement een periode ingelast. Kunt u ook al aangeven wanneer we dan uw toezegging feitelijk kunnen beschouwen als dat het ook wordt geïmplementeerd?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Bloemendaal**: Het eerste deel van de toezegging is dat u het in de najaarsnota gaat terugvinden en dan zal ook aandacht worden besteed aan het tempo waarin we dat gaan uitvoeren.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja dat begrijp ik, dat is eigenlijk precies wat ik vroeg of tenminste in zoverre, kunt u aangeven wanneer dit mogelijk geïmplementeerd zou zijn? Ik begrijp dat we de circulaire krijgen en dat u er dan over gaat nadenken, maar wat is het streven? We moeten natuurlijk wel zeggen..., binnen een bepaalde tijd moet er boter bij de vis zijn en daar zou ik wel graag... Het mag ook in de volgende termijn, maar dat u er even over nadent en dat u zegt 'dit is realistisch en hier mag u mij op afrekenen'.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Bloemendaal**: Laten we dat doen, dat we in de tweede termijn op een tijdpad terugkomen.

De **voorzitter**: Prima.

Wethouder **Bloemendaal**: Voorzitter, dan kom ik bij het CDA, mevrouw Everard. Ja, de woningbouwagenda is ambitieus, dat ben ik zeer met u eens en dat vergt ook veel van de staf, veel van de ambtelijke ondersteuning. De onderwerpen zijn complex, groot en uitdagend, maar zoals we die nu in de LTA-planning hebben opgenomen, is onze uitdrukkelijke wens om daaraan gevolg te geven en het dus ook zo uit te voeren, maar ik ben het met u eens, het is niet niks, in gewonemensentaal. Dan had u de vraag wat te doen met Auberge de Kieviet, met Huize Ivicke of met Hotel Wassenaar in afwachting van de leegstandsverordening die nu ook onder de loep ligt en die we gaan produceren. Dit zijn panden die in private handen zijn, daar zitten ondernemers achter en de gemeente heeft daar geen onmiddellijke grip op want we hebben daar geen instrumentarium voor, dus de leegstandsverordening zal ons daarbij moeten gaan helpen. Dan uw belangrijke vraag over het inkoopkader. Zoals u met elkaar hebt vastgesteld, geeft het inkoopkader een aantal segmenten aan waarlangs herziening wordt gepleegd. Wat betreft segment 5 zoals u dat zich misschien allemaal kunt herinneren, misschien ook niet, dat is veel voorkomende hulp die dicht bij de eigen inwoner is, gaan we met name ook daar waar de heer Gankema aan refereert, aan de voorkant meer presteren zodat we niet alle zorg duur bij de H9-organisatie hoeven in te kopen. Dus ja, het antwoord op uw vraag is: dat inkoopkader gaat helpen om met minder aanbieders te werken zodat de jeugdhulp die centraal wordt ingekocht minder duur wordt. Dat is het streven en dat stond ook al lemaal in de stukken die hebben geleid tot uw acceptatie van het inkoopkader. Dan kom ik bij DLW. Ja, u hebt terecht...

De **voorzitter**: Wethouder, er is nog een interruptie van mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter dank. Misschien ook nog even een verduidelijking van mijn vraag. Toen wij het inkoopkader vaststelden, was er nog geen keuze gemaakt bij segment 5, bij de veel voorkomende jeugdhulp, hoe we die aanbieders gaan contracteren. Wij deden dat altijd via een Open House-aanbesteding, dat betekent dat iedere aanbieder die zich aanbood een contract kreeg, maar het zou kunnen dat er inmiddels de keuze is gemaakt om daar toch wat grenzen aan te stellen. Die keuze zou in september worden gemaakt, dus daar ging mijn vraag over, gaan we weer Open House aanbesteden of gaan we daar grenzen aan stellen?

Wethouder **Bloemendaal**: Daar is nog geen keus in gemaakt. Binnen de H9-organisatie werken we nu aan het finale document dat naar u toekomt en het streven van het college is in ieder geval om daar grenzen aan te stellen.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, het is fijn om te horen dat dit de inzet van het college is, wij zijn het er ook mee eens dat we daar echt grenzen aan moeten stellen. Wellicht kan het college ons dan wel op de hoogte stellen van wanneer die beslissing is genomen.

Wethouder **Bloemendaal**: Ja, ik kan u dat zeggen want dat is zeer nabij, nog voor Kerstmis 2025.

De **voorzitter**: Heel mooi. Gaat u verder.

Wethouder **Bloemendaal**: Dan kom ik bij de heer Paulides, dank voor uw scherp meelezen. Ja, de dikke woordjes, vetgedrukt, en 'de bouw is gestart', daar hebt u 100% gelijk in, die hadden daar niet moeten staan. Mijn excuus daarvoor, dat hebt u terecht geconstateerd. Dan over de ANWB. We zijn we nog in overleg, de afstemming tussen de ontwikkelaar en de corporatie over hoe de inpassing daarvan gaat gebeuren, dat is nog onderdeel van de afwikkeling van dat dossier waar we nog mee bezig zijn. Dan kom ik bij de PvdA. Voordat ik toekom aan uw motie, eerst uw twee vragen over de ambitie, het dalen van het percentage van 9.3 naar 8.4. Ja, dat lijkt misschien weinig, maar in het kader van wat is geprognosticeerd voor de nieuwe inkoopstrategie en de wijze, die daar uitwerking gehad hebben, is dat het beeld dat we gezamenlijk binnen de regio hebben opgehaald en dat is dus een forecast, een prognose die we op grond daarvan doen. Voor uw informatie, het landelijke cijfer is 11,5%. Nou is dat niet om te zeggen 'kijk eens hoe fijn', maar het is dus in ons dorp minder. We gaan dat dus bereiken door, en dan kom ik ook weer bij de heer Gankema uit, te normaliseren, te collectivieren en die inkoopstrategie waar mevrouw Everard het over had effectief te laten worden. Dus er wordt op al die fronten gewerkt om te proberen de kosten te reduceren. Dan ten aanzien van uw vragen over de ambitie bij de uitkeringen. Ja, dat is een weerbarstige problematiek. Op basis van de praktijkervaringen en de samenwerking met Leidschendam-Voorburg die het voor ons uitvoert, is dit een getal dat we durven te noemen. Dan kom ik bij de motie van de PvdA ten aanzien van de respijtzorg. Ik ben het zeer eens met het door u gevoelde misschien wel ongenoegen dat u te lang niks hebt gehoord want u hebt gelijk, in de raadsinformatiebrief in 2024 hebben we daar gewag van gemaakt, maar we zijn daar voortvarend mee aan de slag gegaan. Dus het gebeurt al dat de consultants extra inzetten op dagbesteding, begeleiding, huishoudelijke hulp en kortdurend verblijf. Er zijn ook regionaal jeugdzorgfaciliteiten ingekocht voor jongelui in een logeerkamer of zorgboerderij en we zijn in contact met het Van Ommerenhuis. Al die sporen lopen en zijn ontwikkeld en dus past uw motie prima ter ondersteuning van het beleid. We zijn bezig en, dat hebt u ook gezien in de LTA, er komt zeer binnenkort een nieuwe volledige WMO naar u toe, een nieuwe verordening, daar komen ook weer beleidsregels achteraan en dat leidt tot oordeel raad voorzitter, omdat het eerste streepje van het dictum vraagt om dat voor 1 maart a.s. te verankeren. Dat is dus het streven van het college en als dat lukt, en daar gaan we van uit, gaan we uiteraard ook meer de ketenpartners daarbij betrekken in termen van dat bekendmaken. Voorlopig. Daar is de heer Paulides.

De **voorzitter**: Oké, dat is dus het oordeel op motie nummer 3 over de respijtzorg. De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja dank voorzitter. Ik wilde de wethouder zijn verhaal laten afmaken, maar ik was een beetje ongelukkig met het antwoord over Hotel Wassenaar. Hij zegt 'particuliere eigenaren', maar als een persoon of een groep personen langer dan zes maanden ergens is gehuisvest dan moet die huisvesting voldoen aan de permanente bewoning en dat houdt in dat we daar in plaats van arbeidsmigranten ook jongeren of statushouders zouden kunnen doen, het CDA heeft daar ook al een vraag over gesteld. Daar heb ik geen antwoord op gekregen behalve dat het particuliere eigenaren zijn, maar dit is gewoon een kwestie van dat wij daar anders mee kunnen omgaan. Volgens mij is het een hotel, dan mag je daar geen permanente bewoning hebben en als dat wel mag, kunnen we het ook op een andere manier invullen. Dat was punt 1. Punt 2, en dat weet u ook, daar zijn we ook al een tijdje over bezig, het bestemmingsplan van Duinrell biedt de mogelijkheid om tijdelijk statushouders te huisvesten en als we het aantal asielzoekers wat naar beneden brengen, in plaats van 950 naar 750 bijvoorbeeld, dan zouden we daar tijdelijk statushouders kunnen huisvesten, dat bestemmingsplan biedt die mogelijkheid, en dat zou de woonmarkt kunnen ontlasten tot het moment dat we meer woningen ter beschikking hebben. Wat is uw standpunt daarover?

Wethouder **Bloemendaal**: Ten aanzien van Hotel Wassenaar zal de portefeuillehouder, de burgemeester, het antwoord op het punt van handhaving geven en ten aanzien van Duinrell, dat is een situatie die inderdaad is zoals die nu is. Als ik het goed heb afgesproken neemt de burgemeester dat straks mee.

De heer **Paulides**: Het is fijn dat de burgemeester daar wat van zegt, maar we hoeven daar geen 950 mensen te huisvesten, dus ik zie daar wel een optie die we moeten bespreken, of we daar met de vermindering ook een aantal statushouders kunnen huisvesten waardoor onze woonmarkt wordt ontlast en onze jongeren eerder kans op een woning hebben.

Wethouder **Bloemendaal**: Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: U hebt alle vragen beantwoord? Dat is het geval. Dan gaan we naar de wethouder van Ruimtelijke Ordening en Verkeer en Duurzaamheid en Dierenwelzijn. Dan bent u nu aan het woord.

Wethouder **Koetsier**: Ja, u was me voor, ik wilde Schiphol er nog bij zetten, Drinkwater. Als allereerste, in het begin wil ik eigenlijk Lau, of de heer Van Doeveren, feliciteren met de Wibra naar de Langstraat. Ik ga gaarne met hem mee bij de opening, ik kijk ernaar uit. Ik vond het ook heel mooi om een discussie.... We hebben natuurlijk veel over de begroting en over geld gesproken, maar iets waar de raad het helemaal mee eens was, was de fietsveiligheid. Dat werd raadsbreed gedragen en de heer Stekelenburg vroeg of we nog voor het einde van 2025 met de analyse van alle fietsincidenten komen. Ik kan daar positief op zijn, ik heb het al op mijn bureau gezien. Dus daar ga ik heel snel mee komen, ook nog voor het wegcategoriseringsplan. Ten aanzien van fietsveiligheid kan ik ook nog mededelen dat de Schouwweg ontzettend blij is met de nieuwe inrichting van de Schouwweg. Ja mijnheer Hendrickx, u vroeg naar het Integraal Waterketenplan. Het Integraal Waterketenplan betreft riolering en klimaatadaptatie daar waar het kan en waar het wordt meegenomen. We hebben de laatste tijd ontzettend veel grote rioleringswerken gehad in onze mooie groene gemeente, in Zuid, Teylingerhorst, Bremhorstlaan en de Kerkebos en ik moet zeggen dat dit er ontzettend mooi uitziet. We zijn aan de slag geweest in de Storm-Zuid en de Schouwweg, ook daar niks dan lovend commentaar en we gaan nu richting Oostdorp, we gaan in Oostdorp beginnen. Daar vindt natuurlijk een groot stuk stadsvernieuwing plaats en daar hoort ook die riolering bij. Belangrijk hierbij is, het gaat natuurlijk over financiering, dat de financiering uit de rioolheffing plaatsvindt. Deze is kostendekkend en er zitten geen extra investeringen van de gemeente bij.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat de heer Koetsier hier aandacht aan geeft. Deze raad heeft een raadsvoorstel goedgekeurd en een van de kernpunten... Het werd overigens in Leiden geformuleerd, in de tekst is Leiden natuurlijk vervangen door Wassenaar en dan kom je 'in de stad Wassenaar' en dat soort dingen tegen. Per saldo is aangegeven dat per meter riool het IKWp € 500,00 aan kosten met zich meebrengt. We hebben hier 120 kilometer riool en dat betekent dat in Wassenaar rekening moet worden gehouden met € 60 miljoen aan kosten ten aanzien van de klimaatadaptatie, de enorme regen die op spitsmomenten kan vallen en de droogte die er gedurende andere periodes kan zijn. Het komt mij voor, zo heb ik het me laten uitleggen, dat het niet door vervanging van het huidige rioolstelsel kan worden gedaan, daarvoor zullen we andere systemen moeten hanteren. Houdt u op enige wijze rekening met investeringen ten bedrage van € 60 miljoen die door degene die het project heeft opgesteld worden aangegeven?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dank u mijnheer Hendrickx. Het antwoord hierop is ja en nee. Dat wordt meegenomen in het waterketenplan. We hebben ook een keer een rapport laten zien ten aanzien van waar in Wassenaar wij bij echt een hele grote hoosbui een waterprobleem hebben, dat ligt op één plek en dat is in de, ik ben even de naam van de straat vergeten, hier bij de Middenweg, daar ligt het grootste probleem. Als wij inderdaad de riolen vervangen dan zullen we daar waar nodig de klimaatadaptatie meenemen. Dat kan in vormen zijn zoals een stukje riolering ernaast waarbij je het water laat wegvloeien in de ondergrond en extra bomen. In dat opzicht is het gewoon meegenomen en zien wij geen extra investeringen in de toekomst.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, we praten niet over wateroverlast in het groene veld. Het Integraal Waterketenplan hield vooral rekening met het feit dat meer water zou vallen dan 50 liter per m² op bedekte stukken in Wassenaar, weg, parkeerplek en met name ook daken, en dat de afvoer van dat water een ander rioleringsstelsel nodig had dan wat we nu hebben. De projectopsteller in de gemeente Leiden gaf aan dat we € 500,00 per strekkende meter riool moesten reserveren ter

financiering van de afvoer van water en het vasthouden van water, met name daar waar het komt van bedekte vlakken en volgens mij was dat iets van 4 km² in Wassenaar. Dus mijn vraag is er niet op gericht of wij last hebben van regen op het open land, op de plek die u zojuist noemde, maar of wij in staat zijn om het water dat op bedekte vlakken à raison van € 60 miljoen kan worden verwerkt.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Mijnheer Hendrickx, dat kunnen wij want die € 500,00 die wij inderdaad extra aan de werken bij de riolering toevoegen, zitten in de rioolheffing verwerkt, dus dat zit daarin.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja, nu wordt het duidelijk. We hebben toen een behoorlijke discussie gehad, een fatsoenlijke discussie gehad, over wat het Wassenaar zou gaan kosten om te investeren in rioolen zoals ze zouden moeten zijn naar aanleiding van de uitdagingen, om het zo maar te zeggen, die ons de komende tientallen jaren toekomen. Dat betekende zowel het vasthouden van water dat tijdens droge periodes kan worden afgegeven, maar met name ook het afvoeren van water tijdens grote hoosbuien zoals we die inmiddels vaker hebben. Wat u mij antwoordt, past niet in dat verhaal want volgens mij hebben we nog niet of nauwelijks in dat systeem geïnvesteerd want dat betekent gewoon dubbel riool, daar komt het in wezen op neer, eentje voor hemelwaterafvoer en eentje voor huishoudelijk vuil. Ik herhaal mijn vraag want het gaat niet over € 2 miljoen of € 3 miljoen, we praten over een investering van € 50 miljoen, € 60 miljoen, in de komende twintig tot dertig jaar ten behoeve van dit net. Laat ik het anders formuleren, ik weet het antwoord eigenlijk al. Kennelijk wordt er nog geen rekening mee gehouden. Ik zou u willen verzoeken om in tweede termijn heel even na te denken over in welke mate inmiddels rekening is gehouden met deze forse investering die we de komende twintig tot dertig jaar in ons rioolnet zullen moeten doen.

De **voorzitter**: De wethouder, wilt u die vraag direct beantwoorden of neemt u die mee naar de tweede termijn?

Wethouder **Koetsier**: De wil ik zeker direct behandelen. We hebben toen inderdaad een stevige discussie gehad, daar werden inderdaad miljoenen over tafel gegooid en toen hebben we ook heel duidelijk aangegeven dat we de investeringen in beeld hebben en dat de huidige rioolheffing, zoals die nu wordt berekend en in wordt voorzien, genoeg is, voldoende is, om daarin te voorzien.

De **voorzitter**: Gaat u verder met de beantwoording van de andere vragen.

Wethouder **Koetsier**: Ik ga verder naar de heer Stekelenburg. U hebt gevraagd naar de Dr. Mansveltkade. Dat klopt, daar kijken we natuurlijk nog steeds naar, daar hebt u heel vaak naar gevraagd. Het is nu wel zo dat de werkzaamheden in Oostdorp aan het aflopen zijn, dat betekent ook minder zwaar verkeer over de Dr. Mansveltkade en onze intentie is om na de zomer de Dr. Mansveltkade correct te gaan inrichten volgens een ETW30-norm en fietsveilig. We hebben natuurlijk altijd gezegd dat Dunea daar ook nog werkzaamheden ging uitvoeren. Wij zullen tegen Dunea zeggen 'wij gaan het werk uitvoeren en als jullie wat te doen hebben, doe dan met ons mee', wij gaan niet wachten op Dunea of zij ook wat willen gaan doen en we gaan al helemaal niet daarna de straat openhalen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, de Dr. Mansveltkade, we komen daar eigenlijk iedere begrotingsbehandeling op terug. Er is een motie ingediend, zelfs twee, en laatst kregen we al te horen dat die volgens het college was afgedaan, maar die hebben we teruggestuurd. Wij zouden als raad ook nog een ontwerp krijgen, u zou alvast aan de slag gaan met hoe de Dr. Mansveltkade eruit zou komen te zien. Dus wederom, het is een terugkerend iets, wanneer kunnen we dat ontvangen?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Mijnheer Gankema, die wil ik u aan het einde van Q1/het begin van Q2 doen toekomen. De focus van onze staf ligt nu heel erg op het wegcategoriseringsplan, alles wat daarmee samenhangt en de invoering daarvan. Eind Q1 een inrichtingsplan Dr. Mansveltkade.

De **voorzitter**: Dat betekent het eerste kwart van 2026.

Wethouder **Koetsier**: Dat betekent eind eerste kwart/begin tweede kwart 2026.

De **voorzitter**: Oké. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dat is wel jammer om te horen want volgens mij was eerder toegezegd dat we hem rond deze tijd zeker zouden hebben. U zou er alles aan gaan doen en ik vraag het niet alleen voor mezelf, maar ook voor mevrouw Rogge want die was ook indiener van deze motie. Zij keert misschien niet terug in deze raad, dus het zou toch heel wat waard zijn als u daar eventjes vaart achter zet. U hebt destijds toegezegd 'Ja, daar ga ik alvast...'. U doet al zo, dus ik verwacht goed nieuws nu.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Nee als ik zo doe, betekent dat niet meteen dat je goed nieuws krijgt. Ik zal zeker mijn best doen om dat te laten versnellen waar dat kan. Ook de motie van mevrouw Rogge was vooral gericht op de veiligheid. We hebben toen de borden opgehangen, de snelheidsmeters en we zorgen ervoor dat er langzamer wordt gereden zodat het wel veiliger is. Wij hebben ook met de aannemer gesproken om ervoor te zorgen dat vrachtwagens op bepaalde momenten niet over de Dr. Mansveltkade zouden rijden. Ik heb in het verleden inderdaad vaak gezegd dat Dunea ook nog werk moest gaan uitvoeren. Nou, ik kan u zeggen dat ik zelf maar naar Dunea ben gegaan, 'gaan jullie nog wat doen?' Dat was allemaal onzeker en nu hebben we gezegd 'wij nemen de leiding en als Dunea wil meedoen, als daar wat nodig is, dan haken ze dan aan'.

De **voorzitter**: Afrondend.

De heer **Gankema**: Ja afrondend. Het is toch jammer dat het niet met de feiten klopt, zo is het niet gegaan. Er zijn twee moties ingediend, één voor de veiligheid en de ander voor de herinrichting van de weg en u hebt destijds heel duidelijk gezegd 'dat gaan wij nog aan u laten zien'. Wij kenden het verhaal van Dunea, daar hebben we ook heel vaak aandacht voor gevraagd en u hebt heel duidelijk toegezegd 'ik kom met een voorstel, van tevoren, rond deze tijd'. Ik geef u nog respekt tot Q1, maar dan moet u ook de eer aan uzelf houden en zeggen 'dan lever ik ook'.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ik hoorde daar geen vraag in. Ik ga de uitdaging aan.

De **voorzitter**: U gaat leveren. De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja, dank voorzitter. Wij als partij zijn verheugd dat hier actie ondernomen gaat worden en inderdaad, volgens mij was een van de eerste politieke daden van mijn collega Rogge in de fractie samen met collega Gankema hierover een motie indienen. Dus goed om hier nog eens aan te memoreren. Om nog even scherp politiek af te concluderen, de wethouder zei 'na de zomer beginnen we ook echt daadwerkelijk met het herinrichten naar een fietsstraat of een 30km-weg, meer ruimte voor de fiets en de voetganger en als Dunea nog wat wil doen...' Dat ben ik wel met de heer Gankema eens, dat was heel lang een soort iets wat boven de markt hing, Dunea zou er misschien iets gaan doen met een leiding en daarom konden we misschien niets. Dat heeft wel even gespeeld, dus daar vind ik ook de heer Gankema wel in zijn redentie. Mag ik nu wel concluderen dat u echt zegt en dat u ook nu, vanavond 4 november 2025, in deze raad toezegt dat na de zomer, dat is voor mij september 2026, daar echt de schop de grond ingaat, op de Dr. Mansveltkade?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ik ga daar mijn uiterste voor best doen, ik zal met een ontwerp komen. De werkzaamheden in Oostdorp moeten afgelopen zijn en dan in september, na de zomer, dat commitment is er.

De **voorzitter**: Dank u wel. U weet het aantal interrupties hè?

De heer **Hendrickx**: Ja, dit wordt mijn laatste.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Het spijt me voor de heer Zoutendijk. Ik ben niet tevreden over de beantwoording betreffende de projecties van het IKW, integraal... IWKp, enzovoort. De wethouder zegt 'dat is in de voorzieningen opgenomen, dat wordt...' enzovoort. Vastgesteld, er is hier een raadsbesluit en hier is een raadsbesluit heilig. Ook al ben je het er niet mee eens, dit is een raadsbesluit dat heilig is en in dat raadsbesluit staat dat je € 500,00 per strekkende meter op 120 kilometer nodig hebt, dat is € 60 miljoen. Dat is in 25 jaar tijd want het betreft de periode tot 2050 en in 25 jaar tijd is dat € 2,4 miljoen per jaar, dat wordt niet in de voorzieningen opgenomen. Dus óf het wordt niet in de voorzieningen opgenomen en dan is de vraag wanneer we wel voor de financiering daarvan zorgen of komt dat ook op enig moment in begrotingen tevoorschijn, dat we dingen moeten gaan betalen aan het riool? Er is een raadsbesluit, dat houdt in dat je... Mijn tijd is op, dus mijn vraag is gesteld.

De **voorzitter**: Ik kijk toch even naar de wethouder, is het niet praktisch om voor de tweede termijn toch even gewoon die check te doen?

Wethouder **Koetsier**: Mijnheer de voorzitter, dat wilde ik ook voorstellen. Ik ben zeer bekend met de € 500,00, die kwam inderdaad boven op de riolering en daar hebben we het over gehad.

De **voorzitter**: Dan wordt die vraag naar de tweede termijn meegenomen. Gaat u verder met de beantwoording van de rest.

Wethouder **Koetsier**: Ik ga verder naar de heer Paulides. U had een vraag over Groupcard en het faillissement van Groupcard. Het klopt inderdaad, het bedrijf Groupcard en de stichting daarachter zijn in juli 2025 failliet verklaard. Groupcard faciliteerde voor ons de energiearmoede en de coupons voor het witgoed voor mensen die daarvoor in aanmerking kwamen. Dat was een project in 2023-2024 en dat hebben we wel afgerond. In dat opzicht staat het er qua energietransitie los van, maar het is wel zo dat er nog € 31.000,00 bij Groupcard stond wat wij kwijt zijn maar waarvoor wij wel een claim bij de curator zullen neerleggen. Dan zult u natuurlijk ook vragen 'gaan we dit opnieuw doen want we zijn bezig met de Lokale Aanpak Isolatie'. Daar hebben we meer dan € 300.000,00 subsidie voor beschikbaar en we hebben een alternatieve uitvoerder gevonden om dit voor ons uit te voeren, dat gebeurt bij het Regionaal Energieloket. In samenspraak met bijvoorbeeld een stad als Leiden geven wij niet meer het hele subsidiepakket in één keer aan hen zoals we dat bij Groupcard hebben gedaan, maar doen we dat in tranches van € 15.000,00. Dit gaat over subsidies van € 1.500,00, dus dat betreft in dezen tien subsidieverleningen. U had ook een vraag over de OKW-verslagen 2022, 2023 en 2024. Je kunt wel zeggen dat we daar inderdaad best wel wat achterlopen. Ik had aangegeven dat het inderdaad voor de zomer van 2023 zou worden gedeeld, maar dat is niet gedaan. Ja, ik zal teruggaan naar de desbetreffende secretaris om zijn uiterste best te doen om voor het einde van 2025 de jaren 2022, 2023, en daar doen we 2024 ook maar bij, bij de raad te hebben liggen.

De **voorzitter**: Dan noteren we die als toezegging.

Wethouder **Koetsier**: Absoluut. U had ook een vraag over de onderhoudsvoorziening, de onderhoudsvoorziening Groen. We hebben een vastgesteld meerjarenplan gesteld op onderhoudsniveau B binnen onze mooie groene gemeente en dat is op basis van de beheervisie en het uitvoeringsplan. Het is echter wel lastig om onderhoud..., een vervangingsplan te maken voor natuur, groen en onkruid want de natuur leeft, het onkruid groeit soms sneller, de bomen gaan sneller dood, er gebeurt van alles en dan is het wel fijn dat je... Onkruid groeit sneller als de zon schijnt en als het hard regent, dus soms is er meer werk en soms is er minder werk. Het is ook zo dat we vaak werk uitvoeren, denkend aan landgoederen, dat seizoensgebonden is. We gaan werken uitvoeren aan de Noordrand, daar moeten we opletten voor het broedseizoen van de weidevogels. Je ziet dat we het ene jaar wat minder uitgeven en het andere jaar wat meer uitgeven, gerelateerd aan onze activiteiten, en het zou gewoon ontzettend fijn zijn als we een klein beetje kunnen balanceren met het geld dat we over hebben of tekortkomen. Dus vandaar. Het komt de gemeente alleen maar ten goede en het faciliteert ons werk. Dan had u ook twee moties en de eerste motie betreft het verzwaaard adviesrecht. We werken nu inderdaad met verzwaaard adviesrecht en we hebben eind 2023 een beslissing genomen over wanneer dat geldt. Het verzwaaard adviesrecht is de opvolger van de verklaring van geen bedenkingen die we af en toe nog wel voorbij zien komen omdat de oude wetgeving nog geldt. Een belangrijk onderdeel van wat wij bij het verzwaaard adviesrecht hebben gedaan is dat bij een omgevingsvergunning moet gelden dat het veel huizen betreft of een grote impact op de natuur heeft, dat we dan naar de raad komen en niet voor elke aanvraag, voor elke dakkapel, voor alles, elke omgevingsvergunning die we afgeven langs de raad. Daarvoor hebben wij een lijst opgesteld en die is ook in de raad geaccordeerd. Het klopt ook dat erin stond dat we na twee jaar met een evaluatie zouden komen. Dat gaan we ook doen en ik stel voor om dat in Q2

van 2026 te doen. U vraagt om Q1. U hebt zelf aangegeven dat de Omgevingswet in 2024 is ingegaan en geef ons een klein beetje tijd om dat in Q2 te doen toekomen. Als u die Q2 kunt toezeggen dan wil ik de motie oordeel raad laten. U hebt ook een motie over paarden en handhaving. Paarden worden in Wassenaar veel gehouden en die zijn ook een geliefd tijdverdrijf, om erop te rijden op de ruiterspaden in de duinen. Wel is het inderdaad zo dat er geen duidelijk paardenbeleid is en dat leidt ook tot onduidelijkheden en ook onduidelijkheden ten aanzien van handhaving. Handhaving doen we wel, hebben we ook gedaan, denk daarbij aan de Oostdorperweg bij Tacx. Dat is nu allemaal op orde en we zijn bezig met een handhavingsproces op de Katwijkseweg. Dat kost veel tijd en deze hele processen worden nu doorlopen. Een visie op het houden en het omgaan met paarden is nodig. Dat zijn we helemaal met u eens en om dit op te starten is de Omgevingsvisie het juiste moment en het juiste instrument. Daarmee gaan we in 2026 hard aan de slag en daarin zal dan ook een duidelijk en stevig stuk moeten komen over hoe Wassenaar in de toekomst met de paarden wil omgaan. Op basis van de Omgevingsvisie en de daarin opgenomen visie op onze paarden kunnen we daar dan een handhavingsstrategie op formuleren. In dezen praat ik over handhaving voor paarden want u hebt hier de motie gekoppeld aan het paard, dus ik praat niet over algemeen handhavingsbeleid. Wij ontraden deze motie omdat wij zien dat het beter is om het via de Omgevingsvisie te laten lopen. Ontraden. Dat was het mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de wethouder van Welzijn en Cultuur.

Wethouder **Zoutendijk**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal proberen zo snel mogelijk door de vragen heen te gaan, ook gelet op de tijd want we hebben ook nog een tweede termijn. De heer Stekelenburg vroeg om een raadsinformatiebrief naar aanleiding van de evaluatie van de subsidie. Die kan ik bij dezen toezeggen. Mevrouw Everard vroeg hoe het zit met het beleid rond eenzaamheid, met name ook rond de doelstelling, wat we willen bereiken, daling van de eenzaamheid. Ik moet wel zeggen, wij als Wassenaar scoren daar slecht op maar dat heeft wel te maken met de gemiddelde leeftijd want met name bij de groep 85-plussers is de eenzaamheid het hoogst, daar ligt het percentage op 60%. Dat betekent dus ook dat het beleid dat wij daarvoor inzetten... Wij gaan ervan uit dat dit betere cijfers gaat opleveren, maar we willen wel realistische cijfers geven want het is maar beperkt beïnvloedbaar, er zijn niet zo heel erg veel knoppen waaraan je kunt draaien. Eén belangrijk aspect is daarin de nota Lokale Woonzorgvisie waar we zullen inzetten op gemeenschapsvorming, dat mensen in het dagelijks leven gewoon veel meer met elkaar in contact komen. Dat moet leiden tot minder eenzaamheid, dat is een van de instrumenten en zo hebben we nog meer, maar het leidt niet..., tenminste wij durven het niet aan om die percentages heel erg te verhogen want we denken dat dit niet realistisch is maar goed, we hopen natuurlijk wel dat we beter scoren dan we nu hebben voorzien. Dan is er gevraagd naar de subsidie, de evaluatie. Ik heb toegezegd dat daar een raadsinformatiebrief over komt. Dat staat overigens los van de subsidieplafonds want evaluatie ziet op hoe het beleid tot nu toe is uitgevoerd. De plafonds worden bijgesteld op het moment dat er gewoon meer middelen beschikbaar komen en dat is het geval, met name vanwege de cao-stijgingen. De bezuinigingstaakstelling van € 350.000,00 die we hadden staat overigens nog steeds overeind en die wordt ook behaald. Dan de vraag over de kunstcollectie. Het beheer van de bijzondere kunstcollectie wordt geoptimaliseerd door de invoering van een registratiesysteem dat ook wordt gebruikt door het Gemeentearchief. Daar hebben we nu één systeem dat helpt bijdragen aan de uniformiteit en daardoor ook minder beheerslast. Ook worden circa 150 van de 900 werken ontzamd, het gaat om werken zonder band met Wassenaar, en om kunstwerken die via de voormalige Beeldende Kunstenaars Regeling, de BKR, zijn verworven, waarvan meer dan tien kunstwerken van één kunstenaar aanwezig zijn. Omdat de BKR-regeling was bedoeld als sociale ondersteuning en niet als instrument voor bewuste collectievorming volstaat een representatieve selectie. Dit draagt bij aan een overzichtelijker en beter beheersbare collectie. Dan investeringen, wat wordt er concreet gedaan en wat gaat het nog kosten als het gaat om cultuurhistorische aandachtspunten? De opsomming in de begroting is slechts bedoeld als herinnering van het totaaloverzicht. Vooralsnog wordt geen voorstel gedaan om nu aan één of meer van deze punten opvolging te geven. Het gaat natuurlijk om de restauratie en renovatie van het interieur, die heeft nu al aandacht. Afronding van die ontwerpfases volgt in 2026 en daarna komt een voorstel voor de inrichting van De Paauw en voor de parkeervoorziening. Er zijn natuurlijk ook wensen rond het landgoed De Paauw en dan gaat het over beelden, bankjes, vazen, noem maar op. Die worden wel genoemd en ja, dat staat nog op de agenda, maar we doen nu geen voorstel om daar nu middelen voor beschikbaar te stellen. Dus mocht uw raad daar anders over denken dan moet u een amendement indienen. Dan de heer Van Smirren over de subsidie, ook over het SKW, Sociaal Kontakt Wassenaar. Het is niet zo dat de activiteiten stoppen, die worden overgenomen door de vrijwilligerscentrale Wassenaar. We hebben natuurlijk best signalen dat sommige partijen het best wel ingewikkeld vinden om subsidie aan te vragen maar goed we hebben nou eenmaal een instrument willen hanteren dat wat meer objectiviteit met zich meebrengt, dat het niet alleen is op basis van kennis en kunde, maar op basis van criteria en een puntentelling. We gaan het natuurlijk evalueren

en we horen natuurlijk ook graag hoe organisaties die voor subsidie in aanmerking komen dat zelf hebben ervaren. Onze accounthouders, onze medewerkers die hier werken en vaste contacten met desbetreffende organisaties hebben, halen die informatie op, dat wordt natuurlijk allemaal bij de evaluatie betrokken en daar komt weer een raadsinformatiebrief over. Dus daarmee hopen we u goed te informeren over in hoeverre ook dat beleid verder zal worden aangepast, is nu nog niet te zeggen. De inloopvoorziening GGZ. Ja, die gaat er wel komen maar hoe en in welke vorm is nog eventjes in overleg met Parnassia, Kompasie, GGZ Rivierduinen, het Sociaal Team Wassenaar, huisartsen en de POH GGZ oftewel de praktijkondersteuner huisarts GGZ. Met die groep zijn we in gesprek over hoe we dat precies gaan doen, maar we gaan het doen. Als laatste de heer Gankema over de Rotary. Ja, daar komt-ie. Er is natuurlijk verschil tussen inkoop en subsidie. Bij inkoop zeggen wij als gemeente 'wij willen graag dat er iets gaat gebeuren en we zoeken een partij die dat uitvoert', dat is gewoon een overeenkomst, er moet gewoon worden geleverd en als je niet levert, moet je geld terugbetalen. Bij subsidies is het andersom. Dan is het een initiatief van de partij, van de maatschappelijke organisatie of culturele organisatie en dan toetsen we of dat binnen ons beleid past en of we de activiteit die deze organisatie voorstelt goed binnen ons beleid vinden passen. Dan zijn wij dus eigenlijk blij dat zij dat willen oppakken omdat we dat zelf niet doen en dan is er een subsidierelatie. In dit geval heeft de Rotary gezegd 'wij willen ons graag met onze vrijwilligers voor die activiteit inzetten', dus dat was een subsidieaanvraag. Dat initiatief kwam van de Rotary, maar het past heel goed in ons cultuurbeleid, dus daar hebben we gezegd: top, fijn dat jullie dat willen doen, daar krijg je dan subsidie voor. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Kijk en u dacht dat u een helder antwoord gaf. Nou, er zijn drie interrupties. Mevrouw Hibbert. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, maar nog wel op dit punt. De heer Gankema dan.

De heer **Gankema**: Ja, niet te lang want het gaat ook over een betrekkelijk klein bedrag, maar toch. U zei al 'het past binnen ons cultuurbeleid' en die begrotingssubsidie is een soort instellings-subsidie, die is veel breder, die is niet voor een culturele activiteit. Waarom is dan de keuze gemaakt 'we geven begrotingssteun, we geven een begrotingssubsidie' in plaats van het toe te passen onder het subsidiebeleid voor het thematische gedeelte, wat meer voor de hand had gelegen lijkt mij.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Zoutendijk**: Daar kan ik op dit moment eerlijk gezegd geen antwoord op geven. We hebben toegezegd dat we daar in de tweede termijn op terugkomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Misschien is de inleiding van de heer Gankema over 'dit dorp heeft een alcoholprobleem' niet bij de wethouder blijven hangen. Bij ons in ieder geval wel en ik denk de hele avond alleen nog maar aan droplikeur. We horen ook graag iets over de interventies die in 2026 binnen het programma OKO zijn gepland en over hoe het college denkt resultaten te gaan behalen zodat onze éénmeting van de GGD een stuk beter wordt dan onze nulmeting van de GGD was. Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Zoutendijk**: Ja voorzitter. Ja, terecht dat u daar nog even een vraag over stelde. Ja, het hele drugsgebruik, alcoholgebruik, roken, vaperen, is heel nadrukkelijk bij ons in beeld. Dat is natuurlijk ook de reden waarom gelukkig ook unaniem raadsbreed is gekozen voor het programma OKO. Dat is wel echt een meerjarenprogramma, dat gaat echt om de langere termijn want het betekent ook via omgevingsfactoren beïnvloeden waardoor kinderen en jongeren ook uit zichzelf denken 'misschien moet ik ander gedrag vertonen'. Dus niet het moralistische vingertje, maar kijken welke omgevingsfactoren ertoe bijdragen dat dit gebruik afneemt. Dat zeg ik even voor... Het is echt lange termijn. Dus als u vraagt wat er op korte termijn gebeurt. Er is niet zoveel te zeggen over resultaten, dat gaan we wel allemaal meten maar nu nog niet. Als het gaat om activiteiten dan kan ik toezeggen dat we in een raadsinformatiebrief gaan beschrijven welke activiteiten, want die zijn al voorzien, ook voor de komende periode en ik wil graag toezeggen om dat netjes in een raadsinformatiebrief te beschrijven.

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Wij snappen dat het een meerjarig programma is, tienjarig zelfs zegt het Trimbos-instituut maar cruciaal voor ons is: we hebben de eerste jaren gefinancierd gekregen vanuit het rijk, het draait nu op een rijksbijdrage en wij zullen het straks moeten gaan hebben over hoe we de andere jaren financieren. Financiering is beter voor elkaar te krijgen als er al is geïntervenieerd en als we op het moment dat we die financiële discussie gaan voeren niet nog steeds in een opstartfase zitten. Eens, het is een langjarig programma maar er is laaghangend fruit geconstateerd, vooral bij sportverenigingen, en we zien graag daadwerkelijk interventies voordat we die moeilijke financiële discussie moeten gaan voeren als de rijksbijdrage op is. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Zoutendijk**: Ja, alle begrip daarvoor. We gaan dat ook zeker doen en overigens ga ik er ook van uit, maar goed dat is even een inschatting, dat in het kader van het Integraal Zorgakkoord ook na die jaren voldoende middelen beschikbaar zullen zijn want eigenlijk heel Nederland snapt gewoon dat je hierop moet investeren. Dus ik ga ervan uit dat ook die financiering op lange termijn wel in orde komt. Misschien dat de wethouder Financiën daar anders over denkt, maar als college kan ik alleen maar zeggen dat het voor de komende jaren in ieder geval is gedekt.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Ja, toch nog even over de eenzaamheidscijfers. We hebben het over 49% van de volwassenen in Wassenaar die zich eenzaam voelt en dat is echt een heel hoog percentage. Er wordt nu verklaard dat dit vooral komt doordat wij veel 85-plussers hebben. Ik denk dat dit niet 49% van de volwassenen is, maar los daarvan denk ik ook dat dit helemaal niet acceptabel moet zijn als het 85-plussers zijn die zich eenzaam voelen. Ik denk dat we als gemeente geen 49% moeten accepteren, dat zoveel mensen zich eenzaam voelen. Dus ook de vraag aan de wethouder of hij het daarmee eens is. Ik zal mijn tweede vraag, de tweede...

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zoutendijk**: Het is natuurlijk in die zin een groot maatschappelijk probleem. Het is wel de vraag naar de maakbaarheid, wij kunnen met elkaar vinden dat dit minder zou moeten zijn, maar er zijn niet zoveel instrumenten die je kunt inzetten om dat te verbeteren. Ze zijn er wel en ik noemde al één, de woonzorgvisie geeft ook antwoord op meer gemeenschapsvorming, het is ook gewoon vaak hoe je een nieuw gebouw neerzet. Een voorbeeld is bijvoorbeeld dat je in het midden van een gebouw een tuin hebt waar mensen elkaar ontmoeten, we hebben het gehad over stokstaartjesachtige, hofjesachtige, bewoning. Dat kan allemaal helpen, maar dat is natuurlijk allemaal niet direct scoren, dat kost allemaal tijd. Wat we natuurlijk ook doen, de ontmoetingscentra die er zijn houden we in stand. Het beheer wordt nu ook geprofessionaliseerd en overgenomen door de SMOW, dat is ook een voorbeeld. Gelukkig zijn er ook gewoon particuliere initiatieven, denk aan De Huiskamer op het Stadhoudersplein. Prachtig, die gaat volgende week weer open. Er worden toch best wel heel veel activiteiten gedaan, als u kijkt naar De Wassenaarse Krant, die staat er vol van en ook voor jongeren, maar dat komt straks in de nota Jeugdbeleid, worden activiteiten genoemd. We hebben gelukkig nu een jongerencentrum en we hebben het jongerenrestaurant. Het is niet altijd een initiatief van de gemeente, maar ook vanuit de samenleving. Dus ik denk dat we heel veel doen en dat is ook mede vanuit de gedachte dat we moeten proberen die eenzaamheid te bestrijden.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dat ben ik ook helemaal met de wethouder eens. Dat is ook wat ik aangaf, we doen ontzettend veel, we investeren heel veel en toch is onze ambitie om maar 4% minder eenzame mensen te hebben, dus dat we van 49% naar 45% gaan. Dat is nog steeds afgerond de helft van de volwassenen. Zou die ambitie niet hoger moeten liggen?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zoutendijk**: Ja, kijk we kunnen een ander bedrag neerzetten, we kunnen naar 10%, 20% of 30%, dat kan. Tegelijkertijd zijn we ons er ook van bewust dat op eenzaamheid zoveel variabelen van toepassing zijn dat je niet zo makkelijk een soort causale relatie kan..., als we dit nu maar doen dan wordt de eenzaamheid minder. Zo simpel ligt het gewoon niet en daarom zijn we wat voorzichtig in die doelstelling geweest, maar niet voorzichtig in alle instrumenten en beleid en wat we allemaal in gang zetten, is zeer ambitieus, dus ik hoop echt dat we veel beter scoren dan

nu. Ik vind het ook geen probleem om een ander getal neer te zetten, maar volgens mij gaat het er vooral om dat we ons er vooral heel erg voor inzetten, maximaal voor inzetten, om inderdaad zo'n laag mogelijk percentage te bereiken.

De **voorzitter**: Ja. U was volgens mij klaar met de beantwoording en dan heeft de wethouder van Financiën nog een tweetal vragen openstaan rondom programma 2 en de vergelijking tussen het een en het ander. Dat is inmiddels uitgezocht. Ik geef het woord aan de wethouder van Financiën.

Wethouder **Van Doeveren**: Even kijken, ik begin even met de vraag over programma 2, pagina 28 waar we het hadden over het verschil in de baten en lasten van begroting 2025 naar begroting 2026. We hebben die vraag in de schriftelijke technische ronde al wel beantwoord, maar ik geef u daar graag mijn eigen appreciatie bij. De vraag was hoe het komt dat we minder baten hebben. Dat is onder andere doordat de eenmalige bonus van de Spreidingswet wegvalt. Die hebben we eenmalig gehad voor 2025 en die hebben we niet meer in 2026, vandaar dat de baten met dat bedrag nagenoeg omlaaggaan in de reeks. Dan wat betreft de lasten, hoe kan het dan dat we van € 42,4 miljoen naar € 41,5 miljoen gaan? Er zit € 1 miljoen aan besparingen in de kadernota, we denken altijd dat die niet echt zijn, maar het zijn echte bezuinigingen. De heer Zoutendijk heeft net gezegd € 350.000,00 op het subsidiebeleid aan besparingen, € 750.000,00 op de Jeugdwet en WMO en we hebben ook nog de GOAB-gelden, Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid zoals bij u allen breed bekend, voor € 550.000,00 afname. Dat is een totale afname van € 1,6 miljoen. Dan vraagt de heer Hendrickx hoe het met inflatie zit. Die is dus meegerekend want de lasten gaan € 1 miljoen omlaag terwijl we feitelijk voor € 1,6 miljoen aan besparingen hebben. Dus de inflatie is erin verdisconteerd en dat maakt dat ik sta voor die getallen. De technische vragen, vraag 6 en 7 die vorige week naar uw raad zijn gestuurd, daar staan die bedragen en die uitleg ook in, dus dat is het antwoord op die vraag.

De **voorzitter**: Dat was het antwoord op die vraag. Dan kijk ik naar de heer Hendrickx, heeft dat inmiddels de klaarheid opgeleverd?

De heer **Hendrickx**: Ja enige, ik zal het zo nog even... Er wordt gerefereerd aan technische vragen die ik heb ingediend. Ik heb daar nooit het antwoord op gekregen, dus ik heb niet de antwoorden gekregen op de technische vragen die ik op vrijdag heb ingediend. Ik heb ze niet op mijn e-mail gekregen. Oh, iBabs.

De **voorzitter**: Ja, ze zijn netjes aan de stukken voor deze vergadering toegevoegd.

Wethouder **Van Doeveren**: En ook per e-mail aan de hele raad verstuurd.

De heer **Hendrickx**: Er is duidelijkheid over hoe de logistiek van informatie gaat, maar ik had het op de Outlook verwacht gevraagd, dus ik heb het niet gezien.

Wethouder **Van Doeveren**: Voor de duidelijkheid, de vragen zijn zowel in outlook, e-mail, als op iBabs, op elke mogelijke manier voor het weekend aan u verstrekt. Dat verklaart ook de vraag want ik begreep al niet waarom de vraag er was omdat ik dacht 'dit kun je juist beter op papier zetten dan het zo doen'.

De **voorzitter**: Bij dezen opgelost.

Wethouder **Van Doeveren**: Bij dezen opgelost. Dan vraag 2 die ging over pagina 89, om precies te zijn om tabel 10.1. Dat klopt. De heer Hendrickx geeft aan dat we met € 45 miljoen aan investeringen rekenen. Dat klopt. Hij denkt dat de afschrijvingen naar € 8 miljoen gaan, maar wij gaan over de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029 uit van € 16,7 miljoen. Als je dat optelt bij de € 14 miljoen aan toename van de materiële activa, kom je in totaal aan € 30,7 miljoen en daarom refereerde ik ook aan de liquiditeitsprognose. We rekenen met een planningsoptimisme van 30%, dus als je 30% van € 45 miljoen afhaalt dan kom je aan € 30,7 miljoen en dat is het bedrag dat je nu op de balans ziet. Het betekent dat de overige € 50 miljoen uiteraard voor de jaren daarna stelselmatig zal worden toegevoegd waardoor je dat dus tot op de euro kunt terugvinden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn die vragen en dan hadden we nog een paar vragen restend aangaande mijn eigen portefeuille, dus ik zou de plaatsvervangend voorzitter van de raad willen vragen het voorzitterschap over te nemen.

De **plv. voorzitter**: Even een korte toelichting op de stoelendans die we zojuist hebben uitgevoerd. Ik ben als nestor van de raad plaatsvervangend voorzitter van uw raad wanneer de

burgemeester niet aanwezig is of wanneer er vragen zijn die de burgemeester als portefeuillehouder moet beantwoorden. De burgemeester staat inmiddels op zijn plek en ja, aan u het woord.

Portefeuillehouder **De Lange**: Dank u wel en dank voor de vragen mevrouw Everard en de heer Paulides had het daar ook over. Dat ging over de situatie van Hotel Wassenaar en daar ging het al over. Natuurlijk, het is een hotel van een particuliere eigenaar en het klopt, het wordt op dit moment ingezet voor het huisvesten van tijdelijke arbeidskrachten. Nou zitten wij daar wel bovenop met controles en daar gaat het zeker over de adrescontrole want feitelijk gezien moet eenieder die daar verblijft dat ook netjes via het nachtregister doen, dat controleren we ook, zodat het ook kort verblijf is want het klopt, als het langer verblijf wordt, langer dan dat halfjaar, na drie maanden moet je je al inschrijven in de Gemeentelijke Basisadministratie. Bij de laatste GBA-controles die wij hebben gedaan, zien we ook dat het steeds om zeer kort verblijf gaat, dus dat die mensen eigenlijk die drie maanden niet eens halen omdat men al vrij snel daarna weer vertrekt. Er is daar een grote doorloop van mensen met een Poolse en Oekraïense nationaliteit. Als u nu de vraag stelt 'vindt u dit nou ideaal en zou u beleid willen hebben dat we in de gemeente Wassenaar tijdelijke arbeidskrachten gaan huisvesten?' dan is het antwoord natuurlijk gewoon ronduit 'nee'. Wij zien dat ook helemaal niet als een gemeentelijke taak. Het wordt op deze manier ingevuld en daarom dat we er bovenop zitten qua veiligheid, brandveiligheid, want de brandmelder gaat helaas ook nog wel eens af, en we het in de gaten houden rondom de handhaving waar het gaat over het verblijf want dit zijn locaties waar de kwetsbaarheid is. Daarom zitten we er strikt bovenop en hebben we ook overleg met de eigenaar en ook met het uitzendbureau dat daar, zal ik maar zeggen, de uitvoering ervan doet, dat het plaatsvindt op een manier die passend en ook menswaardig is. Dan over de vraag over Duinrell, zou je Duinrell kunnen inzetten om statushouders te huisvesten? Ik heb het nieuws voor u, op dit moment zijn van de 930 mensen die op dit moment bij het COA in Duinrell verblijven 110 mensen statushouder. Zoals u weet, zit de hele asielketen van statushouders die uiteindelijk een status krijgen in Nederland en die doorgaan naar een plek in de gemeente die hen is toegewezen natuurlijk nog steeds muurvast. Sterker nog, van die 110 zijn zestien mensen aan Wassenaar toegewezen, dus dat betekent ook dat op dit moment zestien mensen die aan Wassenaar zijn toegewezen op Duinrell verblijven. Dat betekent dat het COA voor een deel ook statushouders op het terrein huisvest. Het is natuurlijk verder aan het COA want die heeft natuurlijk ook op die manier de overeenkomst met Duinrell, maar op dit moment wonen er dus ook een heleboel statushouders op Duinrell. Dan waar het ging over ondermijning, het belang daarvan, dat dit belangrijk is, daar vroeg mevrouw Hibbert ook aandacht voor maar anderen ook. De heer Paulides zei daar ook het nodige over. Ja en zeker Bibob, dat is het college ook met u van mening. U stelde de vraag 'kunnen die Bibob-toetsen niet door het Landelijk Bureau Bibob worden gedaan?' Dat is niet hoe het werkt. Je zult als gemeente eerst je Bibob-toets moeten doen en als er dan een niet-pluisgevoel is zoals dat zo mooi heet dan kun je de zaak doorzetten naar het landelijk bureau dat met nog meer registers kan kijken, met nog meer middelen dat nader onderzoek kan doen, maar de basis zul je echt in de gemeente moeten leggen. U hebt volstrekt gelijk dat wij in Wassenaar dat Bibob-beleid... Op een aantal terreinen doen we het al, bij alcohol, bij alcoholvergunningen bijvoorbeeld, bij exploitatievergunningen, maar wij willen bij Bibob-toetsen de lat hoger leggen en dat is de reden waarom we ook bij de najaarsnota, dat is nu in ieder geval in gesprek binnen het college, met voorstellen willen komen om dat ook naar het nieuwe jaar toe te intensiveren zodat wij zelf voldoende Bibob-toetsen kunnen doen en waar niet-pluisgevoelens zijn, kunnen we dat doorzetten naar het landelijk bureau. Dit is natuurlijk de preventieve werking van ondermijning. Dit is aan de voorkant zitten, zorgen dat partijen waar het niet op orde is, dat je met Bibob-signalen uiteindelijk ook vergunningen niet verstrekt. Dat is inmiddels ook geborgd bij de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp, daar doen ze ook de Bibob-toetsen bij inkoop want ook zorgfraude, daar hebt u indertijd in de raad natuurlijk ook nadrukkelijk aandacht voor gevraagd, is steeds meer een thema dat ook op de ondermijningstafels aan bod komt en Bibob is ook een preventief middel om daarop in te zetten. Dus wij komen met voorstellen om dat verder te intensiveren uw kant op.

De **plv. voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van Smirren, aan u het woord mijnheer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja, dank u wel voorzitter. U hebt deze vraag gesteld aan de burgemeester vandaar dat u nu daar zit en de burgemeester daar staat en ik wilde toch wel nog even wat verifiëren met betrekking tot het COA en de asielzoekers dan wel statushouders op Duinrell. Eigenlijk zegt mijnheer Paulides 'kun je niet op een of andere manier 'witten' dat die statushouders daar permanent gaan wonen, dan kunnen ze daar een poosje verblijven en later misschien doorverhuizen' en u zegt 'maakt u zich geen zorgen, dat gebeurt in de praktijk al'. Misschien vertaal ik het wat vrij, maar dat is wat ik u hoor zeggen. Bent u het dan met de PvdA eens dat de situatie dat statushouders op Duinrell verblijven en daardoor niet in onze samenleving kunnen integreren, wat

wij heel belangrijk vinden, eigenlijk niet zou moeten en dat dit ongewenst is? Graag een reactie daarop.

De **plv. voorzitter**: De burgemeester.

Portefeuillehouder **De Lange**: Voorzitter, dank u wel. Dat ben ik met de PvdA eens want het is natuurlijk zo. Ik beschrijf de praktijk maar de praktijk is natuurlijk zo, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers is ook voor het opvangen van mensen die in de asielketen zitten en statushouders die eenmaal een status hebben, worden gekoppeld aan de gemeente en zouden in die zin opgevangen moeten worden en de inburgering starten in de gemeenten. Dat is zoals het is bedoeld maar in de praktijk, zoals we allemaal weten, zit die hele keten hartstikke vast en daarom is deze situatie het geval maar u hebt helemaal gelijk, de opvang is natuurlijk bedoeld voor vluchtelingen die vluchten voor oorlogssituaties en daarmee in Nederland asiel aanvragen.

De **plv. voorzitter**: De heer Van Smirren nog een keer.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel. We zijn het eens.

De **plv. voorzitter**: Dan de burgemeester weer.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ik was klaar met mijn beantwoording.

De **plv. voorzitter**: Dat is prima. Ik kijk de zaal rond of alle vragen zijn beantwoord. Ik neem aan dat de heer Paulides het er ook mee eens is en is hij dat niet dan krijgt u nog wel een vraag neem ik aan. Dan geef ik u het woord terug.

De **voorzitter**: Dan zijn we nu aan het einde gekomen van de beantwoording in eerste termijn aan de zijde van het college. Ik ga even rondkijken, hebt u behoefte aan een schorsing ter voorbereiding op uw tweede termijn? Dat is het geval en hoe lang mag ik die schorsing maken? Tien minuten, tien minuten? Ik hoor tien minuten, dan heb ik dat goed aangevoeld. Dan schorsen we de vergadering tot 21.15 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering, maar ik begrijp dat de heer Stekelenburg nog een vraag heeft.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter, dank. Ja, wij hebben tien minuten extra tijd nodig voor de schorsing. Ja, echt tien minuten. Ja, het is nu 21.13 uur, 21.18 uur over, als we tot...

De **voorzitter**: Dan gaan...

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering. We starten met de tweede termijn aan de zijde van de raad. Het woord is aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ja, negen minuten. Even terugkomend, ik bedoel dit is de begroting en de begroting moet correct zijn. Ik lees voor uit de begroting en vervolgens wordt het aan alle kanten gebagatelliseerd, dat het allemaal niet zo is als het op papier staat, maar laat ik gewoon voor deze keer helemaal duidelijk zijn. Op pagina 116 en 117 staat een bedrag van per saldo, euro's van nu, nog € 94 miljoen te investeren. Het staat er gewoon, linksom of rechtsom, het staat er. Dan hebben we nog geen rekening gehouden met inflatie, nog geen rekening gehouden met het Integraal Waterketenplan, geen rekening gehouden met onderschatting en geen rekening gehouden met overschrijdingen. Daar hebben we geen rekening mee gehouden, maar er staat € 94 miljoen. Het college heeft aangegeven dat die € 94 miljoen geïnvesteerd gaat worden en als het college niet van plan is om dat te investeren, moet het dat niet in deze begroting tot en met 2029 zetten, maar het staat in de begroting. Er staan een heleboel dingen in, ik ga het lijstje even af, zoals tractie, het raadhuis De Paauw, aanlichten bruggen Landgoed De Paauw, renovatie cultureel centrum Warenar, het staat er allemaal en er is geen selectie gemaakt, het wordt allemaal genoemd, het wordt allemaal genoemd onder het hoofd Totaaloverzicht investeringen en de jaartallen staan erboven, het totaal staat erboven. Het verschil waar het van € 106 miljoen naar € 94 miljoen gaat, is datgene wat staat onder 42498 en 29784. Daarmee kun je € 13 miljoen afhalen van het bedrag van € 106,7 miljoen. Het staat in de begroting van de gemeente Wassenaar 2026. Dan is

de vraag, de uitdagende vraag, natuurlijk aan dit college: wat fantastisch dat u dat allemaal gaat doen, wanneer gaat u beginnen? In 2029 weten we dat de Herenwegschool is verbouwd, dat de Nutsschool is verbouwd, en dat al die andere draken zijn verbouwd. Als ik dan vraag of dat werkelijk gaat gebeuren dan krijg ik zeker als antwoord te horen 'nee', maar het is het voorstel van het college en het gaat over de komende vier jaar. Als het anders was geweest, had het college dat anders moeten opschrijven. Het heeft het ook enigszins anders opgeschreven wanneer je naar pagina 89 gaat. Er kunnen allerlei verhalen uit komen die daar betrekking op hebben, maar er staat heel eenvoudig 'eind 2025 hebben we activa ten bedrage van € 64,6 miljoen en eind 2029 zijn die activa € 78,5 miljoen' en daar zit een verschil van pak hem beet ongeveer € 14 miljoen in. Optellen en aftrekken, eerste klas. We weten dat we ongeveer € 2 miljoen per jaar afschrijven en dat zal op basis van deze investeringen gegeven de lange afschrijvingstermijnen die hier worden gehanteerd niet heel hard oplopen. Dus de conclusie is dat de toename van de materiële vaste activa € 22 miljoen zal zijn en daarvan trekken we de afschrijvingen die daarmee gepaard zijn af, alle activa, maar € 22 miljoen plus of min misschien € 1 miljoen krijg je als investeringen over de periode tot en met 2029. Dat op zich is al verwonderlijk als je dat vergelijkt met pagina 116 en 117 waar een bedrag van € 94 miljoen staat. Er staan twee verschillende cijfers, twee verschillende dingen, in dezelfde begroting en waar moet je dan 'ja' tegen zeggen? Dat is het ene en als dan de vraag is waar die € 22 miljoen aan wordt besteed, want we kijken vier jaar vooruit en als je voor vier jaar iets geïnvesteerd wil hebben dan moet je nu zo ongeveer beginnen, dan zijn er commitments aan een aantal dingen en die tellen op tot € 45 miljoen. Het college is volstrekt onduidelijk over waar de € 45 miljoen aan voorgenomen investeringen aan wordt besteed binnen een ruimte van de € 22 miljoen die het heeft gegeven. We weten één ding, 1, dat dit pand in die periode € 13 miljoen, € 14 miljoen, € 15 miljoen gaat kosten en het tweede is dat de SKOW als die doorgaat € 10 miljoen gaat kosten en zo staan er nog een paar dingetjes bij zoals de Warenar en de, hoe heet het, Strandvisie. Die staan er ook bij en dan kom je al ruim over de € 22 miljoen. Gaat het college ze allemaal doen? Dan klopt de begroting niet, linksom of rechtsom. Als u stelt, als het college stelt 'wij gaan deze begroting, we gaan deze plannen uitvoeren', en nogmaals ik heb ze net al genoemd maar die tellen op tot € 45 miljoen, dan klopt deze balans, geprognosticeerde balans van geen kant. Dan zitten we tegen hele andere dingen aan te kijken want de consequentie daarvan is dan dat de schuldpositie veel hoger uitkomt dan de door u geprognosticeerde vaste schuld van € 15 miljoen want die komt € 23 miljoen minus een beetje afschrijving, € 21 miljoen hoger uit en dan zitten we linksom of rechtsom op een schuld van € 36 miljoen voor deze gemeente. Als u uw plannen die net zijn genoemd gaat uitvoeren dan gaan we naar, ik moet het even goed zeggen, dan gaan we niet naar € 22 miljoen investeren, maar naar € 45 miljoen, dat is € 23 miljoen minus een beetje afschrijving, € 22 miljoen meer schuld en dat betekent dat we op € 37 miljoen vaste schuld uitkomen. Dit is echt geen rocket science, het is gewoon een balans lezen, optellen en aftrekken en kijken wat klopt. Dat is het eerste. Het college moet hard maken, en als het dat niet doet dan faalt het in het presenteren van een correcte begroting, dat de materiële vaste activa met € 22 miljoen toenemen terwijl het plannen voor € 45 miljoen heeft. Dat in de eerste plaats want het heeft enorme consequenties voor de lopende rekeningen de komende jaren omdat in de eerste plaats de rente veel meer beslag gaat leggen op onze middelen en in de tweede plaats de schuld verder oploopt. Dat is het eerste deel. Het tweede deel waarover ik van het college duidelijkheid zou willen hebben betreft... We zien voorzieningen aflopen van € 15,3 miljoen naar € 6,5 miljoen. Dat is onbestaanbaar en dat betekent dat de jaarlijkse verminderingen in de lopende rekening worden opgenomen. Dat wil dus zeggen dat € 9 miljoen in vier jaar en dat is € 2,25 miljoen per jaar aan lopende uitgaven wordt besteed want als dat niet zo is, zou ik de onderbouwing van waarom de voorzieningen kunnen afnemen van € 15.361.000,00 naar 6551 willen zien. Waarom kunnen de voorzieningen afnemen? Dat is 2. 3 is, het moment dat schulden worden aangegaan, wordt de som enigszins kloppender gemaakt door de vlottende schuld. De vlottende schuld loopt van € 7,9 miljoen op naar € 17,5 miljoen. Dat is gewoon schuld, linksom of rechtsom schuld is schuld, vlottend of vast, het is schuld, het is geld dat we aan anderen verschuldigd zijn. Dus een deel van de som krijgen we al terug via de vlottende schuld, maar dat is overeenkomstig met de voorzieningen, dus we begrijpen dat die vlottende schuld daar toeneemt simpelweg omdat je de voorzieningen voor ongeveer hetzelfde bedrag laat leeglopen. Ik heb daar met wethouder Koetsier even wat woorden over gehad, althans een exchange over gehad, het ging alleszins fatsoenlijk en niet onaangenaam. We zitten natuurlijk wel met een investering van € 60 miljoen in het Integraal Waterketenplan, IWKp. Raadsbesluit € 500,00 per strekkende meter, 120 kilometer is € 60 miljoen die wordt voorzien als te investeren in het IWKp, het Integrale Waterketenplan ja. Die zie ik hier niet terug en dat is wel jammer want met 2029 zitten we alweer een stuk dichterbij tegen 2050 aan en deze investeringen kun je niet blijven uitstellen. Dus mijn verhaal. Ik heb nog 26 seconden. Mijn verhaal is heel eenvoudig. Op pagina 89, en ik ben diep teleurgesteld door het feit dat de heer Krabbendam het niet in zijn hoofd heeft durven halen om mij te interrumperen. Ik had het wel verwacht maar een debat, ja, dat is toch iets moeilijks. Wat dat betreft... Kijk, we krijgen hem hè.

De **voorzitter**: Betekent dit dat u aan het einde van uw termijn was?

De heer **Hendrickx**: Ik heb nog drie seconden en ik krijg nu een interruptie.

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Hendrickx**: Handig zijn hè.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u voorzitter en dank voor deze uitlokking. Nee, ik heb echt alleen maar technische vragen van u die voortgingen op uw eerste termijn, dus daar heb ik geen vragen over. Ik zie dezelfde vragen die u hebt gesteld, die hebt u nog een keer voorgerekend aan deze raad, hoe u uw visie is. Dus ik voelde geen noodzaak om te interrumpen, dan had u mij daar iets meer gelegenheid toe moeten bieden door nog eens een keer met nieuwe dingen te komen, maar dit is een herhaling van wat u al hebt gezegd. Ik vind het prima dat u dat in uw tweede termijn herhaalt en dat u het nog een keer voorrekent, maar ik zou niet zo goed weten wat ik daar dan nog over moet melden.

De heer **Hendrickx**: Waarom staat u daar dan?

De heer **Krabbendam**: U geeft hier wel blijk van een bijzondere debattechniek en die is op dit moment niet zo heel erg vriendelijk. Ik neem hem in ontvangst, ik vind het prima om hier in te gaan op uw uitnodiging om met u in debat of in ieder geval aan te geven waarom ik geen vragen aan u stel en als u dan op deze manier doet... Ja, u maakte de hele tijd persoonlijke feiten en onaardige dingen en opmerkingen. Ik ga hier gewoon netjes met u in debat en daar kunt u ook gewoon normaal mee omgaan.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, u...

De heer **Hendrickx**: Als ik de afgelopen jaren in mijn achterhoofd neem dan ben ik nog vrij fatsoenlijk geweest. Even ter zake en in de inhoud. Weet u, ik probeer binnen deze raad toch op te roepen dat er iets aan de hand is en dat u daar op die manier op respondeert, zegt mij ook weer wat. Met name dat u niet ziet dat er toch echt iets aan de hand is met deze begroting. U hebt het volste recht om dat niet te zien, maar als zo duidelijk wordt voorgerekend dat deze begroting niet klopt, gewoon ronduit niet klopt, en u daarnaast ook nog eens kritiek hebt op de bedragen die ik noem dan leg ik het u nog een keer uit in de hoop dat u het dan misschien wel met wat meer inzicht kunt benaderen. Dat was voor een deel het doel. Het was overigens niet op u gericht of tegen u gericht maar goed u kon de drang niet onderdrukken om toch naar die microfoon te lopen.

De **voorzitter**: Wilt u afrondend nog wat zeggen de heer Krabbendam?

De heer **Krabbendam**: Jazeker. Prima dat u het op deze manier stelt, ik heb daar verder persoonlijk geen moeite mee maar ik ben ook van u gewend dat u zich nogal bedient van een ad hominem, dus nogal op de persoon speelt, 'het is de heer Krabbendam', 'hij doet dit wel vaker' en 'de hele raadsperiode doet hij dat al op deze manier'. Daarmee draait u vaak om de kern van mijn vraag heen want u gaat eerst op de persoon, dat is uw manier waarop u aangaat. Ik heb in de eerste termijn gewoon uw frame gecounterd en de vraag die u stelt kan ik inderdaad niet beantwoorden, die tussen de € 45 miljoen en de € 22 miljoen, dus die beantwoording laat ik graag aan het college over. Dat is wellicht een terechte vraag, ik weet het niet, dus die mag u in uw zak steken. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord, wellicht krijgen we een heel intelligent antwoord en blijkt dat u het toch niet bij het juiste eind hebt. Ik weet het nog niet, ik wacht rustig af.

De **voorzitter**: Dat gaan we zien. De heer Hendrickx, wilt u hier nog op reageren?

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, misschien komt er inderdaad een heel intelligent antwoord. Ik moet altijd even, of altijd, ik moet op dit moment even denken. Toen u een paar maanden geleden hier ook een voordracht hield, u op een gegeven moment stilhield en in uw tekst had geschreven 'nu komt mijnheer Hendrickx met een vraag'... Zoals u weet heb ik geen zin om andere vragen dan inhoudelijke vragen te stellen. Het is jammer dat u die dan als persoonlijk ervaart, maar u stond in de wachtstand voor wanneer ik kom. Dan kunt u daar wat dat betreft wel eens iets op terugkrijgen. Voor de rest, ik speel het denk ik nooit op de persoon, mijn fractie controleert mij daarop en

als ik het wel doe dan krijg ik van hen op mijn flikker om het zo maar eens te zeggen. Dus uw waarneming, net zoals deze begroting, waarneming ten aanzien van deze begroting, ja ik vraag mij toch af wat daarvan blijft hangen. Dan laat ik het daarmee wel zitten.

De **voorzitter**: Dan ronden we de interruptie af en u was aan het einde van uw termijn, u had nog drie seconden.

De heer **Hendrickx**: Ja.

De **voorzitter**: Die krijgt u nu, die gaan dan nu in.

De heer **Hendrickx**: Jullie zullen er allemaal bij zijn.

De **voorzitter**: Oké.

De heer **Stekelenburg**: Ja, dank u wel voorzitter. De Wassenaarse VVD heeft vanavond met interesse naar de verschillende bijdragen geluisterd en in het bijzonder dank aan het college en al die ambtenaren voor de uitgebreide beantwoording. Wij herkennen de zorgen die er zijn over de toekomst en de financiële uitdagingen waar we als gemeente voor staan, maar we zijn vooral trots op waar Wassenaar nu staat. We hebben een sluitende begroting voor 2026 en 2027 en dat is een stevige basis en het bewijs dat goed bestuur loont. Dankzij het consequente financiële beleid van de afgelopen jaren kunnen we blijven investeren in de kwaliteit van leven in ons dorp en voorzitter, wat ons als Wassenaarse VVD bijzonder trots maakt, is dat het niet alleen bij besluiten nemen blijft, we zien steeds vaker dat de plannen ook echt in uitvoering komen of sterker nog, al zijn uitgevoerd. Kijk naar ons centrum, het kloppend hart van ons dorp, van ons allemaal. De werkzaamheden zijn in volle gang en later in 2025 is het centrum volledig opgeknapt met meer groen, meer verblijfskwaliteit en een toekomstbestendige inrichting, een plek waar inwoners en bezoekers graag komen en waar ondernemers trots op kunnen zijn. Dat is investeren in leefbaarheid, letterlijk zichtbaar en voelbaar. Ook op andere plekken in ons dorp wordt hard gewerkt aan de toekomst, aan onze scholen, aan onze sportvoorzieningen, aan verkeersveiligheid, onderhoud van groen, stoepen, fietspaden, wegen en aan woningbouw en dat laat zien dat Wassenaar niet stil blijft staan, maar vooruitgaat. Ook zijn we blij met de toezegging die de wethouder na de beantwoording van de eerste termijn over de Dr. Mansveltkade heeft gedaan heeft op, een topic, een onderwerp, waar we sinds oktober 2022 ook samen met Lokaal Wassenaar! en anderen consequent aandacht voor hebben gevraagd. Wel heb ik daar toch nog een vraag over. Het is heel goed dat het college nu ook de verantwoordelijkheid neemt om te zeggen 'die koppeling met Dunea laten we los', dat stemt ons meer gerust. Het is ook heel fijn dat het college de afgelopen jaren al eerste maatregelen heeft genomen met borden met smileys, dat je ziet hoe hard je rijdt, dus dat er stappen zijn gezet, dus dat het college daar een verantwoordelijkheid in pakt. Toch nog even over de begroting want er is nu een toezegging gedaan dat in Q1 en Q2 een ontwerp naar de raad komt over hoe die Dr. Mansveltkade duurzaam verkeersveilig zou kunnen worden ingericht en dan na de zomer starten met de uitvoering. Ik heb daar toch nog wel een vraag over als ik kijk naar de cijfers want als ik kijk naar het investeringsoverzicht, zie ik dat van het beschikbaar gestelde krediet als het gaat om de Dr. Mansveltkade nog € 440.000,00 niet is uitgegeven, dus er zou nog € 440.000,00 zijn. Tegelijkertijd voorzitter, als ik naar het meerjarige beeld kijk dan zie ik € 700.000,00 voor de Dr. Mansveltkade staan in 2028. Dat is ruim € 1,1 miljoen en ik kan niet inschatten of dat genoeg is, dat is een groot bedrag, maar ik zou daar graag ook wat meer duiding van het college op willen want het risico dat ik hier vanavond niet wil lopen, ik denk dat de heer Gankema ons daarin steunt, is dat we nu wel de toezegging hebben maar dat we straks na de zomer terugdenken aan de afgelopen vier jaar raadslidmaatschap en we veel aandacht hebben gevraagd, maar er toch ook nog dingen niet zijn gerealiseerd. Dat hoort ook bij politiek, maar hier zijn we al wel echt heel lang mee bezig. Dunea is een factor geweest, het college heeft altijd gezegd dat daar in 2024 werkzaamheden van Dunea komen. Nou, die zijn niet doorgegaan en die koppeling is nu los. Dat is heel mooi nieuws, maar we willen hier nu echt wel boter bij de vis, dus ik wil hier toch nog nadere duiding op van het college, ook kijkend naar de investeringsbedragen die hier zijn gealloceerd. Voorzitter, dat is waar de Wassenaarse VVD voor staat, vooruitgang met behoud van karakter, een levendig en leefbaar dorp waar traditie en vernieuwing hand in hand gaan. Dat kunnen we alleen bereiken door samen te werken binnen de coalitie, met deze raad, met onze inwoners, verenigingen en ondernemers. De resultaten van nu laten zien dat die samenwerking werkt. We blijven ons daarom met volle overtuiging inzetten voor een sterk, veilig en toekomstbestendig Wassenaar, een dorp dat leeft, bruist en vooruitgaat. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik heb het nog even gevraagd, het zijn er drie. Ja, de vraag. We hebben hier een begroting voor ons liggen. Bent u het er in de eerste plaats mee eens of niet mee eens dat pagina 89 en pagina 116-117 strijdig met elkaar zijn en in de tweede plaats, gelooft u dat op pagina 89 de juiste weergave van de begroting staat of vooruitkijkend, zoals u net zei, dat op pagina 116-117 de juiste weergave staat? We praten hier over geld, we praten over de begroting en ik ga ervan uit dat u daar een mening over hebt.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Zeker voorzitter, wij hebben daar zeker een mening over. Er is alleen wel één verschil mijnheer Hendrickx met uw partij. Met ons vertrouwen... Wij hebben in principe vertrouwen in het college. Niet in principe, we hebben een groot vertrouwen in het college en ik proef bij u toch wel een heel groot wantrouwen tegen het college en ook tegen deze begroting. U hebt net grote woorden gebruikt over de juistheid van de begroting, dat die niet zou kloppen, u probeert daarmee een beeld te creëren. U hebt daar ook heel veel technische vragen aan het college over gesteld. Die moeten straks nog worden beantwoord en die wil ik eerst afwachten, ik denk dat de wethouder van Financiën uitvoerig kan ingaan op in hoeverre die vragen door hem goed kunnen worden beantwoord, dus ik zou eerst die vragen... Ik vind het echt hele technische vragen die u hebt gesteld maar ik vind wel dat u wel hele grote woorden over de begroting gebruikt zonder dat u de antwoorden op die vragen al hebt, dat wil ik u wel zeggen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, de heer Stekelenburg gaat volstrekt om de materie heen. Hij leunt op het college om voor hem de kolen uit het vuur te halen zonder dat hij zelf een antwoord kan geven en zonder dat hij zelf de begroting begrijpt. Ik heb heel veel vertrouwen in welk college dan ook, dat is het punt niet, maar het heeft een begroting en een van de belangrijke rollen die je als raad hebt is het controleren van het college. Dat doe je door te kijken naar wat het produceert en mijn vraag aan u was heel eenvoudig, maar nogmaals, ik begrijp dat u daar geen antwoord op wilt geven terwijl u het antwoord op basis van deze cijfers bij wijze van spreken al een week geleden had kunnen geven. U weigert daar antwoord op te geven omdat u het niet wilt, omdat u het niet kunt of omdat u de politieke moed niet hebt om daadwerkelijk deze materie tot u te nemen en daar een oordeel over te hebben. Ik vind dat jammer en er zal zo nog wel een verhaal komen waarin u nog een keer duidelijk maakt dat u niet op de inhoud van de cijfers wilt ingaan en die zo maar aanneemt.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, we spreken vanavond natuurlijk met heel veel plezier over de inhoud van de cijfers en over alle investeringen die we doen om Wassenaar voor de toekomst levendig te houden. Het zijn grote investeringen, er moet heel veel gebeuren, ook om weer bovenaan al die lijstjes te komen en het is ook maar net naar welk lijstje je kijkt en uiteraard..., maar als wij naar de begroting kijken dan zit daar een verschil. Wij vertrouwen inderdaad op de cijfers die wij hebben gezien, we hebben de liquiditeitsprognose gezien, de investeringsoverzichten in de begroting, alle specificaties. Ik ben zelf bij de begrotingsavond geweest, de tafeltjesavond, en volgens mij heb ik u daar die avond ook niet gezien. U komt nu met een hele trits aan technische vragen aan het college en dat mag, dat is uw goed recht. We hebben uiteraard ook een controlerende taak, niet alleen een controlerende taak zeg ik er wel bij, we zijn kaderstellend, we hebben het budgetrecht en ja, we zijn ook controlerend maar er is altijd wel een vertrouwensrelatie met het college. Wij gaan wel uit van vertrouwen, daar zit denk ik een verschil tussen u en mij en ik zou wel even de beantwoording van de wethouder van Financiën op de vragen die u net in uw tweede termijn hebt gesteld willen afwachten.

De **voorzitter**: Helder. De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik ben inderdaad niet bij de technische avond geweest en mensen van de fractie wel, dat is 1. 2, ik heb uitgelegd dat ik ruim een week voor deze vergadering per schrift een aantal technische vragen heb gesteld. Ik heb ze gemist, de antwoorden althans, ze zaten in iBabs en ik keek in die andere communicatiemiddelen om ze te vinden. Nogmaals en wederom, u wilt het antwoord van het college afwachten voordat u op mijn opmerkingen ingaat. Het staat op papier en het college kan met woorden die cijfers veranderen, maar die cijfers blijven cijfers. Als u weigert de cijfers te beoordelen zoals ze zijn, dat is eenvoudig rekenkundig werk, het is heel simpel en uitleg is er verder eigenlijk niet bij nodig, dan draait u eigenlijk om de hete brij heen

en wilt u 'ja' zeggen tegen een begroting die niet klopt en hoopt u maar dat het college zegt dat die wel klopt, dan kunt u met een goed hart en een gerust hart 'ja' zeggen.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg, afrondend.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, ik val in herhaling en toch wel een punt van orde.

De **voorzitter**: Dat hoeft ook niet.

De heer **Stekelenburg**: Want de interruptie is wel iedere keer in drieën. Ik heb net in mijn beantwoording gezegd dat wij inderdaad het college vertrouwen in het beeld dat hier in de begroting is geschetst, daar hebben wij het volste vertrouwen in tot het tegendeel bewezen is en dat tegendeel, zeg ik dan tegen de heer Hendrickx via u voorzitter, is op dit moment wat ons betreft nog niet bewezen, daarvoor hebben wij inderdaad de antwoorden van het college nodig.

De **voorzitter**: Helder. Ik wil dit afronden want het probleem is, we komen steeds in deze interrupties. U bent het gewoon niet met elkaar eens.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, het enige wat ik voorstel...

De **voorzitter**: Dat kan ik niet... Ja, dat kan ook hè.

De heer **Hendrickx**: Een punt van orde. Gewoon twee keer, klaar.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Hendrickx**: Interrupties in tweeën.

De **voorzitter**: Ja interrupties gaan in tweeën, dat klopt. Er is ook een afrondende vraag in drieën bij geweest, dat klopt. Goed, wij gaan naar de heer Gankema. Fijn dat u levend het spreekgestoelte bereikt. Ja, mijnheer Gankema, gaat uw gang.

De heer **Gankema**: Goed, even weer oppeppen na dit intermezzo. Ik wil even beginnen met het bedanken van oud-fractievoorzitters mevrouw Rogge, nog niet oud maar wel toekomstig oud, en mijnheer Krabbendam. Dank voor de debatten die we als fractievoorzitters hebben mogen voeren, en dit is de laatste keer heb ik begrepen. Van u weet ik het zeker en van andere fractievoorzitters nog niet, maar dat gaan we later zien. Dan kom ik bij de heer Stekelenburg die zei 'mijnheer Gankema zal ons wel steunen wat betreft de Dr. Mansvelt-kade'. Ja uiteraard, ik ondersteun dat volledig. Mevrouw Hibbert zei nog iets heel erg interessants, jawel. Dat ging over OKO. Ik parafraseer, maar het zou goed zijn om alvast wat interventies te kunnen zien, dus laten we zeggen een soort subresultaten, laaghangend fruit werd genoemd, op het gebied van OKO, dat zou het besluitvormingsproces voor de nog toe dekken gelden in de toekomst makkelijker maken. Dus ik wil daar hierbij ook nog een pleidooi voor houden. Dan kom ik aan mijn twee amendementen die ik had ingediend. Beide hebben doel getroffen en beide zal ik intrekken. Ja, lacht u maar. Wat betreft de jeugdzorg. Ik heb er vertrouwen in dat de wethouder straks nog komt met een tijdsbepaling van wanneer het geïmplementeerd zal zijn, daar heb ik volledig vertrouwen in. Wat betreft het amendement € 25 miljoen. Ik heb u al in de discussie uitgelegd dat dit ook enigszins was bedoeld om de discussie aan te zwengelen en ik denk dat we daarin wel zijn geslaagd. Ik geloof niet dat we allemaal al op dezelfde lijn zitten, maar ik denk wel dat ergens iets tussen de oren is gekomen, dat als wij straks over grote investeringen gaan beslissen we ook heel goed in de gaten houden dat dit schulden kan gaan opleveren. Ik proef ook een beetje in de discussie die er net was dat het gaat over een verschil van € 25 miljoen schuld tot € 35 miljoen schuld als ik het zo mag zeggen. De waarheid schijnt vaak in het midden te liggen en verder vond ik het vanavond best aardig verpozen, ik kijk nog uit naar het toetje maar daarna gaan we stemmen en ga ik naar huis. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan is de constatering dat amendement A en amendement B zijn ingetrokken en daarmee geen onderdeel meer uitmaken van de beraadslaging. Dank u wel. Dan gaan we nu naar mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank aan het college voor de antwoorden op onze vragen. Wij hebben in de eerste termijn onze zorgen geuit over de vertraging van de woningbouwplannen, woningen die broodnodig zijn om te zorgen dat die starter, het jonge gezin en die oudere aan een woning kunnen komen. Los daarvan is het ook belangrijk voor de leefbaarheid van ons dorp en voor het vergroten van het financiële draagvlak van onze gemeente. Het is een groot risico dat we hierin

achterblijven en dat heeft het college ook beaamd. Als we die woningen wel zullen realiseren, kunnen we meer financiële middelen ontvangen vanuit het Gemeentefonds maar ook zouden we de ozb-opbrengsten kunnen verhogen zonder dat we de tarieven verhogen. Dat zijn juist structurele middelen die we nu mislopen. Wat het CDA betreft zou dus ook echt die woningbouw prioriteit moeten hebben in de uitvoering van de plannen. Wat gaat het college doen om deze projecten volgens de planning te laten verlopen? We hebben ook gehoord dat het ook risico's ziet. Voorzitter, dan de jeugdzorg. Ik had al gezegd dat we het goed vinden dat het college inzet op het vermindere van het aantal gecontracteerde aanbieders, dat zorgt voor minder versplintering en tot makkelijker samenwerken tussen de zorgaanbieders en daar is de jongere bij gebaat al hadden wij liever gezien dat we deze keuze als raad al eerder hadden gemaakt, bij het vaststellen van het inkoopkader, want dan hadden we het gewoon volledig in eigen hand gehad en nu moeten we hopen op akkoord van deze hele regio. Dan hadden we toch nog wat vragen over de informatie dat er nu statushouders bij het azc wonen. We vragen ons af of deze zestien statushouders nu in de taakstelling van de gemeente zijn opgenomen, blijven ze hier dus ook wonen of moeten ze daarvoor eerst verhuizen en zijn ze dan pas gerealiseerd? Misschien dat daar nog wat verduidelijking op kan komen. Dan nog het stukje eenzaamheid. Ik wil ook echt benadrukken, dat heb ik net ook al gedaan, dat wij als CDA het niet acceptabel vinden dat 49% van onze volwassen inwoners zich eenzaam voelt en het is goed dat het college zelf een hogere ambitie heeft. Voor vanavond zullen we het daarmee doen en we zullen ook instemmen met de begroting, maar dit onderwerp heeft wel echt onze aandacht en wellicht gaan we daar op een ander moment toch nog iets mee doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Hibbert. Die maakt verder geen gebruik van de termijn. Dan kijk ik naar de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ja, dank u wel voorzitter, ik zal het kort houden. D66 zal straks voor deze begroting stemmen, we zijn nog steeds blij met de positieve houding die eruit blijkt. We willen vooruit met deze begroting, we investeren in Wassenaar en we doen het goede voor onze inwoners. Dat heb ik in de eerste termijn gesteld en dat zal ik bij dezen nogmaals herhalen. Het gaat er echt om dat we het goede doen voor onze inwoners en ik proef daarover gelukkig wel overeenstemming in deze raad, misschien niet altijd op elk project, maar dat het wel heel erg hard nodig is. Dan wil ik nog één ding zeggen over de schulden en de omvang daarvan. Daar hebben we een uitgebreide discussie met elkaar over gehad. We wachten nog op enkele antwoorden straks van het college, maar geld lenen kost inderdaad geld. Investeren kost ook geld, investeren doe je met geld maar welk geld? Ik denk dat daar de crux van deze avond zit, doe je dat door te lenen of doe je dat door middelen die je binnen je begroting vindt of waar je ook gewoon geld van het rijk voor krijgt? Misschien zit daar een deel van de oplossing voor het meningsverschil of misschien wel de hele andere kijk op de financiën die de heer Hendrickx en ik vandaag met elkaar hebben uitgewisseld. Wij zullen er vanavond niet met elkaar uitkomen. Ik heb geprobeerd het verschil van inzicht zo groot mogelijk te maken zodat straks bij de verkiezingen ook nog wat te kiezen valt en in ieder geval duidelijk is dat wij op een andere manier naar de gemeentefinanciën voor Wassenaar kijken. Daar wil ik het graag bij laten, dank u wel.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik begin het zo langzamerhand jammer te vinden dat u in 2026 niet in de raad zit als u op deze manier optreedt. Ja, per saldo zullen er altijd verschillen van inzicht tussen politieke partijen zijn, dat hebt u nu geduid en dat kan ik op zich waarderen. Wat de uitkomst is, blijft onzeker maar in ieder geval valt erover te praten.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Nee, dank en ik waardeer ook gewoon de manier waarop u mij nu deze woorden toevoegt. Dank, ik ga u ook ontzettend missen. Oké, misschien is dat niet helemaal waar maar wel een bepaalde manier van lol in deze raad. Dus dank u wel.

De **voorzitter**: Ik voel op dit moment bijna een Oprah Winfrey-moment ontstaan. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik wil nu toch echt per se de garantie hebben dat de heer Krabbendam in 2026 niet terugkeert, anders begin ik enige neiging te krijgen om iets te bedenken over een kandidatuur voor de verkiezingen.

De **voorzitter**: De heer Paulides, gaat uw gang.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Ja, dank ook aan het college voor de beantwoording van de vragen. Ik ga het kort houden. Wij gaan ook voor deze begroting stemmen, maar niet nadat ik nog drie opmerkingen maak. De eerste opmerking gaat over Hotel Wassenaar. Bestemming Horeca 2, dat betekent hotel en horeca en dat betekent geen permanente bewoning. Het verhaal dat de mensen er nooit langer dan drie maanden wonen is echt onzin. Als één persoon of een wisselende groep van personen, arbeidsmigranten dus, ergens langer dan 180 dagen zitten, moet de behuizing voldoen aan permanente bewoning. Dus dat klopt gewoon niet, je kunt niet permanent in een hotel wonen. Dat gezegd hebbende kom ik aan de motie. Oordeel raad had de wethouder gezegd, de motie Generieke delegatie en lijst verzwaard adviesrecht. Beide zaken hadden eigenlijk al bijna voor moeten liggen, dus het is bijna een onnodige motie. 'Oordeel raad' heeft de wethouder gezegd als het in plaats van januari 2026 kwartaal 2 kan worden. Dat willen we graag doen en het wordt dus in plaats van januari 2026 kwartaal 2 2026 en dan wordt hij mede ingediend....

De **voorzitter**: Prima, dan doen we die nu. Dus Q1 wordt nu vervangen door Q2.

De heer **Paulides**: Q2 en dan wordt die mede-ingediend door de heer Stekelenburg van de VVD. Dan kom ik aan de tweede en laatste opmerking. Die wordt ontraden, die zou een plaats in de Omgevingsvisie moeten vinden, maar dan krijgen we dezelfde discussie die we al een keer hebben gehad, het college stelt niet out of the blue een visie vast, daar is een proces voor. Ik ga niet herhalen wat ik al eerder heb gezegd. Ik ga de motie aanhouden, maar het voorstel van de wethouder om dit gewoon even in de visie te fietsen, daar ligt een heel ander proces aan ten grondslag. Ik laat het hierbij, dank u wel.

De **voorzitter**: Dan even voor de administratie. De motie wordt aangehouden en dat betekent dat u die nu voor deze beraadslaging wordt ingetrokken. Dat voor motie 1. Ik ga naar de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja dank u wel voorzitter. Ja, dank aan het college voor de beantwoording van de vragen en de reactie op onze opmerkingen. Ook dank aan de ambtenaren die vanavond en eerder veel werk in de voorbereiding en ondersteuning hebben gestoken, dus dank daarvoor. Met betrekking tot onze motie met betrekking tot de respijtzorg veel dank aan de wethouder die ons toch inzicht heeft gegeven in wat er in 2025 allemaal is gebeurd zonder dat wij daar heel direct van wisten, vandaar ook onze motie. Fijn en goed om te horen dat hard aan de respijtzorg wordt gewerkt en dat daar dus instrumentarium voor is ingezet en wordt uitgebreid. Uiteraard handhaven we de motie zoals op wethouder heeft beaamd omdat in het dictum ook wordt opgeroepen tot zeg maar een betere inkadering en inbedding, maar dank voor de inspanningen en fijn dat er in de praktijk al zoveel gebeurt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan zijn we nu gekomen aan het einde van de tweede termijn aan de zijde van de raad en kijk ik naar het college, kan het direct antwoorden, is het hele college dat van mening? Dat is het geval, dan geef ik graag het woord aan de wethouder van Financiën en Sport en Economie en andere dingen.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, dank voorzitter, van allemaal mooie dingen gelukkig. Even kijken, allereerst toch nog één keer de uitleg bij een aantal zaken. We stellen nu de begroting vast, tenminste dat hoop ik uiteraard, maar gebaseerd op alle bijdragen lijkt daar in ieder geval een meerderheid voor te zijn. Dat is een begroting van € 95 miljoen en ik herhaal wat de heer Paulides zei, voor elk investeringskrediet boven de € 500.000,00 moet een separaat raadsvoorstel naar de raad komen, dus het hele belang van de investeringstabel en dat je die nu vaststelt omdat het een begroting is, dat is niet zo. Dat komt altijd in aparte raadsvoorstellen en dat weet ook iedereen, zo werkt ook onze Financiële verordening die al sinds jaar en dag bij deze raad bekend is en onze gebruikelijke werkwijze is. Dan nog één keer want we hebben echt alle vragen van de heer Hendrickx nu meerdere keren beantwoord. Ze komen in verschillende varianten terug, maar het komt op hetzelfde neer. We laten hier inderdaad € 106 miljoen zien. Een gedeelte van de investeringstabel is al uitgegeven, er staat precies in welke kredieten al zijn vrijgegeven, dat is dus al besluitvorming waarvan de raad zelf heeft gezegd 'dat willen we'. Dan is er een aantal kredieten dat wel in beeld is omdat, als je solide begroot, het goed is dat je vooruitkijkt en een overzicht geeft van wat nog in de pijpleiding zit, maar alles wat is begroot en nog niet beschikbaar is gesteld, moet de raad nog gewoon beschikbaar stellen. Dat geldt ook voor alle toekomstige kredieten, je stelt nu geen investeringslijst of iets dergelijks vast. Het is gewoon meer een handig overzicht voor iedereen erbij en al die bedragen zijn ook in de liquiditeitsprognose verwerkt. Ik vind het winst dat we in elk geval dezelfde cijfers hanteren, hoera. We zijn het niet eens over wat het dan doet voor de schuldenpositie, maar daar hebben we het nou drie keer met elkaar over gehad. Ja, dan vraagt de heer Hendrickx, dat is de kernvraag, gaat alles gebeuren wat er op het lijstje staat? Nou, alles wat nog niet

beschikbaar is gesteld door de raad, gaat niet gebeuren voordat het door de raad beschikbaar wordt gegeven want het college kan niet zonder raadsbesluit aan de slag, of dat nou dit college of een volgend college is. Vervolgens heb ik ook gezegd, en daarom verwijst ik toch nog naar de liquiditeitsprognose want die hoort wel degelijk ook bij de begroting: wij hanteren 30% planningsoptimisme. Dat is volstrekt redelijk en dat zouden eigenlijk alle gemeenten moeten doen of ze doen het al. Kijk naar De Paauw, het raadsbesluit is uit 2023 en we beginnen effectief pas in 2026 met de grote uitgaven. Heel veel projecten beginnen later dan wij zeggen. Het moment van vrijgave van de kredieten staat in de begroting, maar dat wil niet zeggen, dat is de denkfout, dat het dan ook in dat jaar allemaal is gerealiseerd. Dus als de heer Hendrickx aan mij vraagt, wordt alles dan en dan gerealiseerd? Dan zeg ik 'nee', dat denk ik niet want we houden al rekening met 30% planningsoptimisme, dat zit dus ook in de cijfers van de liquiditeitsprognose, dus het antwoord op die vraag is 'nee'. Ik zeg er ook helemaal geen 'ja' tegen en u met deze begroting ook niet. Neem bijvoorbeeld het verbouwen van de school. Ik wil niet individuele scholen eruit lichten, maar er is één krediet dat hier al vijf, zes jaar loopt en omdat de school gewoon later is begonnen met de werkzaamheden en eigenlijk nog steeds in de voorbereiding zit, is dat krediet wel al vrijgegeven maar zijn we nog steeds niet begonnen. Daar kun je een college ook niet op afrekenen want het initiatief daarvoor ligt bij de school zelf. Dus dat nog één keer als antwoord. Dan het verschil in de tabel en dat geldt voor pagina 198 en alle vragen die daarmee samenhangen. De heer Hendrickx stelt dat wij € 2 miljoen aan afschrijvingen hebben. Het is op dit moment al € 2,9 miljoen, dus hij rekent met een verkeerd getal en dat verklaart ook grotendeels het verschil. Dus wij rekenen in totaal over de vier jaar met € 16,7 miljoen aan afschrijvingen en hij maar met € 8 miljoen. Ik zeg dus inderdaad bij de tabel dat het klopt dat niet de volledige € 45 miljoen erin zit, maar dat is vanwege planningsoptimisme inderdaad de € 30,7 miljoen. Dat wil dus zeggen dat de € 15 miljoen verschil in de jaren na 2029 natuurlijk alsnog wordt toegevoegd. Ik heb al met de concerncontroller besproken... want ook al beantwoorden we de technische vragen vooraf, ook al komt het in het debat vier keer langs, we gaan voor de nieuwe raad met een andere tabel werken want het is te moeilijk en te ingewikkeld om het uit te leggen plus dat het als ik eerlijk ben op deze manier te weinig toevoegt. U hebt een lijst met alle investeringen, wat wel en niet ter beschikking wordt gesteld, hoe de projecten lopen, u hebt een liquiditeitsprognose en een balansentabel. De balansentabel zullen we zeker voor de nieuwe raad anders gaan vormgeven zodat die ook beter leesbaar is voor iedereen, die toezegging doe ik bij dezen, daar heeft mijn opvolger hopelijk dan veel plezier van. Tot slot wil ik ook nog wel even zeggen, dat vind ik het allerbelangrijkste om te zeggen, bijna het hoofdpunt van alles wat ik heb willen zeggen... We focussen ons de hele avond op de investeringstabel en de investeringstabel is minder dan 10% van wat jaarlijks aan exploitatie wordt uitgegeven, het is nog geen 5%. Als je je echt druk maakt over de financiën van Wassenaar, als je dat echt belangrijk vindt, dan ga je op het Sociaal Domein zitten, daar gaat de helft van de uitgaven naartoe, de vergrijzing en het feit dat we niet bijbouwen. 60% van onze inkomsten uit het Gemeentefonds staat onder druk, focus je dan ook een keer op die problemen die er echt toe doen. Ik dank de heer Gankema, dat wil ik nog wel zeggen. Ik ga niet in op de laatste opmerking, maar ik wil wel de heer Gankema bedanken voor zijn plafond. Ik heb het ontraden en niet omdat ik het niet met hem eens ben, maar gewoon omdat ik denk dat nettoschuldquote zich er beter voor leent. Het lijkt me goed om daar in de toekomst afspraken over te maken en het college is daartoe bereid want de kerngedachte die hij entameert die steun ik.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik kan niks met een verhaal als dit, het spijt me. We hebben een begroting voor ons en er wordt nu in feite gezegd 'alles wat in die begroting staat klopt niet en dat moet je met een korrel zout nemen'. Wat vertel ik aan een Wassenaarder die op de Prinsenweg woont wanneer ik lees 'de Prinsenweg staat op de agenda voor 2025 en een stukje in 2026'? Dan zegt hij 'hoera'. Ja, maar het college kan anders beslissen, dus je moet in deze tombola maar afwachten wanneer het wel aan de beurt komt. Sorry, maar deze zachtheid in planning is een incorrecte zachtheid en laat ik één ander voorbeeld noemen. We zien in 2026 een vermindering van € 900.000,00 aan afschrijvingen in de begroting. Als we dat eerder hadden geweten dan hadden we er rekening mee kunnen houden dat er € 900.000,00 minder afschrijvingen zouden zijn waarmee we andere dingen kunnen doen. Het gaat om keuzes maken in deze raad en het gaat om keuzes maken ten behoeve van de uitvoering voor dit college. Als dit soort verschuivingen plaatsvindt door investeringsveranderingen dan is dat toch wel een bijzondere zaak. Ik laat het hierbij, ik geloof het wel. Wij zullen tegen deze begroting stemmen vanwege de volstrekte ondoorzichtigheid en onverantwoordelijkheid ten aanzien van het investeringsplan en het liquiditeitsplan dat eraan is gekoppeld.

De **voorzitter**: Oké. Heeft de wethouder er nog behoefte aan om hierop te reageren?

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, het enige wat ik ervan kan maken is dat de investeringen nu niet worden vastgesteld. Dat komt allemaal in separate kredieten en ik heb ook uitgelegd dat niet bij alle investeringen zoals voor scholen, wat meer dan de helft van het totaal aan investering is, de eerste verantwoordelijkheid om voortgang in de projecten te houden altijd bij het college ligt omdat scholen daar vaak zelf het initiatief in hebben. Dat geldt uiteraard niet voor de Prinsenweg. Ik hoop verder dat de rest van de raad, dat vind ik dan winst na drie jaar wethouderschap, wel met breed draagvlak voor de begroting stemt. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de wethouder Sociaal domein, Onderwijs, Wonen want er was in ieder geval nog een tijdpad beloofd.

Wethouder **Bloemendaal**: Dank u voorzitter, correct. Ik zeg in aanvulling op de toezegging de heer Gankema toe dat wij in Q1 2026 een plan van aanpak Functiebeschrijving maken voor die functionaris die daar uiteindelijk invulling aan moet geven en dat er dan met werving zal worden begonnen. Mevrouw Everard, ja ik heb u gezegd dat het college zich zeer, zeer, zeer bewust is van de noodzaak om de plannen die er liggen ten uitvoer te brengen. Die staan nu in de LTA en januari 2026 wordt een topmaand als u dat hebt gezien, alle verlopen met kerst zijn wat mij betreft ingetrokken. Nou dat betreft dan alleen mijzelf want de anderen gaan gewoon met vakantie. Tot zo ver voorzitter.

De **voorzitter**: Nu gaat opeens het lied Eenzame kerst door mijn hoofd gonzen, maar dat terzijde. Ja, zeker. Het gaat niet goed met de doelstellingen van mevrouw Everard, maar het woord is aan de wethouder Ruimtelijke Ordening en Verkeer.

Wethouder **Koetsier**: Ja ik heb twee punten, dank u mijnheer de voorzitter. Het eerste was nog even een stukje van het Integraal Waterketenplan. Ik ben teruggegaan naar het besluit dat is genomen en daar zal ik een paar stukjes uit voorlezen ter verduidelijking. Via de rioolheffing kan de gemeente alle kosten die ze maakt voor de rioleringszorg aan de gebruikers doorberekenen. De rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn, de geraamde opbrengsten mogen de geraamde lasten niet overstijgen. Bij projecten wordt uitgegaan van de verhoging ten behoeve van klimaatadaptatieve maatregelen, € 500,00 extra, en dat betekent € 1.750,00 per strekkende meter riool. Bovenstaande punten worden niet alleen gebruikt voor de berekening van het tarief in de periode 2024-2028, maar geven ook de uitgangspunten voor de uitgevoerde levenscyclusbenadering en de daarbij gemaakte kostendekkende berekening waarin alle inkomsten en uitgaven voor een lange periode zijn ingeschat. Dus het zit er gewoon in mijnheer Hendrickx. Ten aanzien van de Dr. Mansveltkade.

De **voorzitter**: Dat levert nog een interruptie van de heer Hendrickx op. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja. De wethouder heeft helemaal niet begrepen waar het over gaat, maar dan ook gewoon echt niet. Waar het om gaat is dat de lasten worden doorberekend en op het moment dat je investeert ontstaat er een last, namelijk de afschrijvingen, en die kun je doorberekenen. De investering zelf heeft de gemeente te doen, dus op het moment dat u zegt, en vol trots: hè mijnheer Hendrickx, dat de lasten kunnen worden doorberekend dan hebt u het correct op het gebied van de lasten. De investeringen moeten door de gemeente worden gedaan en die zijn niet € 1.750,00 per strekkende meter, de investeringen als gevolg van IWKp, waterketenplan, zijn volgens dat raadsbesluit € 500,00 per strekkende meter. Nogmaals, dat is een investering, daarop wordt afgeschreven, en die afschrijvingen kunnen ten laste komen van de bijdrage die de Wasse-naarders daaraan geven. Dat is het juiste antwoord en u had het mis.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ik hoorde geen specifieke vraag. Ik las alleen voor uit het raadsbesluit en de vraag was of het in de rioolheffing zat en wordt meegenomen. Het antwoord is 'ja'.

De **voorzitter**: Wij gaan naar de Dr. Mansveltkade. Mijnheer Hendrickx, u had u nog een aanvullende vraag.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik heb nog een aanvullende vraag. Ik kan er best goed tegen als we meningsverschillen hebben want dan probeer ik te argumenteren, maar wanneer door een wethouder volstrekt foute informatie wordt voorgedragen dan kan ik daar veel moeilijker mee omgaan. Hij begrijpt het niet, hij probeert recht te praten wat krom is en daar ga ik niet mee akkoord. Daar laat ik het dit keer bij want we komen dankzij deze wethouder wat dit betreft toch wel op de koffie.

De **voorzitter**: Goed, daar zat verder geen vraag in. We gaan naar de Dr. Mansveltkade.

Wethouder **Koetsier**: Ja, dank u mijnheer de voorzitter. De heer Stekelenburg, u gaf aan over budget... We hebben op dit moment € 440.000,00 staan. Die is voor... Daar staat Oostdorp en de Dr. Mansveltkade en we zien ook € 700.000,00 in 2028. Dat is ook voor Oostdorp want daar gaan we natuurlijk meer dingen doen. Mijn intentie is om het ontwerp zo snel mogelijk te hebben, daar ook een kostenplaatje bij te hebben en ik verwacht dat het binnen het budget zal zitten, maar mocht het meer kosten dan kom ik met een begrotingswijziging die neutraal uitpakt. Er zit ook nog bijna € 4 miljoen in het potje voor het naar 30 km per uur brengen van de wegen in Wassenaar. Dus dat geld is er, dat zal dan gebeuren. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de wethouder Welzijn en Cultuur.

Wethouder **Zoutendijk**: Dank u wel voorzitter en Gezondheid en Jeugdbeleid en nog een heleboel andere dingen. Ik ben met kerst in Wassenaar, dat voor mijn collega, dat hij niet helemaal alleen is. Het subsidie...

De **voorzitter**: Wethouder, wilt u overgaan tot een serieuze wijze van beantwoording.

Wethouder **Zoutendijk**: Ik zou nog terugkomen op de verschillende subsidies, begrotingssubsidies. We kennen drie soorten subsidies. In sommige gevallen zijn verdeelregels niet nodig, bijvoorbeeld als er maar één partij is die een activiteit kan uitvoeren en het daarom niet hoeft te worden verdeeld, zoals bij een bibliotheek en dat geldt ook voor deze aanvraag van de Rotary. Ik heb gezegd dat het had te maken met het budget voor cultuur maar daarin heb ik me vergist, het gaat om erfgoed, cultureel erfgoed weliswaar, dus het woord 'cultuur' zit er wel in. Zo'n aanvraag wordt beoordeeld op basis van de gemeentelijke beleidsdoelen zoals beschreven in de erfgoedvisie omdat het openstellen van monumenten en het organiseren van daarbij aansluitende activiteiten zoals rondleidingen zorgt voor kennisoverdracht en het vergroten van draagvlak en betrokkenheid bij het behoud en zorgvuldige omgang met het Wassenaarse erfgoed. Overigens die aanvraag... Het zijn natuurlijk vrijwilligers die dat allemaal doen. De kosten hebben betrekking op communicatie, attenties, een paar van dat soort dingen. Zij doen het dus allemaal verder vrijwillig, niemand wordt daarvoor betaald en het is ook niet zo dat de gemeente alles betaalt, wij zijn een van de financiers daarvan. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan was er nog één vraag aan mijn kant. Ik zou de plaatsvervangend voorzitter willen vragen het voorzitterschap te willen overnemen.

De heer **Paulides**: Ja, ik wil daar nog even op reageren, blijft u zitten. U kent mijn stelling heel duidelijk en ik zou het eigenlijk op prijs stellen dat u niet nu een antwoord geeft, maar dat u zoekt hoe het precies zit op basis van wat ik heb gezegd en dat ik daar een schriftelijke reactie op krijg. Dat zou voor mij op dit moment voldoende zijn.

De **voorzitter**: Dat is prima, die schriftelijke reactie zeg ik u graag toe maar er was ook nog een vraag van mevrouw Everard, dus vandaar.

De **plv. voorzitter**: De burgemeester voor het antwoord op de vraag van mevrouw Everard.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ja, op de vraag van mevrouw Everard over die zestien statushouders die op dit moment op Duinrell wonen. Die zijn gekoppeld aan Wassenaar. Ze gaan overigens pas meetellen op het moment dat ze duurzaam in Wassenaar zijn gehuisvest, maar ze zijn dus aan Wassenaar gekoppeld met het doel dat ze hier uiteindelijk komen wonen. Dat is het antwoord.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Geen aanvullende vragen neem ik aan. Nee, dat is niet het geval. Dan geef ik de plek terug aan de burgemeester.

De **voorzitter**: Goed, dan zijn we nu aan het einde gekomen van de tweede termijn aan de zijde van het college en constateer ik dat we geen amendementen hebben en dan constateer ik dat we kunnen overgaan naar de stemming over de voorliggende begroting en dan gaan we daarna nog over de twee moties spreken. Dus het voorliggende besluit over de begroting met de beslispunten 1 en 2, de begroting 2026 vast te stellen en kennis te nemen van de financiële ontwikkeling na de kadernota 2026 en de meerjarenraming 2027 tot en met 2029. Heeft iemand nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is het geval bij de heer Hendrickx. Verder niet? De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, wij stemmen tegen, ik heb dat net al gezegd. De reden waarom wij tegenstemmen. Wij hebben in het begin van onze bijdrage al gezegd dat we de begroting wel min of meer geloofden, maar het gaat er met name om dat wij eigenlijk na drie keer een uitleg erover te hebben ontvangen nog geen enkel vertrouwen hebben in de langetermijnvisie die in de begroting is vastgelegd en we daarom tegen de begroting stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan wij nu over naar de stemming over het voorliggende besluit over het vaststellen van de begroting. Wie is ervoor? Dat zijn de fracties van het CDA, DLW, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Wie is ertegen? Dat is de fractie van Hart voor Wassenaar en daarmee is de begroting aangenomen.

Motie 2, Evaluatie generieke delegatie Omgevingswet en lijst verzwaard adviesrecht Ingediend door DLW, VVD

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 4 november 2025;
gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 september 2025, begroting 2026 en meerjarenraming [Z/25/096236];
gehoord de beraadslagingen;

overwegende dat:

- de raad op 21 september 2021 heeft besloten het college voor de vaststelling van delen van het Omgevingsplan te delegeren;
- de raad op 30 oktober 2023 heeft besloten een lijst verzwaard adviesrecht Omgevingsplan vast te stellen;
- deze generieke delegatie van kracht wordt op de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt; dat de werking van dit besluit door het college van burgemeester van wethouders na één jaar na inwerkingtreding van dit besluit wordt geëvalueerd en dat die evaluatie uiterlijk twintig maanden na die inwerkingtreding aan onze raad wordt voorgelegd;
- de lijst verzwaard adviesrecht van kracht wordt op de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt;
- de werking van dit besluit door het college van burgemeester van wethouders twee jaar na inwerkingtreding van dit besluit wordt geëvalueerd;
- de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht is geworden;
- is gebleken dat de lijst verzwaard adviesrecht al eerder dient te worden heroverwogen;
- de evaluatie van de delegatie door het college sinds 1 januari 2025 beschikbaar is;

draagt het college op:

- de evaluatie van de delegatie en de evaluatie van de lijst verzwaard adviesrecht eerder en gelijktijdig voor te leggen aan de raad in Q2 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de moties toe en dat is de motie die nu motie 2 heet, de motie over de evaluatie generieke delegatie Omgevingswet en lijst verzwaard adviesrecht, waarbij het in de opdracht aan het college dus Q2 2026 is geworden, ingediend door de fractie van DLW, ondersteund door die van de VVD. Nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval, dan breng ik hem nu in stemming. Wie is ervoor? Dat zijn de fracties van het CDA, DLW, PvdA, GroenLinks, Hart voor Wassenaar, VVD en Lokaal Wassenaar! Wie is ertegen? Dat is de fractie van D66 en daarmee is de motie aangenomen.

Motie 3, Respijtzorg in Wassenaar Ingediend door de PvdA, CDA, VVD, DLW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 4 november 2025;

constaterende dat:

- respijtzorg niet is begroot in de begroting van 2026;
- in het coalitieakkoord 'Koersvast, open en betrokken' expliciet aandacht voor respijtzorg is vastgelegd;
- in het uitvoeringsplan 'Welzijn en Zorg' respijtzorg niet wordt genoemd;
- Volgens het laatste onderzoek van MantelzorgNL 2022 er bijna 8000 mantelzorgers zijn in Wassenaar;
- volgens het laatste onderzoek van MantelzorgNL 2022 bijna 800 inwoners zich zwaar belast voelen en door 1273 inwoners langdurig en intensief wordt ervaren;

- uit participatietraject voor het ouderenbeleid dit naar voren kwam en dus meegenomen is in de beleidsnota ouderenbeleid: 'Het belang van respijtzorg en mantelzorgwaardering is genoemd. Daarnaast is de wens uitgesproken ~~voor~~ van het versterken van de informatievoorziening en het vereenvoudigen van de regelgeving rondom mantelzorg';
- volgens de gegevens van rijksoverheid Volksgezondheid en Zorg er in Wassenaar significant meer mantelzorgers zijn dan landelijk gemiddelde (34% tegenover 13%);
- Wassenaar in 2024 een mantelzorgonderzoek heeft laten uitvoeren door Ipsos waar 26% van de mantelzorgers aangeeft geen tijd meer te hebben voor ontspanning. Net als in ouderenbeleid wordt aangegeven dat de informatievoorziening te wensen over laat;
- onder andere in het ouderenbeleid wordt genoemd dat respijtzorg gerealiseerd gaat worden in Wassenaar;

overwegende dat:

- vanwege het landelijke principe van 'langer thuis wonen' ervan uit kan worden gegaan dat het aantal inwoners dat mantelzorg levert inmiddels is gestegen;
- de vergrijzing in Wassenaar enorm toe gaat nemen en respijtzorg helpt om deze grote maatschappelijke opgave aan te kunnen gaan;
- door (zware) mantelzorg een inwoner niet volledig kan participeren in de samenleving;
- de druk op mantelzorgers mogelijk steeds hoger wordt door landelijke regelgeving, waardoor nog meer overbelasting op de loer ligt en dit in de toekomst juist extra geld gaat kosten als er geen volledige pakket mantelzorgondersteuning is in Wassenaar (kosten gaan voor de baten uit!);
- landelijk ervan uit wordt gegaan dat niet alle mantelzorgers in kaart kunnen worden gebracht, waardoor er ook verborgen mantelzorgers zijn;

draagt het college op om:

- voor 1 maart 2026 respijtzorg dusdanig te verankeren in het Sociaal Domein, zodat het gefaciliteerd en gerealiseerd kan gaan worden in Wassenaar;
- binnen een maand na het faciliteren van volledige respijtzorg actief de inwoners, maatschappelijk middenveld en ketenpartners te informeren om de meermaals aangegeven knelpunt 'bekendheid' te verbeteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan gaan we naar motie 3, Respijtzorg in Wassenaar, ingediend door de fractie van de PvdA ondersteund door het CDA, VVD en DLW. Is er nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wie is ervoor? Dat is een unanieme gemeenteraad en daarmee is de motie aangenomen. Dat waren de twee moties die hoorden bij de begroting. Dan sluiten we agendapunt 4 af.

5. Belastingverordeningen begroting 2026

De **voorzitter**: Dan gaan nog zoals in het begin afgesproken naar de belastingverordeningen. Ik ga ervan uit dat we die besluiten zo kunnen nemen, maar steek vooral de hand op als u toch nog een stemverklaring wilt doen.

5.a Raadsbesluit Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2026

De **voorzitter**: We gaan naar 5.a, het Raadsbesluit Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2026. Kunt u daarmee akkoordgaan? Dat is het geval. Bij dezen besloten.

5.b Raadsbesluit Verordening marktgeld Wassenaar 2026

De **voorzitter**: Dan ga ik naar 5.b, Raadsbesluitverordening marktgeld Wassenaar 2026. Ook daarmee akkoord? Dat is het geval.

5.c Raadsbesluit Verordening liggeld Wassenaar 2026

De **voorzitter**: Dan gaan we naar 5.c, Raadsbesluit Verordening liggeld Wassenaar 2026. Ook allemaal akkoord. Bij dezen besloten.

5.d Raadsbesluit Verordening afvalstoffenheffing Wassenaar 2026

De **voorzitter**: 5.d, Raadsbesluit Verordening afvalstoffenheffing Wassenaar 2026. Ook akkoord? Dat is het geval.

5.e Raadsbesluit Verordening precariobelasting Wassenaar 2026

De **voorzitter**: Dan is 5.e, Raadsbesluit Verordening precariobelasting Wassenaar 2026. Ook allemaal akkoord. Bij dezen besloten.

5.f Raadsbesluit retributieverordening Wassenaar 2026

De **voorzitter**: 5.f, Raadsbesluit retributieverordening Wassenaar 2026. Ook daar allemaal mee akkoord. Bij dezen besloten.

5.g Raadsbesluit Verordening toeristenbelasting Wassenaar 2026

T

De **voorzitter**: 5.g, Raadsbesluit Verordening toeristenbelasting Wassenaar 2026. Ook daar allemaal mee akkoord. Bij dezen besloten.

5.h Raadsbesluit Verordening hondenbelasting Wassenaar 2026

De **voorzitter**: 5.h, Raadsbesluit Verordening hondenbelasting Wassenaar 2026. Ook daar allemaal mee akkoord. Bij dezen de voorliggende voorstellen geaccordeerd.

6. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Dat brengt mij tot het einde van de vergadering. U hebt gelukkig in uw bijdragen ook al dank uitgesproken voor de hele ambtelijke ondersteuning die vandaag achter de schermen alle vragen weer heeft beantwoord, overigens ook al de technische vragen en alles in de afgelopen periode vanaf de tafeltjesavond, dank daarvoor. Ook dank aan de facilitaire bodes, dat wij konden genieten van eten en drinken in een hele dag die we met elkaar hebben gehad. Ik dank eenieder daarvoor, fijn eenieder, dank allemaal voor uw bijdragen. We hebben het goede nieuws, de begroting kan op tijd worden ingediend bij de provincie want dat is altijd de bedoeling. Ik sluit de vergadering en wens u nog een hele prettige avond.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 25 november 2025

De griffier,

dhr. J. Kleinhesselink

De voorzitter,

dhr. L.A. de Lange